

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

IZVJEŠTAJ

**O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA ODBRANE ZA 2013.**

Podgorica, mart 2014. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
REZIME	6
1. PRAVNI OKVIR.....	15
2. PLANIRANJE ODBRANE.....	15
2.1. Godišnji nacionalni program (ANP).....	15
2.2. Izvještaj o PARP-u i progresu partnerskih ciljeva	15
2.3. Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP.....	17
2.4. Planovi odbrane	17
2.5. Strategijski pregled odbrane Crne Gore - SPO	17
3. MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA.....	19
3.1. SARADNJA SA NATO, EU i UN.....	19
<i>Registar za zaštitu tajnih podataka</i>	<i>21</i>
3.2. BILATERALNA SARADNJA	23
3.3. MULTILATERALNA SARADNJA	32
3.3.1. <i>Proces saradnje ministara odbrane zemalja jugoistočne Evrope - SEDM.....</i>	<i>32</i>
3.3.2. <i>SEEC- forum za odbrambenu saradnju Zapadnog Balkana</i>	<i>32</i>
3.3.3. <i>Američko jadranska povelja (A5)</i>	<i>33</i>
3.3.4. <i>Centar za bezbjednosnu saradnju – RACVIAC</i>	<i>34</i>
3.3.5. <i>Realizacija međunarodnih sporazuma o kontroli naoružanja</i>	<i>34</i>
4. RESURSI ODBRANE.....	36
4.1. LJUDSKI RESURSI	36
4.1.1. Organizacijske promjene.....	36
4.1.2. Proces upravljanja ljudskim resursima.....	36
4.2. MATERIJALNI RESURSI	41
4.2.1 Opremanje Vojske.....	41
4.2.2 Remont i održavanje	42
4.2.3 Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme	43
4.2.4 Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita životne sredine	45
4.2.5 Standardizacija i kodifikacija	46
4.2.6 Infrastruktura	46
4.2.7 Informaciono-komunikacioni sistemi	48
4.2.8 Obuka ljudstva logistike	50
4.3 BUDŽET.....	51

5. VOJSKA CRNE GORE	52
5.1. Organizacijsko formacijska struktura.....	52
5.2 Misije i zadaci	52
5.3 Obuka i vježbe.....	54
5.4 Pomoć civilnim institucijama u kriznim situacijama – III Misija odbrane	55
6. INSPEKCIJSKI NADZOR I UNUTRAŠNJA KONTROLA.....	57
6.1 Kontrola i ocjenjivanje borbene gotovosti u jedinicama Vojske Crne Gore	57
6.2 Inspekcijski nadzor zaštite na radu u jedinicama Vojske	58
6.3 Unutrašnja kontrola nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka.....	58
6.4 Unutrašnja kontrola vojnoobavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci	59
7. VOJNO OBAVJEŠTAJNI, KONTRA OBAVJEŠTAJNI I BEZBJEDNOSNI POSLOVI	60
8. UNUTRAŠNJA REVIZIJA.....	61
9. JAVNOST RADA	62
Z A K L J U Č A K	64
POJMOVNIK.....	66
Prilozi:	
Prilog 1: PREGLED ugovorene opreme za potrebe VCG u 2013. godini	68
Prilog 2 :P R E G L E D uništenih ubojnih sredstava po MONDEM programu u 2013. godini.....	69
Prilog 3: P R E G L E D uništenih UbS po Tehničkom sporazumu sa Vladom SAD u 2012.godinu	70
Prilog 4 : P R E G L E D ostvarenih prihoda prodajom NVO u 2013. godini (USD)	71
Prilog 5: P R E G L E D pokretnih stvari ustupljenih drugim subjektima po zaključcima Vlade Crne Gore	72
Prilog 6 : PREGLED PROPISA,SPORAZUMA (MEMORANDUMA) I DRUGIH AKATA	72
Prilog 7: ORGANIZACIONA STRUKTURA MINISTARSTVA ODBRANE	74

UVOD

Ministarstvo odbrane (u daljem tekstu Ministarstvo) je, u skladu sa članom 62 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list CG", br. 38/03,22/08,42/11), uradilo Izvještaj o radu za 2013. godinu, kojim prezentuje rezultate koje je postiglo u izvještajnom periodu.

Izvještaj se sastoji iz devet poglavlja. U prvom poglavlju izvještaj se bavi pravnim okvirom kao osnovnim preduslovom za funkcionisanje sistema odbrane. U drugom dijelu su obrađena najvažnija pitanja politike odbrane i planiranja sistema odbrane. Treći dio se odnosi na međunarodnu odbrambenu saradnju. U četvrtom poglavlju "Resursi odbrane", posebno su obrađene cjeline o ljudskim, materijalnim i finansijskim resursima.

U petom poglavlju dat je pregled najvažnijih aktivnosti Vojske, koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja o ukupnom stanju u Vojsci, shodno odredbi člana 177 Zakona o Vojsci Crne Gore. U šestom poglavlju su dati podaci o inspekcijskom nadzoru vršenom u oblastima izgrađivanja borbene gotovosti, zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite životne sredine. U sedmom poglavlju date su informacije o vojno-bezbjednosnim poslovima. U osmom poglavlju date su informacije o unutrašnjoj reviziji.

U devetom poglavlju izvještaja obrađena je pitanje javnosti rada Ministarstva odbrane.

Ministarstvo je, u skladu sa Godišnjim smjernicama za planiranje odbrane, a u cilju nastavka izgradnje sistema odbrane i definisanim prioritetima za 2013.godinu, postavilo sledeće ciljeve :

1. ADMINISTRACIJA (UPRAVLJANJE)

- Izrada novog Strategijskog pregleda odbrane,
- Sprovođenje Akcionog plana Komunikacione strategije Crne Gore za ulazak u NATO,
- Implementacija Plana odbrane Crne Gore i inspekcijski nadzor njegovog ostvarivanja kod nosilaca odbrambenih priprema,
- Izgradnja obavještajno-bezbjednosne infrastrukture.

2. VOJSKA CRNE GORE

- Dostizanje spremnosti Vojske za izvršavanje definisanih odbrambenih misija ,
- Dostizanje potrebnog stepena interoperabilnosti sa članica NATO,
- Nastavak obučavanja deklariranih snaga po OCC konceptu,
- Implementacija integrisanog sistema nadzora mora,
- Priprema jedinica za učešće u međunarodnim misijama.

3. MEĐUNARODNI PROGRAM

- Međunarodna odbrambena saradnja,
- Implementacija preuzetih obaveza u okviru PzM i MAP (ANP, PARP, IPCP),
- Učešće u međunarodnim misijama,
- Razvoj i unapređenje regionalne saradnje.

4. LJUDSKI RESURSI

- Obuka i usavršavanje kadra.
- Nastavak učenja i usavršavanja stranih jezika,
- Unapređenje standarda pripadnika Ministarstva i Vojske.

5. MATERIJALNI RESURSI

- Održavanje potrebnog nivoa ispravnosti borbene tehnike,
- Realizacija Programa rješavanja viškova naoružanja i vojne opreme (NVO),
- Nastavak opremanja i modernizacije VCG,
- Izgradnja infrastrukture za potrebe Ministarstva i Vojske ,
- Nastavak implementacije sistema kodifikacije.
- Modernizacija i implementacija informaciono-komunikacionih sistema.
- Zaštita informacija.

REZIME

PRAVNI OKVIR

Tokom godine pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojsci Crne Gore (utvrđen na sjednici od 20. juna 2013.godine) i Predlog zakona o dopunama Zakona o tajnosti podataka (utvrđen na sjednici od 18. decembra 2013.godine).

Za sprovođenje Zakona o Vojsci Crne Gore iz nadležnosti Vlade Crne Gore pripremljene su: Odluka o određivanju vojnih objekata i lica koja obezbjeđuje Vojna policija i Uredba o dopuni Uredbe o planiranju i uređenju prostora, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju vojnih objekata u vojnom krugu.

Za sprovođenje Zakona o odbrani iz nadležnosti Ministarstva pripremljeni su: Pravilnik o standardizaciji u oblasti odbrane, Pravilnik o obrascu i načinu izdavanja službene legitimacije ovlašćenog lica koje vrši vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove i Pravilnik o načinu vršenja vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova.

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, postupano je po 41 zahtjevu za slobodan pristup informacijama.

PLANIRANJE ODBRANE

Ministarstvo je uspješno realizovalo sve aktivnosti iz V poglavlja (vojno-odbrambena pitanja i resursi odbrane) trećeg ANP. Vlada Crne Gore je 17. oktobra 2013. godine usvojila IV godišnji nacionalni program Crne Gore (IV ANP), koji je razmatran na sjednici Savjeta za članstvo u NATO 18.10.2013. godine. Četvrti ANP predstavljen je u NATO Štabu, Brisel (28. oktobra 2013.godine), nakon čega je započet IV MAP ciklus Crne Gore.

U prethodnoj godini, uprkos nedovoljnim sredstvima za opremanje i modernizaciju, ostvaren je značajan napredak u implementaciji III paketa PC.

U pogledu nacionalne bezbjednosti, u saradnji sa partnerima, uspostavljen je sistem nadzora mora i formiran Nacionalni operativni centar u Mornarici VCG, što će doprinijeti povećanju nacionalne, ali i regionalne pomorske bezbjednosti. Ovaj sistem omogućava razmjenu podataka sa našim nacionalnim agencijama, susjednim zemljama, NATO i EU.

Zaključno sa 2013. godinom, potpuno smo opremili deklarisanu pješadijsku četu (PC-L001, PC-L0047, PC-G4490) sa vojnom opremom koja je kompatibilna sa članicama NATO. Očekuje se da će ova jedinica nakon završnog ocjenjivanja, u IV kvartalu 2014.godine, od strane NATO eksperimenta, biti interoperabilna, odnosno obučena i opremljena u skladu sa NATO standardima.

Završena je III faza digitalizacije radiorelejnih sistema i izgradnja II faze optičke infrastrukture PC (G2780, G2860). U toku je proces implementacije PC-G4055 „Upravljanje lancem snadbijevanja-kodifikacija“ gdje je do sada kodifikovano 55 domaćih proizvoda. Nastavljen je proces obuke i opremanja deklarisanih snaga po OCC konceptu (L001, L0047, G4490) i spremnost borbenih jedinica za učešće u misijama (L0035, L0037).

U izvještajnom periodu, Vlada Crne Gore donijela je novi Strategijski pregled odbrane, 04.jula 2013.godine. Ključne izmjene u novom Strategijskom pregledu odbrane predstavljaju redefinisane odbrambenih misija, reorganizacija Ministarstva odbrane, prelazak sa brigadne na bataljonsku organizaciju Vojske i definisanje nove organizacione strukture. Prilagođen je nivo razvoja vojnih sposobnosti u skladu sa ekonomskim mogućnostima države i Partnerskim ciljevima. Definisani su glavni projekti modernizacije Vojske, koji se odnose prije svega na opremanje deklariranih snaga, rješavanje nadzora vazdušnog prostora, nabavku višenamjenskih helikoptera i rješavanje pitanja pomorske zaštite i kontrole našeg mora.

Ministarstvo je započelo proces implementacije Strategijskog pregleda odbrane, kroz izradu Plana implementacije i formiranjem radnih grupa koje će voditi proces implementacije u sledećim oblastima: ljudskim resursima i organizaciji, obuci i obrazovanju, opremanju i podršci, finansijama i obavještajnim i bezbjednosnim pitanjima. Započet je proces izrade nove organizacione strukture Vojske Crne Gore i prelazak na bataljonsku organizaciju.

Kroz šesti Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP ciklus, između NATO i Crne Gore, planirano je učešće na 86 aktivnosti. Procenat realizacije IPCP aktivnosti za 2013. godinu iznosi oko 86.6 %.

MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA

Tokom godine Ministarstvo odbrane je imalo intenzivnu saradnju sa UN, NATO, EU i OEBS i zemljama partnerima.

Na osnovu potpisanih sporazuma o saradnji i usaglašenih aktivnosti za 2013. godinu potpisani su planovi bilateralne vojne i odbrambene saradnje sa 21 zemljom (Albanijom, Austrijom, Bosnom i Hercegovinom, Bugarskom, Češkom, Danskom, Grčkom, Holandijom, Hrvatskom, Francuskom, Italijom, Makedonijom, Norveškom, Njemačkom, Poljskom, Rumunijom, Slovenijom, Velikom Britanijom, SAD, Slovačkom, Srbijom). Procenat realizacije ovih planova je oko 80%.

Realizovani su brojni susreti na nivou ministra, načelnika Generalštaba, pomoćnika ministra, ali i nižim nivoima.

Ministar odbrane učestvovala je na sastancima Sjeverno-atlantskog savjeta NATO sa ne-NATO zemljama kontributorima u misiji ISAF, na nivou ministara odbrane. Sastanci su se održavali u štabu NATO-a u Briselu (22.02., 05.06. i 23.10.). Takođe, Ministar odbrane je učestvovala na sastanku Sjeverno-atlantskog savjeta NATO i Crne Gore, 10.07.2013.godine.

Načelnik Generalštaba VCG je nastavio učešće na redovnim godišnjim sastancima Vojnog komiteta NATO u sjedištu NATO, Brisel (16.01.2013.).

Ministarstvo odbrane je, nakon pristupanja NATO inicijativi za izgradnju integriteta u sektoru odbrane (NATO Building Integrity Programme) odgovorilo na Upitnik o samoprocjeni situacije u ovoj oblasti (NATO Self Assessment Questionnaire) koji je dostavljen Odjeljenju za politička pitanja i bezbjednosnu politiku NATO-a (februar 2013), na osnovu kojeg će ministarstvu biti dostavljen izvještaj (Peer Review Report) sa preporukama za unaprjeđenje ove oblasti.

U okviru NATO programa „Nauka za mir“, nastavljen je rad u okviru Gepsus projekta čiji je cilj projektovanje i izrada softverskog sistema za kompjutersku simulaciju elementarnih katastrofa. Određene su prostorije budućeg simulacionog centra, a renoviranje prostorija - simulacionih centara (u MO i VCG i na »ETF« Crna Gora) planirano je da se završi do kraja aprila 2014.godine. Od strane tima, zaduženog za realizaciju projekta »GEPSUS«, sprovedena je tenderska procedura za nabavku uređaja i opreme.

Aktivnosti sa NATO i zemljama partnerima bile su usmjerene uglavnom na osposobljavanje i usavršavanje kadra, podizanja nivoa kapaciteta i sposobnosti pojedinaca i jedinica Vojske u skladu sa NATO standardima, kao i aktivnosti u cilju implementacije Partnerskih ciljeva. Pored ovoga ostvarena je odlična saradnja i na polju školovanja kadeta za potrebe Vojske .

RESURSI ODBRANE

Ljudski resursi

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 28.03.2013. godine i 09.08.2013. godine, utvrdila izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane. Takođe, zbog potreba posla, posebno u dijelu obaveza iz evropskih i evroatlantskih integracija, predložene su nove izmjene i dopune Pravilnika, koje se odnose na izmjenu službeničkih zvanja, naziva pojedinih organizacionih jedinica i radnih mjesta, kao i uslova i opisa poslova za pojedina radna mjesta.

U toku 2013. godine 11 kadeta je završilo obrazovanje na inostranim Vojnim akademijama (Njemačkoj, Srbiji, SAD i Grčkoj), a obrazovanje započelo je šest kadeta (Grčkoj, Italiji, SAD i Makedoniji).

Tokom 2013. godine, u Ministarstvo odbrane, u radni odnos primljeno je 5 državnih službenika i namještenika, dok je u Vojsci primljeno 11 oficira, nakon završetka vojne akademije. Tokom 2013. godine, služba je prestala za 26 lica na službi u Vojsci i za 6 lica u Ministarstvu odbrane .

Učešće na usavršavanju u inostranstvu, u toku 2013.godine, na kursovima, vježbama, seminarima, radionicama i ostalim aktivnostima imalo je 415 profesionalnih vojnih lica. Po istim osnovima, u zemlji se usavršavalo 518 profesionalnih vojnih lica.

U toku 2013. godine državni službenici i namještenici su se obučavali i učestvovali na 23 aktivnosti u inostranstvu, kao i na 163 aktivnosti u zemlji. Državni službenici i namještenici su učestvovali na 90 seminara i obuka u organizaciji Uprave za kadrove.

U toku 2013.godine donijeto je 55 rješenja o dodjeli stanova po kategorijama lica – učesnika Oglasa br.801-6202/12-2 od 19.09.2012. godine. Od navedenog broja tri rješenja su donijeta državnim službenicima i namještenicima, 35 rješenja profesionalnim vojnim licima, četiri rješenja civilnim licima na službi u Vojsci, 12 rješenja penzionisanim oficirima i podoficirima i jedno rješenje penzionisanom civilnom licu.

Ministarstvo odbrane je, na osnovu Programa aktivnosti za realizaciju komponenti regionalnog projekta u oblasti rodne ravnopravnosti na temu „Jačanje regionalne saradnje na planu integracije rodne perspektive u reformi sektora bezbjednosti u zemljama zapadnog Balkana“, učestvovalo u sprovođenju istraživanja o položaju žena u oružanim snagama zemalja Zapadnog Balkana. Na osnovu ovog istraživanja usvojena je Studija i donijete preporuke za unapređenje položaja i zastupljenosti žena u oružanim snagama. Ministarstvo odbrane je donijelo Plan realizacije aktivnosti za sprovođenje ovih preporuka. U toku su aktivnosti na sanaciji/adaptaciji objekata u jedinicama Vojske, koje imaju za cilj poboljšanje uslova života i rada žena u Vojsci. U programima obuke pripadnika Vojske Crne Gore, od 2013. godine, uvrštena je obuka iz oblasti rodne ravnopravnosti.

Materijalni resursi

Iz domena materijalnih resursa, težište rada Ministarstva odbrane tokom 2013. godine bilo je usmjereno na opremanje jedinica Vojske Crne Gore savremenom opremom, rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme, uspostavljanje sistema standardizacije i kodifikacije u sistemu odbrane Crne Gore, nastavku unapređenja informaciono komunikacionih sistema i održavanju zahtjevanog nivoa ispravnosti borbene tehnike.

U toku 2013. godine nastavljen je proces modernizacije i opremanje jedinica Vojske novim naoružanjem i opremom. Poseban akcenat dat je na završetku projekta nadzora mora i nastavak digitalizacije radio relejnih sistema kao i opremanje deklariranih snaga shodno partnerskim ciljevima. Za opremanje i modernizaciju, u 2013. godini, izdvojeno je 1.297.807,32€ ili 3.72% od tekućeg budžeta što predstavlja nizak nivo izdvajanja i ne omogućava realizaciju partnerskih ciljeva po predviđenoj dinamici.

U okviru programa za demilitarizaciju (MONDEM program), u 2013. godini, izvršena je neutralizacija 247,274 tone ubojnih sredstava, u okviru III1 faze ovog programa. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.389,54 tone ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja

U okviru Tehničkog sporazuma o uništenju malog i lakog naoružanja i raznih vrsta municije, potpisanim sa Vladom SAD, planirana je neutralizacija 1.812.70 tona. U 2013. godini izvršena je neutralizacija 135,878 tona ubojnih sredstava, u okviru II faze ovog programa. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.211,15 tona ubojnih sredstava i 200 komada raznog zastarjelog naoružanja.

U toku 2013. godine izvršena je prodaja 868,579 tona ubojnih sredstava i 684 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava, u ukupnoj vrijednosti 4.257.435,88 USD. Tokom godine preuzeto je od strane komisionara i kupaca 327,5 tona UbS i 69 komada naoružanja. U 2013. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.073.747,31 USD.

Donacijom Vlade Savezne Republike Njemačke, u iznosu od 200.000 €, izvršena je rekonstrukcija dva objekta (M-7 i S-2) za skladištenje municije u "Brezovik" u Nikšiću, kojima je izdata upotrebna dozvola u 2013. godine i izvršen tehnički prijem.

Rekonstrukcijom ovih objekata stvoreni uslovi za čuvanje municije u skladu sa najvišim bezbjednosnim standardima.

Najvažnija aktivnost u oblasti standardizacije odbrane bila je donošenje Pravilnika o standardizaciji u oblasti odbrane, 27. maja 2013. godine

Na osnovu tog Pravilnika, ministar odbrane je, 30.09.2013. godine, donijela je Rješenje o formiranju Komisije za standardizaciju, kao savjetodavnog tijela ministra odbrane, čiji je zadatak da predlaže ministru prioritete za donošenje standarda odbrane, Plana standardizacije i politiku standardizacije. Pripremljen je Poslovnik o radu, Nacrt plana standardizacije i ostali potrebni materijali za konstitutivnu sjednicu Komisije za standardizaciju, koja je planirana za kraj februara 2014. godine.

U oblasti kodifikacije, nastavljene su aktivnosti na ispunjavanju uslova za Tier 2 nivo gdje smo po ugovoru sa NATO Komitetom AC/135 instalirali NATO Mail Box sistema za komunikaciju softvera BULCOD. Do kraja 2013.godine kodifikovano je 55 različitih originalnih proizvoda privrede Crne Gore, a za pet kompanija je dodijeljen kompanijski kod NCAGE.

U oblasti informaciono komunikacionih sistema realizovano je niz projekata.

Realizovane su završne aktivnosti na pripremi za realizaciju tehničkog prijema i „puštanje“ u upotrebu digitalnih radio-relejnih linkova koji povezuju: zgradu MO, Lovćen, kasarnu u Golubovcima, Obostnik, Crni Rt, zgradu komande Mornarice VCG i kasarnu u Baru.

Završena je optička infrastruktura u kasarnama Danilovgrad i Golubovci, gdje su svi ključni objekti uvezani i stvoreni su preduslovi za kvalitetnu razmjenu svih vrsta elektronskih informacija u realnom vremenu.

U okviru projekta "ECDL - ZA DIGITALNU CRNU GORU", u toku 2013. godine, 93 lica su završila obuku za rad na računarima po ECDL standardu.

BUDŽET

Zakonom o budžetu za 2013. godinu iz tekućeg budžeta države odobreno je 35.954.804,39€. i dato pravo na korišćenje sopstvenih prihoda, od prodaje naoružanja i vojne opreme, do nivoa njihovog ostvarenja (4.5 mil €). Zaključno sa 31.12.2013. godine, od raspoloživih 35.945.804,39€ isplaćeno je 32.909.001,10€ ili 91.55% i prenijete obaveze u iznosu 225.287,50€ ili 0.6%.

Sveopšta ekonomska situacija na globalnom nivou uslovia je da iznos ostvarenih prihoda u 2013. godini iznosi 1.417.434,68€ ili 31,49% (od predviđenih 4,5 miliona eura).

Realizaciju sredstava iz ostvarenih prihoda na kraju izvještajnog perioda iznosila 144.520,88€ ili 10,20%.

U strukturi sredstava isplaćenih iz Tekućeg budžeta za 2013. godinu učešće personalnih izdataka iznosi 74.36%, tekućih izdataka 17.55%, kapitalnih izdataka 3.72% i izdataka na ime obaveza iz prethodnih godina 4.36%.

Ukupno planirana sredstva za realizaciju postupaka javnih i povjerljivih nabavki u 2013. godini iznosila je **8.261.480,00 €**, dok je ukupno ugovorena vrijednost iznosila **4.205.943,01 €**, što je **4.055.536,99 €** manje, u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost nabavki (ili 49,09 %).

Ukupno ugovorena vrijednost javnih nabavki bila **2.917.714,86 €**, što je za **726.135,14 €** manje, u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost nabavki (ili 19,93%). Za neposredne

sporazume (nabavke male vrijednosti do iznosa od 5.000 €) realizovana su sredstva u ukupnom iznosu od **169.885,88 €**. Prenešene obaveze po osnovu zaključenih ugovora iz 2012. godine, iznosile su **73.000,00 €**. Ukupna ugovorena vrijednost povjerljivih nabavki, u 2013. godini, iznosila je **1.288.228,15 €**, što je za **3.329.401,85 €** manje, u odnosu na odobreni Plan povjerljivih nabavki (ili za 72,10 %).

VOJSKA CRNE GORE

U izvještajnoj godini, Vojska je uspješno izvršila sve postavljene zadatke koji se prije svega odnose na održavanje potrebnog stepena borbene gotovosti, angažovanja u međunarodnim misijama, obuku deklariranih sastava i pružanja pomoći civilnim institucijama i stanovništvu prilikom elementarnih nepogoda.

Organizaciona struktura Vojske- Postojeća organizaciona struktura Vojske Crne Gore nije usklađena sa principima organizacije vojnih snaga zemalja članica NATO saveza, posebno kada je u pitanju brojna veličina, piramidalna struktura oficirskih činova i starosna struktura profesionalnog kadra.

Od ukupnog broja profesionalnih pripadnika 13,8% čine oficiri, 41,7% podoficiri, 33% vojnici po ugovoru a 11,5% su civilna lica. Sadašnja struktura personala oficir-podoficir-vpu na nivou Vojske je 1:3:2,5 i nije u skladu sa potrebama i najboljom praksom razvijenih zemalja.

U Ministarstvu odbrane formirana je radna grupa koja će, na osnovu smjernica datih u Stratezijskom pregledu odbrane, uraditi novu organizacionu strukturu Vojske. Predviđen je prelazak sa brigadne na bataljonsku organizaciju i smanjenje brojnog stanja sa 2094 na 1950 pripadnika.

Ministarstvo i Vojska nastavile su učešće u mirovnim misijama, dajući svoj doprinos izgradnji mira u svijetu, i to:

Mirovna misija ISAF - Tokom 2013. godine svoje angažovanje u misiji „ISAF“ završili su šesti i sedmi kontingent. Šesti crnogorski kontingent, koji je brojao 38 pripadnika, svoje angažovanje u misiji „ISAF“ završio je krajem marta 2013. godine. Sedmi crnogorski kontingent je brojao 27 pripadnika, a u misiji "ISAF" bio je angažovan u periodu od 03.marta.2013. do 20.septembra.2013. godine.

Trenutno se u ISAF misiji nalazi 25 pripadnika VIII kontigenta Vojske(3 oficira, 12 podoficira i 10 VPU).

Crnogorski vojnici su angažovani na vrlo zahtjevnom zadatku zaštite snaga u najvećoj savezničkoj bazi na sjeveru Avganistana, "Marmal" u Mazar-e Šarifu. Po prvi put sedmom crnogorskom kontingentu su dodijeljeni zadaci patroliranja izvan baze, u rejonu 25 km x 25 km oko baze "Marmal" na osnovu odluke Savjeta za odbranu i bezbjednost, na predlog Ministarstva odbrane, gdje je usvojena izmjena nacionalnih ograničenja. Partneri Vojsci Crne Gore na ovom zadatku su Oružane snage R. Hrvatske, sa kojima se realizuju zajedničke pripreme i angažovanje na terenu.

Mirovna misija UNMIL - Vojska Crne Gore je u junu 2013. godine uputila prvog pripadnika u Komandu operacije "EU NAVFOR-ATALANTA" u Nortvud (Northwood), Velika Britanija. Na italijanskoj fregati "LIBECCIO" od 16. septembra 2013. godine ukrcana su dvojica pripadnika

Mornarice Vojske Crne Gore. Predviđeno je da njihovo ukrcanje na italijanskom brodu traje do kraja februara 2014. godine.

Mirovna operacija ATALANTA - U mirovnoj misiji UNMIL u Liberiji, tokom 2013. godine u svojstvu posmatrača bila su angažovana 4 oficira. U julu i septembru izvršena je rotacija i primopredaja dužnosti između ove dvije grupe oficira angažovanih u ovoj misiji.

Obuka i vježbe - Tokom 2013. godine nastavljena je realizacija aktivnosti na osposobljavanju pripadnika Vojske, shodno Partnerskim ciljevima, a u cilju usvajanja NATO procedura. Realizovane su (u zemlji i inostranstvu) 332 aktivnosti iz oblasti osposobljavanja, na koje su učestvovala 1258 pripadnika Vojske. U Crnoj Gori je realizovano 57 aktivnosti (učestvovalo 516 pripadnika Vojske) dok su u inostranstvu realizovane 275 aktivnosti (učestvovala 742 pripadnika).

U Crnoj Gori su izvedene dvije vojne vježbe: međunarodna vježba „**ADRION POOL 13**“, na kojoj su sa pripadnicima Mornarice Vojske Crne Gore učestvovali pripadnici Mornarice R. Slovenije. Na vježbi „**ODLUČAN KORAK 03**“, prikazane su sposobnosti jedinice deklarisanе po Konceptu operativnih sposobnosti, primjena usvojenih NATO procedura i standarda, kao i unapređenja osposobljenosti komandnog kadra u procesu donošenja vojnih odluka.

Pomoć civilnim institucijama – II misija odbrane - Redefinisanjem misija i zadataka u okviru novog Strategijskog pregleda odbrane Crne Gore, „Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama“ navedena je kao treća misija Vojske Crne Gore. Pripadnici Vojske Crne Gore su u 2013. godini učestvovali na više od 100 aktivnosti u okviru civilno-vojne saradnje, koje su se najvećim dijelom odnosile na pružanje podrške civilnim institucijama u zemlji.

Među najrizičnijim zadacima u okviru podrške civilnim institucijama bilo je podvodno pretraživanje akvatorijuma i vađenja neeksplozivnih ubojnih sredstava iz mora u rejonu luke bivše Kasarne „Orjenski bataljon“ u Kumboru. Ovu aktivnost izveli su pripadnici Pomorskog odreda Mornarice VCG koji su uspješno neutralisali oko 7 tona ubojnih sredstava.

Pripadnici Mornarice VCG su pored ostalih aktivnosti, učestvovali i u suzbijanju posljedica ekološkog incidenta na mjestu potonulog remorkera PR-38 „Tunj“ u Risanskom zalivu. Pripadnici Inženjerske čete su na poziv opštinskih vlasti učestvovali u probijanju, nasipanju i proširenju puteva u opštinama Podgorica, Nikšić, Pljevlja i Andrijevića, na uređenju kruga Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci na Kakarickoj Gori u Opštini Podgorica, kao i na čišćenju sniježnih nanosa u Opštini Nikšić.

INSPEKCIJSKI NADZOR

Planirane kontrole i ocjenjivanja borbene gotovosti komandi i jedinica Vojske prema Planu inspeksijskog nadzora u potpunosti su realizovane. Nedovoljno popunjene (posebno oficirima) Komande kontrolisanih sastava, skromna materijalna baza obuke i nedostatak adekvatnih poligona za izvršenje artiljerijskih gađanja i taktičkih vježbi sa bojnim gađanjem su glavni uočeni nedostaci.

U okviru izvršenih kontrola zaštite na radu u jedinicama Vojske utvrđeno je da nijesu definisana radna mjesta sa posebnim uslovima rada, ne realizuju se zdravstveni pregledi zaposlenih i da pripadnici Vojske nijesu osigurani od povreda na radu.

Unutrašnjom kontrolom sagledavano je stvarno stanje zaštite dokumenata koja se čuvaju i dostavljaju korisnicima, a nastali su u radu Ministarstva odbrane ili su dobijena na korišćenje i upotrebu od drugih organa. Utvrđeno je poboljšanje stanja u primjeni mjera zaštite tajnih podataka u odnosu na 2012. godinu.

Inspekcijskim nadzorom izvršen je neposredan uvid u knjiženja nepokretnosti kojim raspolaže Ministarstvo odbrane. Utvrđeno je da su ustrojene i ažurne evidencije o nepokretnostima koje koristi Ministarstvo, zaključenim ugovorima o zakupu i uplatama ugovorenih zakupnina. Nijesu riješeni imovinsko - pravni odnosi za djelove zemljišta i objekata u kasarni "Vladimir Knežević Volođa" i izdvojenim objektima "Nova Lokacija" i "Mali Logor" u Pljevljima.

Vršenjem inspekcijskog nadzora nije utvrđeno kršenje zakonskih propisa koje bi zahtijevalo pokretanje disciplinske i krivične odgovornosti.

VOJNO BEZBJEDNOSNI POSLOVI

Formiranjem Odjeljenja za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove stvorene su pretpostavke za razvijanje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci, u skladu sa misijama odbrane.

Odjeljenje je intenzivno radilo na planiranju, razvoju i realizaciji vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova na svim nivoima, s ciljem stvaranja uslova za efikasnije vršenje poslova u skladu sa zakonskim nadležnostima. Ove aktivnosti su se reallizovale prvenstveno kroz: donošenje (usvajanje) neophodnih podzakonskih akata, doktrinarnih dokumenata, standardnih operativnih procedura i drugih dokumenata; uspostavljanje obavještajne strukture u Ministarstvu i Vojsci; uspostavljanje mehanizama koordinacije i saradnje na međunarodnom i nacionalnom nivou; plansku obuku i školovanje vojno obavještajnog kadra u zemlji i inostranstvu; popunjavanje ključnih pozicija adekvatnim kadrom, itd.

UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U izvještajnom periodu sprovedena su tri revizijska postupka od kojih su dva u potpunosti realizovana i jedan djelimično (izvršen preliminarni pregled-terenski dio). Izvršena je revizija blagajničkog poslovanja u Brigadi KoV pri čemu nijesu utvrdjene značajnije slabosti i Revizija Ugovora koji je ministarstvo zaključilo sa preduzećem "Montmetal" Podgorica. Na osnovu nalaza o izvršenoj reviziji Ugovora sa preduzećem "Montmetal" date su preporuka za otklanjanje uočenih slabosti.

Ministarstvo odbrane, shodno članu 68 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji je stupio na snagu 1. januara 2013. godine ima obavezu da izradi svoj Plana integriteta-„Building Integrity“, u cilju smanjivanja rizika od korupcije u sektoru bezbjednosti. Plan integriteta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i

sistematizaciji Ministarstva odbrane(br. 806-1233/13-4 i 806-1233/13-15) priprema izrađuje i sprovodi Odjeljenje za unutrašnju reviziju.

Podržavajući ovaj projekat Ministarstvo odbrane je uradilo Upitnik o Sigurnosnoj procjeni-“Self Assessment“ koji je poslat u NATO (februar 2013). Takođe, u pripremi je projekat, u saradnji sa K. Norveškom, pod nazivom „Jačanje sistema integriteta u oblasti bezbjednosti i odbrane“. Očekuje se da će projekat biti pokrenut u II kvartalu 2014. godine.

JAVNOST RADA

Tokom protekle godine, Služba za odnose sa javnošću i protokol pratila je aktivnosti Ministarstva odbrane i o njima obavještavala javnost Crne Gore, prije svega publikovanjem saopštenja na veb stranici ministarstva odbrane. U tom kontekstu, na veb stranici ministarstva odbrane objavljeno je 57 informacija.

I tokom 2013. godine aktivnosti ministra odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić bile su predmet interesovanja javnosti i medija. U tom kontekstu ministar odbrane Pejanović Đurišić dala je intervju za dnevne novine “Vijesti” i “Pobjeda”, kao i za Radio Crne Gore. Takođe, prilikom izrade Strategijskog pregleda odbrane, a u kontekstu saradnje sa civilnim sektorom, prije svega akademskom zajednicom i nevladinim organizacijama ministar Pejanović Đurišić održala je javne konsultacije. Tom prilikom se odazvao značajan broj NVO i predstavnika akademske zajednice.

Značajnu ulogu u afirmaciji aktivnosti Ministarstva i Vojske u 2013. godini imao je časopis “Partner”. Ovaj časopis je u 2013. godini publikovan svaka dva mjeseca , a do sada je ukupno objavljeno 56 brojeva.

U cilju unapređenja informisanja zaposlenih o procesima u sistemu odbrane i evroatlantskim integracijama, Služba za odnose sa javnošću i protokol je tokom 2013.godine dva puta mjesečno pripremala Informativni bilten, koji je distribuiran na sve mail adrese u Ministarstvu i Vojsci.

1. PRAVNI OKVIR

Tokom godine pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojski Crne Gore (utvrđen na sjednici od 20. juna 2013.godine) i Predlog zakona o dopunama Zakona o tajnosti podataka (utvrđen na sjednici od 18. decembra 2013. godine).

Za sprovođenje Zakona o Vojski Crne Gore iz nadležnosti Vlade Crne Gore pripremljene su: Odluka o određivanju vojnih objekata i lica koja obezbjeđuje Vojna policija i Uredba o dopuni Uredbe o planiranju i uređenju prostora, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju vojnih objekata u vojnom krugu.

Za sprovođenje Zakona o odbrani iz nadležnosti ministarstva pripremljeni su: Pravilnik o standardizaciji u oblasti odbrane, Pravilnik o obrascu i načinu izdavanja službene legitimacije ovlaštenog lica koje vrši vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove i Pravilnik o načinu vršenja vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova.

Odjeljenje za normativnu djelatnost i evropske integracije, dalo je mišljenje na jedan predlog zakona, jedan predlog uredbe i jedan inicijalni izvještaj, čiji su obrađivači druga ministarstva. Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, postupano je po 41 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

2. PLANIRANJE ODBRANE

2.1. Godišnji nacionalni program (ANP)

Ministarstvo je uspješno realizovalo sve aktivnosti iz II i III poglavlja (vojno-odbrambena pitanja i resursi odbrane) trećeg ANP. Vlada Crne Gore je 17. oktobra 2013. godine usvojila IV godišnji nacionalni program Crne Gore (IV ANP), i koji je zatim razmatran na sjednici Savjeta za članstvo u NATO 18.10.2013. godine. Četvrti ANP predstavljen je u NATO Štabu, Brisel (28. oktobra 2013. godine), nakon čega je započet IV MAP ciklus Crne Gore.

2.2. Izvještaj o PARP-u i progresu partnerskih ciljeva

Crna Gora je u protekle dvije godine radila na implementaciji III paketa partnerskih ciljeva, koji je imao 49 partnerskih ciljeva (PC). U okviru trećeg paketa PC, Ministarstvo odbrane i Vojska su odgovorni za implementaciju 42 PC, Ministarstvo vanjskih poslova i EI za 1 PC, Ministarstvo unutrašnjih poslova za 1 PC, Uprava policije za 4 PC i Direkcija za zaštitu tajnih podataka za 1 PC.

NATO i Crna Gora će na osnovu PARP procjene definisati i usaglasiti IV paket partnerskih ciljeva, koji će Crna Gora prihvatiti u proljeće 2014. godine.

Na ekspertskom sastanku koji je održan u zgradi MO, od 12-14 februara, predstavnici NATO Direktorata za planiranje snaga ocijenili su da je Crna Gora napravila veliki napredak u prethodnom periodu u oblasti odbrane.

Zajednički je konstatovano da je iz III paketa Partnerskih ciljeva dostignut potreban nivo interoperabilnosti za sedam PC, koji se odnose na razvoj sposobnosti Mornarice (5 PC), CBRN zaštite i upravljanje lancem snabdjevanja- kodifikacija.

U pogledu nacionalne bezbjednosti, u saradnji sa partnerima, uspostavljen je sistem nadzora mora i formiran Nacionalni operativni centar u Mornarici (PC-M2920). Na vojnim objektima „Obostnik“ i „Mavrijan“ izgrađena je nova infrastruktura za osmatračke senzore, nabavljeni su i stavljeni u operativnu upotrebu novi radari spregnuti sa MSTT (sistemi za dodatnu naprednu obradu podataka radara i njihovo upravljanje) i sistemom prenosa podataka. Nabavljen je novi komandno-informacioni sistem „MIMS“ koji vrši korelaciju informacija dobijenih sa senzora i iz drugih izvora, obradu informacija do dobijanja prepoznate mornaričke slike (RMP), prezentaciju slike i omogućava razmjenu podataka sa našim nacionalnim agencijama, susjednim zemljama, NATO i EU.

Otvaranje Nacionalnog pomorskog operativnog centra u Baru

Zaključno sa 2013. godinom, potpuno je opremljena deklarirana pješadijska četa (PC-L001, PC-L0047, PC-G4490) sa vojnom opremom koja je kompatibilna sa članicama NATO (naoružanje 5,56mm, balistička oprema, sredstva za noćno izviđanje, taktička sredstva veze i dr.). U četvrtom kvartalu 2014. godine očekuje se dolazak NATO instruktora gdje će se izvršiti završno ocjenjivanje po NEL-2 i ova će jedinica biti interoperabilna, odnosno obučena i opremljena u skladu sa NATO standardima.

Postignut je značajan napredak u razvoju ICT (PC-G2780, PC-G2860) posebno u dijelu realizacije projekta digitalizacije radiorelejnih sistema i izgradnji optičke infrastrukture. Implementirana je radio-relejna oprema na lokacijama Mavrijan, Danilovgrad i Nikšić i izgrađena optička infrastruktura u kasarnama Danilovgrad i Golubovci.

Delegacija MO u NATO štabu, usaglašavanje PARP procjene

Veliki pomak napravljen je u implementaciji PC-G0355, poznavanje stranih jezika, prije svega engleskog, što nam sada omogućava da imamo široku bazu pripadnika koji mogu učestvovati u međunarodnim operacijama, štabovima i komandama saveznika.

2.3. Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP

Crna Gora je tokom 2013. godine uspješno realizovala šesti Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP. Kroz šesti IPCP, između NATO i Crne Gore, planirano je učešće na 86 aktivnosti iz Menija za saradnju sa partnerima – PCM, od čega 11 nije realizovano od strane organizatora, dok crnogorski predstavnici nisu učestvovali na 10 aktivnosti. Ukoliko izuzmemo otkazane aktivnosti, procenat realizacije IPCP aktivnosti za 2013. godinu iznosi 86,6 %.

2.4. Planovi odbrane

Ministarstvo je u 2013. godini nastavilo rad na pružanju stručne pomoći nosiocima odbrambenih priprema i time omogućilo da se izvrši inspekcija dostignutih odbrambenih priprema sljedećih nosilaca odbrambenih priprema:

- Inspekcija Plana odbrane Skupštine Crne Gore (15. 05.2013.godine),
- Inspekcija Plana odbrane Opštine Rožaje (05.06.2013.godine)
- Inspekcija Plana odbrane Ministarstva zdravlja (11.09.2013.godine),
- Inspekcija Plana odbrane Opštine Nikšić (16.10.2013.godine),
- Inspekcija Plana odbrane Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (13.11-2013.godine)
- Inspekcija Plana odbrane kompanije „AD Trebjesa“ Nikšić (12.12.2013.godine)
- Inspekcija Plana odbrane kompanije „Jadransko brodogradilište AD Bijela“ (17.12.2013.godine).

Kontidžensi planovi ili planovi podrške Ministarstva i Vojske civilnim institucijama u kriznim situacijama, kao što su prirodne i vještački izazvane katastrofe, borba protiv terorizma, u 2013. godini, obuhvatao je ažuriranje operativnih planova podrške civilnim institucijama po trećoj misiji i njihovo usaglašavanje sa kontidžensi planovima.

Crna Gora je i u 2013. godini nastavila sa aktivnosti vezane za edukaciju u zemlji i inostranstvu (seminare, radionice, vježbe i druge pripreme) u vezi priprema za kompjutersku vježbu SEESIM 14, , u Zagrebu (Hrvatska).

2.5. Strategijski pregled odbrane Crne Gore - SPO

Vlada Crne Gore je donijela novi Strategijski pregled odbrane (SPO) na sjednici održanoj 04. jula 2013. godine.

Ključne izmjene u novom SPO predstavljaju redefinisane odbrambenih misija, reorganizacija MO, prelazak sa brigadne na bataljonsku organizaciju Vojske i definisanje nove organizacione strukture. Prilagođen je nivo razvoja vojnih sposobnosti u skladu sa ekonomskim mogućnostima države i Partnerskim ciljevima i definisani su odbrambeni troškovi za desetogodišnji period. Definisani su glavni projekti modernizacije Vojske, koji se odnose prije svega na opremanje deklariranih snaga, rješavanje nadzora vazdušnog

prostora, nabavku višenamjenskih helikoptera i rješavanje pitanja pomorske zaštite i kontrole našeg mora.

Tokom izrade SPO Ministarstvo je imalo podršku od strane Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američki Država (SAD) i R.Slovenije. Ova podrška se ogledala u angažovanju tima eksperata Centra za civilno-vojne odnose (CCMR) iz SAD i vojnih savjetnika R.Slovenije u Crnoj Gori.

Sastanak ministra odbrane sa ekspertima CCMR

Ministarstvo odbrane je započelo proces implementacije SPO kroz izradu Plana implementacije i formiranjem radnih grupa koje će voditi proces implementacije u oblastima ljudskih resursa i organizacije, obuka i obrazovanja, opremanja i podrške, finansijama, obavještajnim i bezbjednosnim pitanjima. Započet je proces izrade nove organizacione strukture Vojske Crne Gore i prelazak na bataljonsku organizaciju.

3. MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA

U skladu sa strateškim spoljno-političkim ciljevima Crne Gore - punopravno članstvo u NATO i EU, ostvaren je veliki broj kontakata sa zemljama u regionu i partnerima.

Ministar odbrane je bila u posjeti:

- Ujedinjenim nacijama, Njujork, SAD (24-28.06.)
- R. Turskoj i međunarodnom sajmu naoružanja (06-08.05.)
- R. Hrvatskoj (04.03.)
- Austriji i OEBS-u (12-13.04.)

Ministar odbrane je učestvovala na:

- Sveobuhvatnom sastanku ministara odbrane, Kranj, Slovenija (01-03.03.)
- -GLOBSEC forumu, Bratislava, Slovačka (12-20.04.)

U posjeti Ministarstvu odbrane bili su:

- Ministar odbrane R. Makedonije
- Ministar odbrane Mađarske
- Ministar odbrane R. Slovenije.

3.1. SARADNJA SA NATO, EU i UN

Kroz redovnu komunikaciju sa Vojno-odbrambenim dijelom Misije Crne Gore pri NATO u Briselu, kao i crnogorskim oficirom za vezu u Direktoratu za vojno partnerstvo - MPD, SHAPE, Mons i partnerskim štabnim elementima - PSE u NATO komandama JFC Napulj i SHAPE, Mons, Ministarstvo odbrane održava i unapređuje konstruktivnu i plodonosnu saradnju sa NATO i partnerskim zemljama.

Načelnik Generalštaba VCG je nastavio učešće na redovnim godišnjim sastancima **Vojnog komiteta NATO** u sjedištu NATO, Brisel (16.01.)

SGPLE - Crna Gora je preuzela dvogodišnje predsjedavanje NATO Komitetom Stalne grupe logističkih eksperata partnerskih zemalja (01.01.2013.-31.12.2014.).

Izgradnja integriteta-Building Integrity

Ministarstvo odbrane Crne Gore je 20.jula 2012. godine slanjem pisma pomoćniku Generalnog sekretara NATO za politička pitanja i bezbjedonosnu politiku (Political Affairs and Security Policy-PASP), ambasadoru Dirku Brengelmanu, u ime države Crne Gore, izrazilo namjeru da se priključi Inicijativi izgradnje integriteta u sektoru bezbjednosti i odbrane.

Ministarstvo odbrane je, nakon pristupanja NATO inicijativi za izgradnju integriteta u sektoru odbrane (NATO Building Integrity Programme) odgovorilo na Upitnik o samoprocjeni situacije u ovoj oblasti (NATO Self Assessment Questionnaire) koji je dostavljen Odjeljenju za politička pitanja i bezbjednosnu politiku NATO-a (februar 2013), na osnovu kojeg će ministarstvu biti dostavljen izvještaj (Peer Review Report) sa preporukama za unapređenje ove oblasti.

Takođe, u pripremi je projekat, u saradnji sa K. Norveškom, pod nazivom „Jačanje sistema integriteta u oblasti bezbjednosti i odbrane“. Očekuje se da će projekat biti pokrenut u II kvartalu 2014. godine.

Realizovan je seminar “Building Integrity and Promoting Good Practices in the Defence and Security Sector, Experience from South Eastern Europe”. Ovaj seminar je dio Programa profesionalnog razvoja u oblasti Izgradnje integriteta za jugoistočnu Evropu i organizovan je u saradnji Ministarstva odbrane, MVPEI i NATO.

U Ministarstvu odbrane započeta je izrada Plana integriteta, kao zakonska obaveza utvrđena Zakonom o državnim službenicima i namještenicima. U skladu sa Smjernicama i Metodologijom za izradu planova integriteta, formirana je Radna grupa, čiji je zadatak da pripremi program izrade Plana integriteta i njegovog sprovođenja, upozna zaposlene sa potrebom donošenja Plana i dostavi izrađen prijedlog starješini organa na usvajanje.

Takođe, aktivnosti u dijelu izgradnje integriteta u sektoru odbrane definisane su kao novi Partnerski cilj u okviru IV paketa PC.

Saradnja sa JFC Napulj - Za podoficire VCG organizovan je seminar sa ciljem unapređenja liderskih sposobnosti, u izvođenju mobilnog tima za obuku iz JFC Napulj (08.-11.04.)

NATO škola Oberammergau - Kroz IPCP aktivnosti je planirano učešće na 32 aktivnosti u organizaciji NATO škole, od čega je jedna otkazana, a Ministarstvo odbrane nije imalo predstavnike na 4 aktivnosti.

NATO odbrambeni koledž - Ostvarena je saradnja sa NATO odbrambenim koledžom (NDC) iz Rima. Polaznici Višeg kursa sa navedenog koledža su posjetili Crnu Goru, u okviru studijskog putovanja (18.-20.12.)

Podrška snagama KFOR-a prilikom tranzita kroz Crnu Goru - Ministarstvo je, u skladu sa Sporazumom o tranzitnim aranžmanima, kontakt institucija za sve aktivnosti KFOR-a u Crnoj Gori. Tokom 2013. godine realizovana su 4 prelaska. Takođe, Načelnik GŠ VCG je posjetio komandanta KFOR-a u Prištini (17.07.). Sastanak komandanta KFOR-a sa Načelnikom GŠ VCG i Pomoćnikom ministra za politiku odbrane je realizovan 06.12.2013. godine u Ministarstvu odbrane Crne Gore.

Komandant KFOR-a u posjeti Ministarstvu odbrane

Registar za zaštitu tajnih podataka

U toku 2013.godini ukupno je primljeno 1976 NATO dokumenta od čega interno 91, povjerljivo 111 i tajno 1774. Tokom 2013. godine uspješno je realizovana inspekcija od strane NATO kancelarije za bezbjednost (NOS). Kroz registar je prošlo 70 internih dokumenata vezano za Evropsku Uniju, a tajnih i povjerljivih nije bilo. Na nacionalnom nivou bio je 41 povjerljivi dokument i 111 internih.

NATO program „Nauka za mir“ - „GEPSUS“ projekat

U okviru NATO programa „Nauka za mir“, u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, Elektrotehničkim fakultetom Podgorica, nastavljena je realizacija projekta „GEPSUS“ ("Geographical Information Processing for Environmental Pollution-Related Security within Urban Scale Environments") čiji je cilj projektovanje i izrada softverskog sistema za kompjutersku simulaciju elementarnih katastrofa, kao i katastrofa izazvanih ljudskim faktorom sa akcentom na vazdušne zagađivače, a krajnja svrha je spašavanje života i umanjene materijalnih šteta.

Realizacija projekta „GEPSUS“ je inicijalno namijenjena za potrebe Ministarstva odbrane gdje se planira adaptacija prostorije za potrebe učionice za obuku u oblasti simulacija katastrofa, namijenjene osoblju MO, VCG, NATO, ali i drugim državnim strukturama koje se bave civilnom zaštitom. Projekat ima nacionalni značaj i od njegove uspješne realizacije zavise dalja ulaganja od strane NATO u razvoj složenijeg projekta. MO i VCG mogu iskoristiti projekat za razvoj NHB oblasti, posebno u mobilnom dijelu angažovanja jedinica VCG.

Predloženo je i odobreno da se za namjenu „učionice za obuku u oblasti simulacija katastrofa“ odredi objekat na aerodromu Golubovci u kome se nalaze pilotski klub, multimedijalna sala za potrebe Vazduhoplovstva VCG i kancelarije. Sa stanovišta MO i VCG opremanjem ove prostorije doprinelo bi se povećanju kapaciteta za realizaciju kurseva, obuka, a samim tim i „upotpunjavanju“ kapaciteta „Regionalnog centra za obuku pilota“.

Za potrebe opremanja učionice i informaciono-komunikacionog sistema, opredijeljena su sredstva u iznosu od oko 50 000.00€ (projekat „NATO science for peace and security“). Tenderska procedura za nabavku sredstava je u toku, a realizuje se od strane tima koji je uključen u realizaciju projekta (Slovenija, Izrael, Italija i Crna Gora).

Saradnja sa EU

Predstavници Misije Crne Gore pri NATO i EU redovno su učestvovali na sastancima Vojnog Komiteta u formatu + 7 (EUMC+7); Sastanku EUMC+7 PoC (sastanak koji prethodi EUMC+7 i na kome se priprema EUMC+7) – PoC Point of Contact; EU Battlegroup Coordination Conference (EUBGCC); EU Battlegroup Community Meeting (EUBGCM); EU Battlegroup Logistic Community Meeting; EUNAVFOR ATALANTA Force Generation and Manning Conference i EUTM Mali Force Generation.

Takođe, predstavnici Ministarstva odbrane učestvovali su u radu radne grupe za poglavlje 31 (Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika).

U okviru Zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike (CSDP – Common Security and Defence Policy), službenici Ministarstva odbrane i pripadnici VCG pohađali su kurseve koji za temu imaju bolje shvatanje koncepta zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike, osposobljavanje službenika za rad u ovoj oblasti, kao i promovisanje Zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike EU. CSDP kursevi su namijenjeni zemljama uključenim u Proces stabilizacije i pridruživanja a program obuke obuhvata 3 modula: Internet Based Distance Learning (IDL) kurs, CSDP Orientation kurs i Reflection seminar. Ovi kursevi se održavaju u organizaciji Evropskog bezbjednosnog i odbrambenog koledža u saradnji sa nacionalnim Vladama zemalja – članica Evropske Unije.

U skladu sa pismom Visokog predstavnika EU za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku Ketrin Ešton (Catherine Ashton), u Ministarstvu odbrane je razmotren model učešća Crne Gore u Misiji EU za vojnu obuku u R. Mali, u cilju pomoći odbrambenim i bezbjednosnim snagama ove zemlje, u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 2085 (2012).

U pismu je istaknut značaj pomoći država partnera, što bi doprinijelo prepoznatljivosti Crne Gore kao pouzdanog partnera EU u učešću u međunarodnim operacijama.

Ministarstvo odbrane je predložilo Vladi Crne Gore da se doprinos ovoj misiji iskaže kroz doniranje vojne opreme, ukupne vrijednosti 59.280 USD i to: 250 dvogleda 6x30, 584 busole M53, 1952 sklapajućih ašovčića ASMN 0.22m, 900 šljemova M89. Vlada Crne Gore je odobrila donaciju navedene vojne opreme R. Mali. Transport opreme je realizovan sa vojnog aerodroma Podgorica 18. juna, a na aerodromu Bamako, 19. juna 2013. godine, izvršena je primopredaja opreme.

Saradnja sa UN:

Ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić, boravila je u zvaničnoj posjeti Ujedinjenim Nacijama 27. i 28. juna 2013. godine.

Ministar se sastala sa pomoćnikom generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za politička pitanja Oskarom Fernandez-Taranko, podsekretarom UN za mirovne operacije Herve Ladsusom, visokim predstavnikom UN za razoružanje Virdžinijom Gambom i direktorom UN Žene Lakšimi Puri.

Ministar odbrane u posjeti UN

3.2. BILATERALNA SARADNJA

U 2013. godini nastavljena je bilateralna saradnja sa zemljama u regionu i članicama NATO, u cilju jačanja regionalne saradnje kroz regionalne projekte i organizacije, kao i realizacije preuzetih obaveza i ispunjenja uslova za evroatlantske integracije.

Ministar odbrane Milica Pejanović-Đurišić na otvaranju konferencije "pametna odbrana"

U 2013. godini potpisani su:

- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane R. Hrvatske i Ministarstva odbrane Crne Gore o principima doprinosa Pješadijske jedinice za obezbjeđenje kampa Marmal (Force Protection Group Camp Marmal Infantry Task Force-FPG CM INF TF) u sastavu njemačke grupe za obezbjeđivanje komandne baze Mazar-e Sharif u Regionalnoj komandi Sjever, potpisan 14. januara 2013. godine.
- Sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Mađarske u oblasti vojne saradnje, potpisan 30. avgusta 2013. godine.
- Sporazum u oblasti odbrane između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane R. Češke, potpisan 19. aprila 2013. godine.
- Sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane R. Litvanije u oblasti vojne saradnje, potpisan je 23. oktobra 2013. godine.
- Protokol o saradnji između Ministarstva odbrane R. Makedonije i Ministarstva odbrane Crne Gore u oblasti vojne obuke, potpisan 11. novembra 2013. godine.
- Sporazum o poslovno-tehničkoj saradnji između Ministarstva odbrane Crne Gore i Kontrole letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd, potpisan 8. oktobra 2013. godine.
- Tehnički memorandum između Ministarstva odbrane R. Slovenije i Ministarstva odbrane R. Albanije i Ministarstva odbrane R. Austrije i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva odbrane R. Hrvatske i Ministarstva odbrane Francuske i Ministarstva odbrane Mađarske i Ministarstva odbrane R. Italije i Ministarstva odbrane Makedonije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane R. Srbije i Američke komande u Evropi u vezi vježbe „ADRIATIC STRIKE 2013“ u periodu od 13. maja do 8. juna 2013. godine. Nije na snazi više.
- Protokol primopredaje učionice grčkog jezika sa donacijom opreme u Podgorici, Crna Gora, potpisan 12. novembra 2013. godine.

Na osnovu sporazuma o saradnji i usaglašenih aktivnosti za 2013. godinu potpisani su planovi bilateralne vojne i odbrambene saradnje sa: Albanijom, Austrijom, Bosnom i Hercegovinom, Bugarskom, Češkom, Danskom, Grčkom, Holandijom, Hrvatskom, Francuskom, Italijom, Makedonijom, Norveškom, Njemačkom, Poljskom, Rumunijom, Slovenijom, Velikom Britanijom, SAD, Slovačkom, Srbijom.

ALBANIJA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu, potpisan je 18. februara 2013. godine. Težište plana je bilo na saradnji mornarica, vazduhoplovstava, kao i na razmjeni iskustava u uništavanju viškova naoružanja. Plan je ukupno sadržao je devet aktivnosti, (6 u Albaniji i 3 u Crnoj Gori. Od ukupno 9 planiranih aktivnosti, realizovana je samo jedna u Crnoj Gori.

AUSTRIJA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu potpisan je 15. februara 2013. godine u Podgorici. Plan je obuhvatao 5 aktivnosti u Crnoj Gori, od kojih je 4 realizovano, i 14 u Austriji, od kojih je realizovano 9. Težište saradnje je bilo na obuci jedinica za planinsko ratovanje i realizaciji kurseva njemačkog jezika.

U julu 2013. godine pomoćnik ministra dr Mašulović boravio je u radnoj posjeti Beču na poziv pomoćnika ministra odbrane Austrije, gen.majora Johana Puhera.

Novoimenovani izaslanik odbrane Austrije pukovnik Thomas Ahammer bio je u nastupnoj posjeti Ministarstvu odbrane 24.07.2013. godine. Pukovnik Ahammer je na poziciji izaslanika odbrane zamijenio brigadnog generala Reinharda Schoeberla.

BOSNA I HERCEGOVINA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu, sadržao je 5 aktivnosti u Bosni i Hercegovini i 3 aktivnosti u Crnoj Gori, od kojih je realizovano 5 aktivnosti.

Od 2009. godine uspostavljena je saradnja u oblasti testiranja pripadnika Vojske Crne Gore iz engleskog jezika po STANAG 6001. Test tim iz BiH realizovo je dva testiranja, u junu i oktobru 2013. godine.

BUGARSKA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu, je potpisan 12. decembra 2012. godine u Podgorici. Plan je sadržao 5 aktivnosti, od kojih su četiri trebale da se realizuju u Bugarskoj (realizovano 3), a jedna u Crnoj Gori. Saradnja sa Republikom Bugarskom obuhvatala je oblast kodifikacije (nacionalni kodifikacioni instrument BULCOD), razmjeni iskustava na polju finansija i razmjena iskustva za članstvo u NATO i učešću na raznim vježbama.

ČEŠKA

Sporazum u oblasti odbrane potpisan je 19. aprila 2013. godine od strane dva ministra odbrane, tokom GLOBSEC konferencije koja je održana u Slovačkoj.

Vojni ataše R. Češke u Crnoj Gori, pukovnik Jozef Vojtek preuzeo je dužnost 24. juna 2013. godine.

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu sadržao je dvije aktivnosti, od kojih je posjeta načelnika GŠ VRČ realizovana u julu 2013. godine u Crnoj Gori. Tom prilikom su razmatrane mogućnosti unapređenja saradnje u obuci čeških pilota u regionalnom helikopterskom centru u Golubovcima, kao i obuci naših pripadnika u ABHO centrima u R. Češkoj.

Realizacija aktivnosti štabnih razgovora planirana u R. Češkoj odložena za 2014. godinu.

DANSKA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu potpisan je u decembru 2012. godine i sadržao je 13 aktivnosti iz oblasti logistike, informacionih tehnologija, obuke, školovanja i razmjene iskustava. U skladu sa Planom bilateralne saradnje predstavnici Ministarstva i Vojske usvršavali su se u vojnim centrima u regionu i šire.

Ministarstvo odbrane Kraljevine Danske je u 2013. godini doniralo, na osnovu Protokola o donaciji, sredstva za potrebe unapređivanja komunikaciono-informacionih sistema. Tokom 2013. godine za potrebe MONDEM programa Danska je donirala sredstva u iznosu od 20.000,00€.

GRČKA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu sadržao je 14 aktivnosti od kojih je realizovano 12. Memorandum o razumijevanju, koji se odnosi na usavršavanje (specijalizaciju) crnogorskih kadeta po završetku vojnih akademija je prošao svu potrebnu proceduru u Crnoj Gori i spreman je za potpisivanje, čeka se grčka strana da završi sa svojim procedurama. Na grčkim vojnim akademijama školuje se 12 lica iz Vojske, od čega 8 kadeta i 4 oficira.

U 2013. godini je realizovano više posjeta između dvaju Ministarstava, na ekspertskom nivou. Jedna od značajnijih je posjeta Načelnika Generalštaba nacionalne vojske R. Grčke, koji je boravio u zvaničnoj posjeti Ministarstvu odbrane u periodu od 09.-11.07.2013. godine.

Ministarstvo odbrane R. Grčke je doniralo MO Crne Gore opremu za učenje stranih jezika. Tim povodom je 12. novembra 2013. godine potpisan Protokol o donaciji opreme.

LITVANIJA

Na poziv Vojne akademije „General Jonas Žemaitis“ u Viljnusu, jedan naš predstavnik pohađao je kurs za mlađe oficire KoV u periodu od 09.09. do 20.12.2013. godine. U 2013. godini dobijen je poziv za pohađanje engleskog jezika za još jednog pripadnika.

FRANCUSKA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu potpisan je 23. maja 2013. godine, a sadržao je 4 aktivnosti. Obije aktivnosti u Crnoj Gori su realizovane uključujući i uplovljavanje tankera Meuse, dok je započet kurs francuskog jezika za 5 naših pripadnika. Od dvije aktivnosti u Francuskoj realizovana je jedna. Saradnja sa Republikom Francuskom se pretežno odvija na poljima razmjene iskustava u oblasti nabavke vojne opreme i naoružanja, u oblasti kodifikacije, na polju razmjene iskustava između vazduhoplovstava i mornarica, kao i u oblasti vojno-obavještajnih poslova.

U fazi usaglašavanja je Tehnički sporazum o saradnji u oblasti odbrane. Čeka se završni nacrt teksta od francuske strane. Nastupna posjeta ambasadorke Francuske Veronike Brumo i susret sa ministrom Pejanović Đurišić održan je 25.11.2013. godine.

Vojni ataše Francuske, ppuk Rouanet 25.11.2013. godine posjetio je MO i VCG i tom prilikom se susreo sa NGŠ vice admiralom Draganom Samardžićem, komandantom vazduhoplovnih snaga, puk Živkom Pejovićem i sa generalnim direktorom za materijalne resurse, Miodragom Radusinovićem.

U oktobru 2013. godine u Parizu su održane bilateralne konsultacije u oblasti odbrane (na nivou pomoćnika ministra odbrane).

HOLANDIJA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu, sadržao je 8 aktivnosti, od kojih je realizovano 5 aktivnosti. Ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić na marginama 49. Minhenske bezbjednosne konferencije sastala se sa ministrom odbrane Kraljevine Holandije Jeanine Hennis-Plasschaert.

HRVATSKA

Plan bilateralne odbrambene saradnje za 2013. godinu sadržao je 4 aktivnosti u Crnoj Gori i 13 aktivnosti u Hrvatskoj, od kojih je 11 realizovano.

Tokom 2013. godine po tri lica su završila podoficirsko školovanje i kurseve engleskog jezika. Od septembra 2013. godine po jedan oficir je započeo školovanje na Ratnoj i na Komandno štabnoj školi, i dva podoficira su započela školovanje na podoficirskim školama.

U cilju regulisanja zajedničkog učešća crnogorskog i hrvatskog kontigenta u ISAF misiji, 14. januara 2013. godine, potpisan je Memorandum o razumijevanju o principima doprinosa pješadijske jedinice za obezbjeđenje kampa Marmal, u sastavu Njemačke grupe za obezbjeđenje komandne baze Mazar-e Šarif, u regionalnoj komandi Sjever.

ITALIJA

Ministarstvo odbrane R. Italije, za 2013./2014. godinu, obezbijedilo je 3 stipendije za škole visokog vojnog obrazovanja, koje su bile realizovane kroz plan bilateralne saradnje za 2013. godinu.

Delegacija Ministarstva odbrane R. Italije boravila je u zvaničnoj posjeti Ministarstvu odbrane 25. februara 2013. godine. Tom prilikom su se održale druge bilateralne konsultacije između dva ministarstva.

U školskoj 2013/2014. godinu upućen je jedan kadet na Pomorsku akademiju u Livornu.

U periodu od 24 – 26. septembra 2013. godine u Vazduhoplovstvu VCG je boravila delegacija Vazduhoplovstva Italije. Fokus njihove posjete bila je zaštita VaP-a, gdje je italijanska strana iznijela iskustva po ovom pitanju vezano za saradnju sa Slovenijom i Albanijom.

Mornarica VCG je učestvovala na međunarodnoj jedriličarskoj regati „Terra da mare“, koja se održala od 26. do 28. aprila 2013. godine na ruti plovljenja Bari-Herceg Novi.

Viceadmiral Dragan Samardžić boravio je u zvaničnoj posjeti R. Italiji i sastao se sa viceadmiralom Guisepe de Giorgiu, NGŠ Vojske R. Italije, u periodu od 02-04.07.2013. godine.

Nerezidentni izaslanik odbrane R. Italije u Crnoj Gori, pukovnik Marko Lallai boravio je, 3. septembra 2013. godine, u oproštajnoj posjeti MO Crne Gore zajedno sa pukovnikom Paolom Pappalardom koji ga je naslijedio na toj dužnosti.

Brod Palinuro je ponovo boravio u teritorijalnim vodama Crne Gore, u periodu od 09. do 15. avgusta 2013. godine.

S obzirom da je Memorandum o razumijevanju iz oblasti kodifikacije potpisan sa naše strane, čeka se razmjena potpisa od italijanske strane.

Crna Gora aktivno učestvuje u EU misiji „ATALANTA“, ukrcavanjem starješina na italijanske brodove.

KANADA

Na osnovu Memoranduma o razumijevanju između dva Ministarstva, u vezi sa kanadskim Programom vojne obuke i saradnje koji je potpisan 2012.godine, u prethodnoj godini je realizovan kurs o civilno-vojnim odnosima u Beogradu koji su pohađala naša dva predstavnika. Takođe, realizovan je petomjesečni kurs engleskog jezika u Jezičkoj školi kanadskih vojnih snaga u Saint Jean-u, Quebec (pohađao jedan oficir) i jednomjesečni kurs koji je pohađao NGŠ VCG.

KINA

Tokom 2013.godine realizovan je Protokol između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva nacionalne odbrane NR Kine, na osnovu kog je Crnoj Gori donirana ITC oprema u vrijednosti od pet miliona juana (preko 500 000 eura).

KOSOVO

Po prvi put je potpisan Plan bilateralne saradnje između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva kosovskih snaga bezbjednosti, u februaru 2013. godine. Plan je sadržao 6 aktivnosti (4 u Crnoj Gori i 2 na Kosovu) od kojih je realizovana jedna, na Kosovu.

Načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore, boravio je u zvaničnoj posjeti Kosovskim snagama bezbjednosti, 15-16. jula 2013. godine, u sklopu realizacije aktivnosti iz Plana bilateralne saradnje sa Kosovom za 2013. godinu.

Komandant NATO snaga na Kosovu (KFOR) general major Salovatore Farina je 06. decembra 2013. godine boravio je u posjeti Ministarstvu odbrane.

MAĐARSKA

Ministarstvo odbrane Crne Gore je 4. januara 2013. godine obavijestilo Ministarstvo odbrane Mađarske da Crna Gora izlazi iz Tehničkog sporazuma, između dva Ministarstva, o saradnji i uzajamnoj podršci u okviru ISAF misije u Avganistanu i trilateralnog Tehničkog sporazuma, između Ministarstava odbrane R. Mađarske, Savezne R. Njemačke i Crne Gore, o saradnji i uzajamnoj podršci u okviru ISAF misije u Avganistanu, zbog zatvaranja PRT u Pol-e-Khomriju i angažovanja crnogorskih vojnika na drugom zadatku (obezbjedjivanje Marmal baze u Mazar e Sharifu zajedno sa vojnicima hrvatskih Oružanih snaga).

Delegacija iz Odjeljenja za obavještajno-izviđačke poslove Generalštaba VCG je boravila u Budimpešti, u maju 2013.godine, gdje su razmatrani modaliteti dalje saradnje u ovoj oblasti. Ministar odbrane, Mađarske Csaba Hende, je posjetio Crnu Goru 30. avgusta 2013. godine i tom prilikom je potpisan Sporazum u oblasti vojne saradnje.

NGŠ Mađarske, general Tibor Benko, boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori od 9. – 10. oktobra 2013.godine. Tom prilikom se sreo i sa ministrom odbrane Milicom Pejanović-Đurišić.

MAKEDONIJA

Plan bilateralne saradnje u oblasti odbrane, sa Republikom Makedonijom, za 2013. godinu je potpisan 13. februara 2013. godine. Sadržao je 13 aktivnosti u Makedoniji i 2 aktivnosti u Crnoj Gori, od kojih je realizovano 10.

Na školovanje na Vojnoj akademiji "General Mihailo Apostolski" u Skoplju, u 2013. godini, su upućena 2 kadeta. Trenutno se školuje 15 crnogorskih kadeta na ovoj Vojnoj akademiji, dok su tri pilota Armije R. Makedonije, 25. septembra 2013. godine, započeli naprednu obuku za pilota helikoptera u Crnoj Gori.

Za vrijeme sastanka ministara odbrane NATO i ISAF kontributora u Briselu, 22. februara 2013. godine, ministar Milica Pejanović-Đurišić se susrela sa novim ministrom odbrane R. Makedonije, Talatom Džaferijem.

Delegacija Ministarstva odbrane R. Makedonije je, 18. jula 2013. godine, boravila u posjeti MO Crne Gore u cilju usaglašavanja *novog aneksa Sporazuma za školovanje kadeta i obuku makedonskih pilota*. Aneks je potpisan 13. septembra 2013. godine u Podgorici i njime je predviđeno školovanje 8 kadeta na Vojnoj akademiji u Skoplju u narednim godinama i obuka 3 makedonska pilota u Crnoj Gori. Ministarstvo odbrane R. Makedonije izradilo je i dostavilo *nacrt Protokola o saradnji u oblasti vojne obuke* koji je potpisan prilikom zvanične posjete ministra odbrane R. Makedonije Crnoj Gori, od 06. do 08. novembra 2013. godine.

Ministarstvo odbrane R. Makedonije je dostavilo *nacrt Memoranduma o razumijevanju u vezi razmjene stručnih lica*. Memorandum se odnosi na obuku instruktora za odnose sa javnošću u Regionalnom centru za odnose sa javnošću u Skoplju i trenutno je u fazi usaglašavanja.

NORVEŠKA

Plan bilateralne saradnje, za 2013. godinu, potpisan je u Podgorici 18. marta 2013. godine, a sadržao je 10 aktivnosti. Najveći dio saradnje, između dva Ministarstva, realizuje se kroz DSSR (Defence Sector Security Reform) projekat. Radi se o projektu reforme bezbjednosno-odbrambenog sistema i isti se realizuje u okviru Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Kraljevine Norveške, potpisanog 28. septembra 2007. godine. Od 4 aktivnosti čija je realizacija planirana u Norveškoj realizovana je jedna aktivnost, dok su od 6 aktivnosti čija je realizacija planirana u Crnoj Gori (ili regionu) realizovane 4 aktivnosti.

Ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović Đurišić se, na marginama Minhenske konferencije o bezbjednosti, 02-04.02.2013.godine sastala sa ministarkom odbrane Anne-Grethe Stroem Eriksen.

NJEMAČKA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu obuhvatao je 12 aktivnosti i u potpunosti je realizovan. Aktivnosti su se odnosile na oblasti vojnog prava, obuke u oblasti traganja i spašavanja, vojne istorije, vojno-bezbjednosne politike i dr. Navedenim aktivnostima su, tokom 2013. godine, dodate i 4 aktivnosti koje su se odnosile na saradnju Vazduhoplovstva VCG i Vazduhoplovstva Bundeswehra, koje su realizovane u drugoj polovini oktobra 2013. Njemačka delegacija predvođena parlamentarnim državnim sekretarom gospodinom Tomasom Kosendejem boravila je, 18. i 19. septembra 2013. godine, u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori. Tom prilikom sastali su se sa ministrom prof. dr Milicom Pejanović-Đurišić i državnim sekretarom u MO Bojanom Šarkićem.

Ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić prisustvovala je 49. Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji koja se održala od 01. do 03. februara 2013. godine. Na marginama Konferencije ministar se sastala sa parlamentarnim državnim sekretarom Ministarstva odbrane SR Njemačke, Christianom Schmidtom.

POLJSKA

Plan vojne bilateralne saradnje, za 2013. godinu, sadržao je tri aktivnosti, od kojih je samo jedna realizovana. Posjeta NGŠ VCG, R. Poljskoj, odložena je i realizovana u januaru 2014. godine, a posjeta ministra odbrane R. Poljske, Crnoj Gori, je odložena za drugu polovinu 2014. godine.

Ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić sastala se na marginama sastanka Sjeveroatlantskog savjeta NATO u ISAF formatu sa poljskim ministrom Tomasz Siemoniakom, krajem februara 2013. godine.

U okviru vojne saradnje, usavršavanje i obuka pripadnika Vojske za učešće u mirovnim misijama, do sada je oko 20 pripadnika Vojske prije upućivanja u ISAF misiju, prošlo obuku NATO Centra za obuku združenih snaga u Bidgošću, R. Poljska.

RUMUNIJA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu nije potpisan iz razloga što predložene aktivnosti nijesu mogle da se realizuju, zbog finansijskih poteškoća rumunske strane i otkazivanja aktivnosti predviđenih Katalogom školovanja na rumunskim vojnim školama i akademijama koje su za nas bile interesantne.

Novoimenovani izaslanik odbrane Rumunije potpukovnik Leontin Ilie imao je nastupnu posjetu Ministarstvu odbrane Crne Gore, 29.11.2013. godine.

Ministar odbrane prof.dr Milica Pejanović-Đurišić sastala se u Podgorici, 04. jula 2013. godine, sa Ministrom vanjskih poslova Rumunije, Titusom Korlateanom.

RUSIJA

Ministarstvo odbrane dalo je saglasnost, 08.03.2013. godine, za akreditaciju vojnog atašea Ruske Federacije.

Ministar odbrane sastala se, 02. aprila 2013. godine, sa novoimenovanim vojnim atašedom Ruske Federacije, pukovnikom Ivanom Popovom, na nerezidentnoj osnovi sa sjedištem u Sarajevu. Sastanku su prisustvovali i Ambasador Ruske Federacije, Nj.E. Andrej Nesterenko i prvi savjetnik Sergej Foropov.

SAD

Pete bilateralne konsultacije u oblasti odbrane održane su, 06. juna 2013.godine, u Podgorici. Delegaciju SAD predvodila je zamjenik pomoćnika Sekretara za odbranu SAD za Rusiju/ Ukrajinu/ Evroaziju, Evelin Farkaš, a delegaciju Ministarstva odbrane pomoćnik ministra za politiku odbrane, dr Ivan Mašulović. Na marginama foruma „2BS“ u Budvi u junu 2013. godine ministar odbrane je imala sastanak sa Evelin Farkaš.

Uspješni razgovori rezultirali su usvajanjem zaključaka koji su fokusirani, prije svega, na: pružanje podrške implementaciji Strategijskog pregleda odbrane; unaprijeđenju sigurnosti na moru; unapređenju saradnje u realizaciji projekta nadzora vazdušnog prostora; nastavak razvoja vojno-obavještajne službe; istraživanje mogućnosti korišćenja dodatnih programa bezbjednosne saradnje (1206, GPOI, EDA, HMA, IMET); nastavak sagledavanja mogućnosti učešća u post-ISAF misiji, sa fokusom na to da se osigura da Vojska CG ostane spremna za novo angažovanje u misiji i osnaživanje uloge Crne Gore u regionu (s akcentom na A-5).

Odnosi Crne Gore sa SAD kao strateškim partnerom su izuzetno dobri što se posebno odnosi na saradnju u oblasti odbrane, čemu značajan doprinos daje Ambasada SAD u Crnoj Gori kao

i Kancelarija vojnog atašea SAD. Saradnja sa SAD je dodatno poboljšana, od septembra 2013. godine, kada je u Ministarstvu odbrane počeo sa radom američki savjetnik za logistiku koji će svojim iskustvima doprinijeti jačanju razvoja materijalnih kapaciteta VCG.

SLOVENIJA

Od 01. januara 2011. godine R. Slovenija je kontakt zemlja Crnoj Gori za NATO. Ministarstvo odbrane R. Slovenije nastavilo je sa angažovanjem savjetnika, admirala Petriča, u Ministarstvu odbrane Crne Gore.

Zvanična posjeta ministra odbrane Slovenije, Romana Jakiča Crnoj Gori realizovana je 01-02. jula 2013. godine.

Iz Plana bilateralne saradnje, za 2013. godinu, realizovano je oko 88% planiranih aktivnosti. Realizovane su aktivnosti koje se odnose na učešće na Višem štabnom kursu, kursevi engleskog jezika, kurs za planinsko ratovanje, kurs za podoficire, obuka u brzom pucanju, ABHO kurs, obuka ronjaca itd.

Realizovane su brojne aktivnosti razmjene iskustava u oblastima inspeksijske kontrole, logistike, istrage avionskih nezgoda, vojne policije, organizacije i mobilizacije, rada vojne policije, rada sa tajnim podacima, planiranja odbrane itd.

SLOVAČKA

Plan bilateralne saradnje, za 2013. godinu, potpisan je u julu 2013. godine, sadržao je 5 aktivnosti, od kojih je realizovana 1.

Ministar Prof. dr Pejanović-Đurišić se, na marginama GLOBSEC foruma (koji se održao od 18 – 20 aprila 2013. godine u Bratislavi), sastala sa ministrom odbrane Slovačke, Martinom Glvačom.

SRBIJA

Usaglašeni plan bilateralne odbrambene saradnje za 2013. godinu sadržao je 4 aktivnosti u Crnoj Gori i 12 aktivnosti u R. Srbiji. Plan nije potpisan zbog finansijskih problema u Ministarstvu odbrane R. Srbije, ali je realizovano 12 aktivnosti.

Ministarstvo odbrane Crne Gore i Kontrola letenja Srbije i Crne Gore (SMATSA doo Beograd) su, 8. oktobra 2013. godine, potpisali *Sporazum o poslovno-tehničkoj saradnji*, kojim su se usaglasile da uspostave međusobnu poslovno-tehničku saradnju u skladu sa regulatornim zahtjevima i preporučenom praksom iz oblasti pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi i civilno-vojnoj kontroli.

TURSKA

Plan bilateralne saradnje sa R. Turskom za 2013. godinu nije potpisan. Unapređenju saradnje doprinijeće i potpisivanje Okvirnog sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade R. Turske o saradnji u vojnim oblastima obuke, tehnike i nauke, koji je usaglašen i usvojen na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 31. oktobra 2013. godine, kad je i ovlašten načelnik Generalštaba VCG da isti potpiše. Sporazum je trebao da se potpiše u novembru 2013. godine na nivou NGŠ (tokom posjete NGŠ OS Turske) ali je ista otkazana od turske strane. Očekuje se da se posjeta NGŠ R. Turske, Crnoj Gori, realizuje u 2014. godini, kada bi se i potpisao navedeni sporazum.

Ministar Pejanović-Đurišić boravila je u posjeti R. Turskoj, od 6. do 8. maja 2013. godine, kada se sastala sa turskim ministrom odbrane. Govoreći o oblastima u kojima je moguće uspostaviti saradnju u narednom periodu, ministar Jilmaz je istakao spremnost za unapređenje saradnje u oblasti vojne industrije i ponudio mogućnost pokretanja zajedničke proizvodnje vojne opreme u Crnoj Gori, po najvišim NATO standardima. Tom prilikom je delegacija MO CG posjetila 11. Međunarodni sajam vojne industrije u Istanbulu, gdje se sastala sa predstavnicima nekoliko turskih vojnih kompanija.

VELIKA BRITANIJA

Plan bilateralne saradnje za 2013. godinu sadržao je šest aktivnosti, a odnose se na usavršavanja engleskog jezika u Crnoj Gori i Velikoj Britaniji, razmjene iskustava u planiranju odbrane, saradnje vazduhoplovstava, uništavanja viškova naoružanja, kao i pomoći britanskog tima za vojnu pomoć i obuku.

Tokom 2013. godine je započela saradnja sa Velikom Britanijom na realizaciji projekta u okviru NATO povjerilačkog fonda, u kojem je Velika Britanija vodeća zemlja. Velika Britanija će finansirati izradu Studije izvodljivosti. Pored aktivnog učešća u MONDEM programu, ovo je još jedan projekat koji se odnosi na uništavanje viška naoružanja i municije i u kojem je Velika Britanija preuzela vodeću ulogu.

Ministarstvo odbrane Velike Britanije je u 2013. godini izdvojilo 50 000£ za finansiranje PELT projekta (Project of English Language Trainig), kao i 50 000£ za podršku MONDEM programu.

3.3. MULTILATERALNA SARADNJA

3.3.1. Proces saradnje ministara odbrane zemalja jugoistočne Evrope - SEDM

Na poziv ministra odbrane R. Slovenije Romana Jakiča, prof. dr Milica Pejanović-Đurišić, ministar odbrane, učestvovala je na Sveobuhvatnom regionalnom ministarskom sastanku (Comprehensive Regional Ministerial) na temu „Harmonizacija regionalne odbrambene i bezbjednosne saradnje“, 02. i 03. oktobra 2013. godine, na Brdu kod Kranja, R. Slovenija.

U okviru ovog sastanka održan je sastanak ministara odbrane država članica Američko-jadranske povelje A5, sastanak ministara odbrane Jugoistočne Evrope (SEDM), kao i sastanak političkih direktora Zapadnog Balkana (SEEC), nakon čega je uslijedio zajednički sastanak 11 ministara odbrane zemalja članica A5 i SEDM-a i predstavnika NATO-a, EU i OEBS-a, kao i drugih gostiju. Na sastanku ministara odbrane SEDM-a govorilo se o budućnosti ove inicijative i njenom funkcionisanju u političko-ekonomskim i bezbjednosnim uslovima koji su se bitno izmijenili od vremena njenog nastanka 1996. godine. Sastanak je otvorila Predsjednik Vlade R. Slovenije Alenka Bratušek. Na sastanku ministara odbrane članica A5 prihvaćen je predlog Ministarstva odbrane da Crna Gora bude domaćin konferencije 2014. Godine.

Načelnik štaba Generalštaba VCG učestvovao je na sastanku zamjenika načelnika generalštabova koji je u junu 2013. godine održan u Tbilisiju, Gruzija.

Načelnik štaba na sastanku SEDM u Gruziji

3.3.2. SEEC- forum za odbrambenu saradnju Zapadnog Balkana

Ministarstvo odbrane Crne Gore je, u septembru 2013.godine, bilo domaćin pripremnog sastanka političkih direktora SEEC Inicijative (South East Europe Clearinghouse), za sastanak ovog tijela u oktobru u Sloveniji, a u organizaciji MO Bosne i Hercegovine i Kraljevine Norveške kao kopredsjedavajući SEEC-om, za 2013. godinu. Na 13. SEEC Konferenciji održanoj u maju 2013. godine u Sarajevu američki predstavnici u ovom forumu su iznijeli stav da treba razmisliti o budućnosti SEEC-a i eventualnog prenošenja aktivnosti na neku blisku joj inicijativu, kao što je A-5 ili drugu, iz razloga što se većina aktivnosti preklapa sa aktivnostima drugih regionalnih organizacija, pa je tu činjenicu teško tolerisati u trenutku aktuelne finansijske krize. Sastanak političkih direktora Zapadnog Balkana je održan, u oktobru 2013. godine, u Sloveniji u okviru Sveobuhvatnog regionalnog ministarskog

sastanka na kome se razgovaralo o mogućnostima prenošenja aktivnosti na drugu blisku inicijativu, ali nije postignut konačan dogovor, pa je predsjedavanje Bosne i Hercegovine i Norveške produženo za još pola godine, do juna 2014. godine.

3.3.3. Američko-jadranska povelja (A5)

Crna Gora je predsjedavala A5 inicijativom, od 1. jula do 31. decembra 2013. godine.

Ministarstvo odbrane je, 10. septembra 2013. godine, bilo domaćin sastanka političkih direktora država članica Američko-jadranske povelje (A5) koji se održava u okviru crnogorskog predsjedavanja A5. Sastanak je bio posvećen racionalizaciji i prioritetima zajedničkih projekata u regionu i mogućnostima zajedničkog učešća u Avganistanu nakon 2014. godine.

U okviru Sveobuhvatnog regionalnog sastanka održanog 02. i 03. oktobra 2013. godine na Brdu kod Kranja, R. Slovenija, održan je sastanak ministara odbrane, kojim je predsjedavala ministar prof. dr Milica Pejanović-Đurišić.

Sastanak ministara odbrane – R. Slovenija

Tema sastanka ministara odbrane u okviru Američko-jadranske povelje bila je „Zajednički odgovori i prioriteti u odbrani u uslovima ekonomske krize: Doprinos regionalnoj i globalnoj bezbjednosti“. Države članice Američko-jadranske povelje, posmatrači i partneri su razmijenili mišljenja o racionalizaciji zajedničkih projekata u regionu, kao i o mogućnostima zajedničkog učešća u Avganistanu nakon 2014. godine.

U periodu od 19. do 21. novembra 2013. godine, delegacija Generaštava VCG učestvovala je na 17. Konferenciji načelnika generalštabova zemalja Američko-jadranske povelje (A-5) koja je održana u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Tema konferencije bila je „Prioriteti u održavanju odbrambenih sposobnosti u post-ISAF periodu“.

Konferencija načelnika generalštabova zemalja A-5

Ministarstvo odbrane je, od 16. do 19. jula 2013. godine, organizovalo konferenciju glavnih podoficira oružanih snaga država članica A5 na kojoj se raspravljalo o profesionalnom razvoju podoficira vazduhoplovno tehničke službe.

U okviru predsjedavanja Crne Gore A5 inicijativom u Podgorici je, 25. eptembra 2013. godine, realizovan seminar „Uloga žena u izgradnji integriteta i promovisanju dobre prakse u sektoru odbrane i bezbjednosti, iskustva iz Jugoistočne Evrope”, u kontekstu Rezolucije SB UN 1325 “Žene mir i bezbjednost”. Seminar su zajednički organizovali NATO Odjeljenje za političke poslove i bezbjednosnu politiku, Ministarstvo odbrane i Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore. Na seminaru su učestvovala dvadeset tri predstavnika NATO članica i partnerskih država.

3.3.4. Centar za bezbjednosnu saradnju – RACVIAC

Crna Gora je punopravni član RACVIAC-a od marta 2007. godine, od kada i finansijski proporcionalno učestvuje u finansiranju rada ovog regionalnog Centra.

Konferencija “Mjere za izgradnju povjerenja i bezbjednosti, nadzor i izgradnja integriteta” održana je, od 17. do 19. septembra 2013. godine, u Budvi, u organizaciji Ministarstva odbrane i Regionalnog centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC).

Konferencija je bila orjentisana na mjere za izgradnju bezbjednosti i povjerenja na regionalnom i globalnom nivou. Teme konferencije su bile budućnost odbrane na evropskom nivou i izgradnja integriteta, post konfliktni status zemalja, implementacija Bečkog dokumenta 2011, kao i drugih OEBS dokumenata, usklađenost OEBS-ovog kodeksa ponašanja u političko vojnim aspektima bezbjednosti.

3.3.5. Realizacija međunarodnih sporazuma o kontroli naoružanja

U toku 2013. godine Odsjek za kontrolu naoružanja – Verifikacioni centar težišne aktivnosti je imao na sprovođenju obaveza iz Bečkog dokumenta 2011, Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja, održavanju nesmetanog rada i praćenja OEBS-e komunikacione mreže, implementaciji Protokola II Konvencije UN o zabrani određenih vrsta konvencionalnog naoružanja, kao i implementaciji ostalih Konvencija UN i međunarodnih sporazuma.

3.3.5.1 Implementacija "Bečkog dokumenta 2011"

Direkcija za kontrolu naoružanja – Verifikacioni centar je uspješno realizovao sve planirane aktivnosti za 2013. godinu koje proističu iz "Bečkog dokumenta 2011"-BD 11 : razmjena vojnih informacija, prihvata i sprovođenje inspekcija (inspekcije specifičnog područja i evolucije), posjeta vazduhoplovnoj bazi i instalaciji u Švajcarskoj i učešće na sastancima po BD 11.

Uspješno su distribuirane i razmijenjene sledeće informacije:

- Godišnja vojna informacija – AEMI po VD 2011;
- Globalna razmjena vojnih informacija – GEMI;

Crna Gora primila je sve 3 inspekcije specifičnog područja (od strane R. Grčke, Kanada i Švajcarska) i evaluacijsku posjetu (Republika Slovenija). Pored toga realizovana je evaluacijska posjeta u Kraljevini Danskoj.

3.3.5.2 Implementacija Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja (SPKN)

Realizovan je u potpunosti inspekcijski režim, tako da su sprovedene tri inspekcije na teritoriji Strana (u R.Hrvatskoj, R.Srbiji i BiH) i tri inspekcije od Strana na teritoriji Crne Gore. Inspekcija redukcije i inspekcija izvoza nije bilo. Razmijenjena je Godišnja Informacija za 2014. godinu.

Realizovana su dva redovna sastanka Stalne radne grupe, dva redovna sastanka Podregionalne konsultativne komisije (PRKK) i jedan vanredni sastanak PRKK. Pored toga, aktivno se učestvuje u realizaciji II faze preuzimanja vlasništva nad Sporazumom, koja podrazumijeva pripremu i usaglašavanje amandmanskih izmjena i drugih obavezujućih instrumenata za funkcionisanje i implementaciju SPKN.

Kancelarija visokog predstavnika predsjedavajućeg OSCE, u Beču, je pružila pomoć u angažovanju asistenata (Poljske, Austrije, Slovačke, Slovenije, Italije a planirani asistent iz Turske nije došao zbog spriječenosti) za realizaciju inspekcija. Prvi put smo imali gosta posmatrača sprovođenja SPKN iz Kraljevine Danske. Predstavnici Verifikacionog centra su aktivno učestvovali u organizaciji kursa po SPKN u Centru za bezbjedonosnu saradnju - RACVIAC-u Zagrebu, u ulozi predavača i polaznika kursa.

3.3.5.3 Komunikaciona mreža OEBS-a, razmjena informacija

Krajnja korisnička stanica OEBS komunikacione mreže za Crnu Goru, koja se nalazi u Odsjeku za kontrolu naoružanja je u samom vrhu po stabilnosti mreže u OEBS-u, sa odzivom od **99.50 %**, pravovremeno je odgovorila na svaki format. Crna Gora je član Komunikacione grupe i Borda za kontrolu konfiguracije komunikacione mreže OEBS-a i predstavnik Stalne misije Crne Gore pri UN, OEBS i ostalim međunarodnim organizacijama u Beču redovno prisustvuje sastancima i utiče na njeno kreiranje. U toku godine, u skladu sa odlukom Komunikacione grupe OEBS, izvršena je aktualizacija korisničkih programa i aplikacija koje se koriste u razmjeni notifikacija, obavještenja i informacija preko komunikacione mreže OEBS-a (softver za prijem i slanje notifikacija INA 4,2 i novi operativni sistem WINDOWS 7).

3.3.5.4 Sprovođenje obaveza prema Konvencijama Ujedinjenih Nacija

Po pitanju **Konvencije o zabrani određenih vrsta konvencionalnog naoružanja (CCW) i njenih Protokola**, težište je bilo na izradi inicijalnog izvještaja Izmjenjenog Protokola II o zabrani mina, mina iznenađenja i drugih sredstava, a VfC je bio nosilac implementacije na državnom nivou. Pored toga urađen je zbirni Godišnji izvještaj za CCW Konvenciju u zahtijevanom roku i dostavljen MVPiEI radi proslijeđivanja Sekretarijatu UN. Urađen je Godišnji izvještaj za **Otavsku Konvenciju** (Konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prometa protivpješadijskih mina i o njihovom uništavanju) i proslijeđen MVPiEI u potrebnom roku. Urađen je i proslijeđen upitnik o minama OEBS-a koji prati Konvencije UN koje tretiraju mine. Zbog finansijskih ograničenja nismo imali predstavnika na radnim grupama, pripremnim komitetima i Godišnjoj Konferenciji koje tretiraju navedene konvencije.

4. RESURSI ODBRANE

4.1. LJUDSKI RESURSI

4.1.1. Organizacijske promjene

1. Organizacijsko-formacijska struktura Vojske

U toku 2013. godine nije bilo promjena u organizacijsko-formacijskoj strukturi Vojske.

2. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane

Krajem 2012. godine predložena je izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane, koja se odnosila na promjene u organizaciji i sistematizaciji Odjeljenja za vojno bezbjednosne poslove. Izmjene proizilaze iz odredaba Zakona o odbrani kojim se propisuje koji se obavještajni, kontraobavještajni i bezbjednosni poslovi organizuju i vrše u Ministarstvu i Vojsci. Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 21.3.2013. godine, utvrdila je izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane. Takođe, zbog potreba posla, posebno u dijelu obaveza iz evropskih i evroatlantskih integracija, predložene su nove izmjene i dopune Pravilnika koje su se odnosile na službenička zvanja, nazive pojedinih organizacionih jedinica i radnih mjesta kao i uslova i opisa poslova pojedinih radnih mjesta, na osnovu čega je utvrđen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji broj: 806-1233/15-15 od 09.08.2013. godine.

2.1. Stanje po postojećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Po sistematizaciji, na dan 31.12.2012. godine, 10 zaposlenih nije dobilo rešenja o raspoređivanju, od čega su troje državni namještenici a sedam profesionalna vojna lica. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane, broj 805-1233/13-4 od 28.3.2013. godine, i izmjenama i dopunama navedenog pravilnika broj 806-1233/13-15 od 8.9.2013. godine za izvršenje poslova iz djelokruga Ministarstva utvrđeno je 308 izvršilaca, odnosno bez GŠ, 244 izvršilaca. Na sistematizovana radna mjesta, na dan 31.12.2013. godine, raspoređeno je 200 izvršilaca. Od navedenog broja raspoređenih, 137 izvršilaca su državni službenici i namještenici, a 63 su profesionalna vojna lica.

4.1.2. Proces upravljanja ljudskim resursima

4.1.2.1 Zapošljavanje

- Državni službenici i namještenici

Tokom 2013. godine, u Ministarstvo odbrane, u radni odnos primljeno je ukupno 5 državnih službenika i namještenika.

- Vojna lica

U službu u Vojski primljeno je 11 oficira, nakon završenih vojnih akademija.

- Zapošljavanje pripravnika

U Ministarstvu odbrane je, u 2013. godini, u skladu sa Planom zapošljavanja pripravnika sa visokim obrazovanjem u državnim organima, koji je usvojila Vlada Crne Gore, u radni odnos na određeno vrijeme, u trajanju od 12 mjeseci, počev od 17.9.2012. do 17.9.2013.godine, primljeno 11 pripravnika.

U skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem („Službeni list CG“, broj 38/12), a na osnovu javnog poziva koji je raspisala Uprava za kadrove, Ministarstvo odbrane je učestvovalo u realizaciji Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Na osnovu navedenog, 9 visokoškolaca je sa Ministarstvom odbrane zaključilo ugovore o stručnom osposobljavanju u trajanju od devet mjeseci, počev od 15. januara 2013. godine.

4.1.2.2 Rješavanje o pravima i obavezama iz službeničkih odnosa i odnosa u službi u Vojsci

U vršenju poslova koji se odnose na izradu pojedinačnih akata o zasnivanju radnog odnosa, raspoređivanju ljudskih resursa, stanjima u službi u Vojsci, školovanju i usavršavanju, zaradama, naknadama i drugim primanjima zaposlenih, kao i rješavanje o drugim pravima i obavezama iz službeničkih odnosa, odnosno odnosa u službi u Vojsci izrađena su sljedeća pojedinačna pravna akta:

- odluke i rješenja o raspoređivanju i postavljenju (74);
- unapređenja (70);
- vršiocu dužnosti (18);
- o prestanku službe i radnog odnosa (26) i (16) odluka o razrješenju od dužnosti profesionalnog vojnog lica;
- o zaradama i dodacima na zarade (443);
- o naknadama troškova licima u službi u Vojsci Crne Gore i Ministarstvu odbrane (službeno putovanje u zemlji i inostranstvu, selidba, odvojeni život od porodice, zakup stana, prevoz, otpremnine zbog odlaska u penziju, polaganje stručnog ispita), o udaljenju od dužnosti, o određivanju za vršioca dužnosti, o godišnjim odmorima, o odsustvima i isplati regresa i rješavanja o drugim pravima i obavezama profesionalnih vojnih lica, civilnih lica i državnih službenika i namještenika (965) ;
- rješenja o zaradama i naknadama pripadnika Vojske za vrijeme učešća u mirovnim misijama i upućivanja na obuku za vršenje dužnosti u mirovnim misijama (180);
- o pomoći (69);
- o upućivanju na školovanje i usavršavanje (51);
- o prestanku radnog odnosa – ponovni postupak (25);
- o produženju službe u Vojsci Crne Gore (3);
- 18 rješenja o zasnivanju radnog odnosa na određeno vrijeme u svojstvu pripravnika i šest rješenja o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme.

Izrađen je 1951 pojedinačni akt.

Po zahtjevima Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, nadležnom Osnovnom sudu i Upravnom sudu Crne Gore, Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova, vezano za postupke po tužbama lica (za naknadu nematerijalne i materijalne štete, radni, stambeni i dr. sporovi) ukupno je sačinjeno 1539 akata.

4.1.2.3 Školovanje i usavršavanje kadra

- Školovanje oficirskog kadra za potrebe Vojske, Studijska 2012 / 2013 godina

Studijske 2013/14. godine, obrazovanje na inostranim vojnim akademijama započelo je šestoro kadeta i kadetkinja i to: dvoje na Vazduhoplovnoj vojnoj akademiji u Grčkoj, jedna kadetkinja na Pomorskoj vojnoj akademiji u Italiji, jedna kadetkinja na Pomorskoj akademiji Annapolis u SAD i dva kadeta na Vojnoj akademiji „General Mihailo Apostolski“ u Makedoniji.

U toku 2013. godine 11 kadeta je završilo obrazovanje i to: Pomorsku akademiju u Sjedinjenim Američkim Državama – jedan kadet, Akademiju kopnene vojske u R. Grčkoj – dva kadeta, Akademiju kopnene vojske i Pomorsku akademiju u SR Njemačkoj – četvero kadeta i Vojnu akademiju u R. Srbiji - četiri kadeta.

Trenutno se na obrazovanju na inostranim vojnim akademijama nalazi ukupno 27 kadeta od čega: na Vojno-medicinskoj akademiji u R. Srbiji 1 kadet, u Akademiji kopnene vojske i Vazduhoplovnoj akademiji u R. Grčkoj 8 kadeta, u Akademiji kopnene vojske u R. Makedoniji 15 kadeta, u Pomorskoj akademiji u Sjedinjenim Američkim Državama 1 kadet i u Pomorskoj akademiji u R. Italiji 2 kadeta.

- Obrazovanje profesionalnih vojnih lica

Tokom 2013. godine, različite oblike usavršavanja u inostranstvu je pohađalo 27 PVL i to:

- na Generalštabnom usavršavanju nalazilo se četiri oficira (SAD, SR Njemačka i R.Hrvatska), od kojih je jedan završio školovanje u toku godine,
- na Komandno štabnom usavršavanju 10 oficira, u SAD, R.Hrvatskoj, Estoniji i R.Sloveniji (šest oficira je završilo usavršavanje u 2013. godini),
- specijalizaciju u R.Grčkoj pohađaju četiri oficira VCG,
- jedan podoficir je završio školovanje za oficira na VA OS SR Njemačke,
- jedan oficir je završio specijalizaciju na VMA R.Srbije,
- četiri podoficira i 3 VPU su pohađali podoficirsko usavršavanje u R.Hrvatskoj (četiri su završila usavršavanje u 2013. godini).

- Usavršavanje profesionalnih vojnih lica u inostranstvu i u zemlji:

Učešće na usavršavanju u inostranstvu, u toku 2013.godine, na kursevima, vježbama, seminarima, radionicama i ostalim aktivnostima imalo je 415 profesionalnih vojnih lica. Po istim osnovima, u zemlji se usavršavalo 518 profesionalnih vojna lica.

U toku 2013. godine kurseve stranih jezika pohađala su 222 lica, od čega u inostranstvu 19 lica, odnosno u zemlji 193 lica (44 oficira, 103 podoficira i 46 VPU). U toku 2013. godine, u dva navrata, realizovano je testiranje zaposlenih u Ministarstvu odbrane i pripadnika Vojske u saradnji sa Test timom Bosne i Hercegovine, u cilju verifikacije nivoa poznavanja engleskog jezika. Testirana su 74 lica, a sertifikate po NATO standardu 6001, steklo je 28 lica (22 oficira, 3 podoficira, 2 vojnika i 1 civilno lice).

- Usavršavanje državnih službenika i namještenika

Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika i u 2013. godini realizovano je u skladu sa Programom stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika Uprave za kadrove Crne Gore, za 2013/2014. godinu.

U toku 2013. godine – državni službenici i namještenici učestvovali su na 23 aktivnosti u inostranstvu i 163 aktivnosti u zemlji; od čega je 90 seminara i obuka bilo u organizaciji Uprave za kadrove.

U saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, 34 državna službenika i namještenika je pohađalo ECDL (European Computer Driving Licence) obuku.

Državni službenici i namještenici su prisustvovali na 11 radionica i obuka po Programu obuke Regionalne škole za državnu upravu ReSPA.

Kurseve jezika u inostranstvu su pohađala dva državna službenika, a u zemlji dvadeset devet.

- Praksa studenata

Na osnovu višegodišnje saradnje sa Fakultetom za državne i evropske studije, u 2013.godini, u organizacionim jedinicama Ministarstvu odbrane, tromjesečnu praksu obavile su dvije studentkinje III završne godine studija ovog fakulteta.

4.1.2.4 Unapređivanje profesionalnih vojnih lica

Tokom 2013. godine u viši čin unaprijeđeno je 53 oficira i 17 podoficira, 1 oficir je privremeno unaprijeđen za vrijeme učešća u mirovnoj misiji a 1 podoficir je proizveden u oficira.

4.1.2.5 Rodna ravnopravnost

Ministarstvo odbrane je, na osnovu Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR), za period 2013.-2017. godine, donijelo Program sprovođenja Plana aktivnosti za 2013.-2014. godinu, koji je obuhvatio: područje djelovanja - ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, strateški cilj ravnopravno učešće žena i muškaraca na svim nivoima odlučivanja i implementacija Rezolucije 1325 SBUN - Žene, mir i bezbjednost kao i mjere, odnosno aktivnosti za postizanje ovog cilja.

Ministarstvo odbrane je, u saradnji sa Odjeljenjem za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava, uz učešće predstavnika iz Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, i uz finansijsku i logističku podršku UNDP/SEESAC, organizovalo seminar na temu: „Rodna ravnopravnost u sistemu odbrane“, sa posebnim osvrtom na rodno zasnovanom nasilju. Na seminaru je učestvovalo 10 pripadnika Vojske Crne Gore i četvoro zaposlenih iz Ministarstva odbrane.

Realizujući aktivnosti koje se odnose na edukaciju Vojske o Rezoluciju 1325 SBUN, 19 zaposlenih (3 državna službenika i 16 profesionalnih vojnih lica) iz Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, pohađali su seminare, konferencije i obuke posvećene implementaciji navedene rezolucije i njoj pratećih rezolucija (SCR 1820,1888,1889 i 1960), o rodnom pitanjima i mirovnim operacijama, angažovanju polova u mirovnim operacijama, implementaciji kriterijuma EU u oblasti rodne ravnopravnosti. U programima obuke

pripadnika Vojske Crne Gore, od 2013. godine, uvrštena je obuka iz oblasti rodne ravnopravnosti.

Ministarstvo odbrane je, na osnovu Programa aktivnosti za realizaciju komponenti regionalnog projekta u oblasti rodne ravnopravnosti na temu: "Jačanje regionalne saradnje na planu integracije rodne perspektive u reformi sektora bezbjednosti u zemljama zapadnog Balkana", učestvovalo u sprovođenju istraživanja o položaju žena u oružanim snagama zemalja Zapadnog Balkana, na osnovu kojeg je usvojena Studija i donijete preporuke za unapređenje položaja i zastupljenosti žena u oružanim snagama. Ministarstvo odbrane je donijelo Plan realizacije aktivnosti za sprovođenje ovih preporuka. U toku su aktivnosti na sanaciji/adaptaciji objekata u jedinicama Vojske, koje imaju za cilj poboljšanje uslova života i rada žena u Vojsci.

Realizujući komponente navedenog projekta, Ministarstvo odbrane je imenovalo predstavnika u Radnoj grupi koja, zajedno sa Nordijskim centrom za rod u mirovnim misijama (NCGM) i UNDP/SEESAC, radi na razvijanju programa Regionalnog kursa, koji će obučiti regionalnu grupu trenera, pripadnika/ca ministarstava odbrane i oružanih snaga, koji će potom obučiti trenere na nacionalnom nivou koji će biti zaduženi za organizovano podizanje svijesti o rodnoj ravnopravnosti po dubini u oružanim snagama.

U okviru projekta regionalne inicijative SEDM na temu: „Ženski lideri u bezbjednosti i odbrani“ (FLSD), Ministarstvo odbrane učestvovalo je u radu prve radionice ljudskih resursa. Tema u okviru ove radionice bila je „Raznovrsnost i korišćenje ljudskih resursa - Izazovi i najbolje prakse“, u okviru koje je i podržan drugi nacrt Bijele knjige, u kojoj se ukazuje da raznovrsnost ljudskih resursa i rodne integracije mogu donijeti nove perspektive i iskustva međunarodnoj, kolektivnoj i nacionalnoj odbrani.

4.1.2.6 Prestanak radnog odnosa / službe

-Prestanak radnog odnosa državnih službenika i namještenika

U Ministarstvu odbrane, u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine, radni odnos prestao je za 6 lica i to: za dva lica po osnovu pisanog otkaza, za tri lica na osnovu sticanja prava na penziju i jednom po osnovu postavljenja u drugi državni organ.

-Prestanak radnog odnosa lica u službi u Vojsci

Tokom 2013. godine, služba je prestala za 26 lica: za 2 oficira, 8 podoficira, 10 vojnika po ugovoru i 6 civilnih lica, po različitim osnovima, od čega u MO za 1 oficira.

4.1.2.7 Izgradnja i unapređenje kapaciteta

-Reforma odbrambenog sektora bezbjednosti -DSSR projekat

U okviru projekta, tokom godine, realizovane su aktivnosti u vezi izrade preporuka za harmonizaciju Zakona o Vojsci Crne Gore i Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Harmonizacija dva zakona zasnivala bi se na ugradnji, u Zakon o Vojsci, principa meritornosti (u oblasti zapošljavanja, unapređivanja, obrazovanja i usavršavanja), kao i drugih principa utvrđenih u Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, kao što su princip zakonitosti, odgovornosti, integriteta, sukoba interesa i dr.

Druge važna aktivnost ovog projekta je izrada strateškog okvira za razvoj upravljanja ljudskim resursima u Ministarstvu. Osnovni cilj je da Ministarstvo, kao ključna državna institucija u izgradnji efikasnog odbrambenog sistema, treba da obezbijedi da službenici na stručan, nepristrasan i transparentan način izvršavaju povjerene dužnosti. U skladu sa tim, a uz tehničku i stručnu pomoć DSSR projekta koji podržava Kraljevina Norveška, Direktor za ljudske resurse izradio je nacrt Strategije razvoja funkcija menadžmenta ljudskih resursa u Ministarstvu odbrane.

Izradi ovog dokumenta prethodila je funkcionalna analiza HRM prakse u Ministarstvu, kroz sprovođenje sistematskog pregleda procedura i praksa u upravljanju ljudskim resursima i putem strukturiranih upitnika i intervjua, aktivnost je sprovedena u periodu oktobar-novembar 2013.godine. Ciljne grupe za intervjue su bile visoki i ekspertsko-rukovodni kadar, a za anonimne ankete, zaposleni u Ministarstvu. Iz kategorije rukovodnog kadra intervjuisano je 12 lica a anonimna anketa sprovedena je sa 44 zaposlena u MO.

4.1.2.8 Rješavanje stambenih potreba

U evidenciji stambenih potreba lica koja imaju pravo na rješavanje stambene potrebe u Ministarstvu odbrane, vodi se ukupno **1987** stambenih interesenata, od čega **1459** lica koja nemaju stan i **528** lica koja nemaju odgovarajući stan.

U toku 2013.godine donijeto je 55 rješenja o dodjeli stanova po kategorijama lica-učesnika Oglasa br.801-6202/12-2 od 19.09.2012. godine. Od navedenog broja tri rješenja su donijeta državnim službenicima i namještenicima, 35 rješenja profesionalnim vojnim licima, četiri rješenja civilnim licima na službi u Vojsci, 12 rješenja penzionisanim oficirima i penzionisanim podoficirima i jedno rješenje penzionisanom civilnom licu.

Kontrolisano je namjensko korišćenje stanova, davanje predloga za raskid ugovora o zakupu i iseljenje bespravnih korisnika stanova, a podnijeta su 42 predloga za prinudnu naplatu zakupnine.

4.2. MATERIJALNI RESURSI

U toku 2013. godine težište rada Sektora za materijalne resurse bilo je usmjereno na:

- opremanje jedinica Vojske savremenom opremom, u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima, i održavanje postojećih opreme;
- učešće u pripremi i sprovođenju povjerljivih i javnih nabavki, u skladu sa planovima;
- rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme;
- razvoj informaciono komunikacionih sistema
- uspostavljanje sistema standardizacije i kodifikacije u sistemu odbrane Crne Gore;
- obuka ljudstva, shodno logističkim partnerskim ciljevima.

4.2.1 Opremanje Vojske

U 2013. godini, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Sl. list CG” br. 42/11) i Planom javnih nabavki za 2013. godinu, donešenim od strane ministra, pokrenuta su i sprovedena **204** postupka nabavki. Plan javnih nabavki (roba, radova i usluga) za 2013.

godinu, iznosio je **3.643,850,00 €**, dok je ukupno ugovorena vrijednost ovih nabavki bila **2.917.714,86 €**, što je za **726.135,14 €** manje, u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost nabavki (ili 19,93.%). U otvorenim postupcima javne nabavke (kroz tenderske postupke i postupke šoping metodom), zaključeni su ugovori u vrijednosti od **2.747.828,98 €**, dok su kroz neposredne sporazume (nabavke male vrijednosti do iznosa od 5.000 €) realizovana sredstva u ukupnom iznosu od **169.885,88 €**. Prenešene obaveze po osnovu zaključenih ugovora iz 2012. godine, iznosile su **73.000,00 €** i iste su bile sadržane u Planu javnih nabavki za 2012. godinu.

Ukupna vrijednost Plana povjerljivih nabavki u 2013. godini, iznosila je **4.617.630,00 €**. U skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene („Sl. list CG” br. 66/10) ukupna ugovorena vrijednost povjerljivih nabavki, u 2013 godini, iznosila je **1.288.228,15 €**, što je za **3.329.401,85 €** manje, u odnosu na odobreni Plan povjerljivih nabavki (ili za 72,10 %). Sredstva za realizaciju ovih nabavki bila su obezbijeđena iz Budžeta Ministarstva odbrane za 2013. godinu i prihoda od prodaje naoružanja i vojne opreme u 2013. godini.

Ukupno planirana sredstva za realizaciju postupaka javnih i povjerljivih nabavki u 2013. godini iznosila su **8.261.480,00 €**, dok je ukupno ugovorena vrijednost iznosila **4.205.943,01 €**, što je **4.055.536,99 €** manje, u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost nabavki (ili za 49,09 %) (Tabela 1). Pregled ugovorene opreme za potrebe Vojske u 2013. god. prikazan je u Prilogu br. 1. ovog izvještaja.

Nabavke	Po planu	Broj postupaka	Ugovoreno	Prenešene obaveze	Uštede	
					Iznos	%
Javne	3.643.850,00 €	204	2.917.714,86 €	73.000,00 €	452.213,66 €	15,66
Povjerljive	4.617.630,00 €	23	1.288.228,15 €	- €	1.654.161,30 €	36,56
Ukupno	8.261.480,00 €	227	4.205.943,01 €	73.000,00 €	2.106.374,96 €	28,41

Tabela 1. Finansijski pokazatelji realizacije Plana javnih i povjerljivih nabavki

4.2.2 Remont i održavanje

Remont i održavanje sredstava naoružanja i vojne opreme izvršeni su planiranom dinamikom, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima. Najvažnije realizovane aktivnosti u toku godine na ovom planu su:

- Održavanje plovniha objekata Mornarice VCG (ugovorene usluge) utrošeno je 55.000 €;
- Izvršen je remont 3 haubice 122 mm D-30 i izvršeno kompletiranje komponenti RAP-a, u privrednom društvu „BNT” Novi Travnik, u vrijednosti od 27.514,00 €.
- Izvršen je remont 85 komada granata 122 mm za haubicu D-30, u privrednom društvu „PRETIS” Vogošća, u vrijednosti od 48.907,52 €;
- Izvršena je opravka i servisiranje motornih vozila, po ugovoru iz 2012 godine, sa AD “Osmanagić CO” d.o.o, u vrijednosti od 50.000,00 €;
- Izvršena je opravka i servisiranje terenskih motornih vozila, po ugovoru iz 2012 godine, sa „Efel – Motors” d.o.o Cetinje, u vrijednosti od 10.000,00 €;
- Izvršeno je opravka i servisiranje inženjerskih mašina, po ugovoru iz 2012 godine. sa „Samveko” d.o.o Podgorica, u vrijednosti od 25.000,00 €;

- Ugovorena je opravka i servisiranje motornih vozila u 2013. godini sa preduzećima:
 - AD "Osmanagić CO" d.o.o, u vrijednosti od 70.000,00 € (teretni, terenski i putnički program vozila marke „opel“), realizacija je u toku;
 - AD "Osmanagić CO" d.o.o, u vrijednosti od 29.928,50€ (opravka borbenih i specijalnih vozila po povjerljivom tenderu), realizacija je u toku;
 - „Efel – Motors“ d.o.o Cetinje, u vrijednosti od 35.000,00 € (terenski program vozila marke „Toyota“, „Unimog“ i viljuškari „Nisan“), realizacija je u toku;
 - „IDI Prijepolje“ d.o.o Prijepolje, u vrijednosti od 22.000,00€ (elektroagregati na stacionarnim čvorištima veze „Lovćen“, „Durmitor“ i „Bjelasica“ i drugi elektroagregati), realizacija je u toku;
- za potrebe održavanja pokretnih stvari, u vojnim radionicama, po ugovorima iz 2012. godine, izvršena je nabavka rezervnih djelova u vrijednosti od 65.000,00 €.
- za potrebe održavanja pokretnih stvari, u vojnim radionicama, tokom 2013. godine Zaključen je Okvirni sporazum, na 2 godine, od čega je u 2013 godini realizovana nabavka rezervnih djelova i potrošnog materijala u vrijednosti od 89.672,05 €.
- za potrebe održavanja pokretnih stvari, u vojnim radionicama, tokom 2013. godine, izvršena je nabavka ulja i masti u vrijednosti od 8.826,80 €.
- za potrebe održavanja naoružanja proizvođača „Heckler&Koch“ GmbH Nemačka i „Glock“ Ges.m.b.H Austrija ugovorena je nabavka specijalnog alata i rezervnih djelova po povjerljivom tenderu, sa preduzećem „MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY“ d.o.o, u vrijednosti od 29.880,72 €. Isporuka će biti realizovana u toku 2014.godine, u skladu sa Ugovorom.
- Za potrebe motornih i priključnih vozila i inženjerskih mašina, u 2013.godini, izvršena je nabavka pneumatika u vrijednosti od 68.120,96€ i akumulatora i baterija, u vrijednosti od 7.921,87 €.

4.2.3 Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme

4.2.3.1. Neutralizacija viškova ubojnih sredstava

U toku 2013. godine neutralisano je 383,152 tona ubojnih sredstava i to:

- a) U okviru programa za demilitarizaciju (MONDEM program), u 2013. godini, izvršena je neutralizacija 247,274 tone ubojnih sredstava, u okviru III1 faze ovog programa. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.389,54 tone ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja.
Shodno Ugovoru o realizaciji III1 faze MONDEM programa sve korisne sekundarne sirovine, koje su dobijene delaboracijom, pripadale su preduzećima. Za vrijednost sekundarnih sirovina smanjene su cijene delaboracije. Novčana vrijednost dobijenih sekundarnih sirovina iznosila je 70.108,82 EUR ili 31,8 % od ukupne cijene neutralizacije III1 faze. Ovo je doprinos Ministarstva odbrane.
- b) U okviru Tehničkog sporazuma o uništenju malog i lakog naoružanja i raznih vrsta municije, potpisanim sa Vladom SAD, planirana je neutralizacija 1.812.70 tona. U 2013. godini izvršena je neutralizacija 135,878 tona ubojnih sredstava, u okviru II faze ovog programa. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.211,15 tona ubojnih sredstava i 200 komada raznog zastarjelog naoružanja.
- c) Preventivnim rješavanjem ubojnih sredstava u sopstvenoj organizaciji, tokom 2013. godine, nije bilo neutralizacije ubojnih sredstava. Ukupno je u periodu od 2006. godine

do danas, u sopstvenoj organizaciji neutralisano 267,18 tona ubojnih sredstava. U toku 2013. godine nije vršeno uništavanje naoružanja i drugih borbenih sredstava.

Forum za bezbjednosnu saradnju

4.2.3.2 . Prodaja naoružanja i vojne opreme

U toku 2013. godine izvršena je prodaja 868,58 tona ubojnih sredstava (UbS) i 684 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava, u ukupnoj vrijednosti 4.257.435,88 USD. Tokom godine preuzeto je od strane komisionara i kupaca 327,5 tona UbS i 69 komada naoružanja. U 2013. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.073.747,31 USD.

U toku 2012. godine zaključen je Ugovor o prodaji dotrajalih sredstava i proizvoda sa preduzećem „Montmetal“. Izvršena je prodaja dotrajalih sredstava i proizvoda, shodno ugovoru, i ostvaren prihod u toku 2012 i 2013.godine u iznosu od 332.253,82 € od čega je naplaćeno 34.966,82€. Za preostali dug od 297.286,82 € pokrenut je sudski spor za naplatu duga.

Zaključcima Vlade Crne Gore broj 06-882/3 od 18.04.2013.godine oglašeno je suvišnim 971 motorno i priključno vozilo. U skladu sa zaključcima sprovedena su tri postupka prodaje suvišnih vozila. Ukupno je prodato 310 vozila, pri čemu je ostvaren prihod MO u iznosu od 441.806,60 €. Vozila koja nijesu prodana na ove 3 prodaje biće prodana kao sekundarna sirovina u toku 2014.godine.

4.2.3.3 Ustupanje opreme civilnim subjektima

Na osnovu predloga Ministarstva, Vlada Crne Gore donijela je 4 Zaključka na osnovu kojih su izvršena ustupanja neperspektivnih pokretnih sredstava na trajno korišćenje opštinama i Crvenom krstu-Kotor.

Ustupljena su sledeća pokretna sredstva: motorna vozila (3 stavke) i intendantska sredstva (2 stavki), Prilog br. 5.

4.2.4 Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita životne sredine

4.2.4.1 Zaštita na radu

Radni procesi i sve vojne aktivnosti su organizovani na način kojim se obezbjeđuje bezbjednost na radu i zaštita zdravlja zaposlenih.

Zdrastveno stanje je praćeno opštim ljekarskim pregledima i sistematskim ljekarskim pregledima za lica koja rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima. Na radnim mjestima sa visokim rizikom u procesu rada, predviđene su posebne mjere zaštite i vršene su redovne kontrole njihovog sprovođenja. I pored dosta niskog procenta popune ličnim zaštitnim sredstvima i opremom na upotrebi u Vojsci, obezbijeđeni su adekvatni uslovi zaštite.

Izvršena su ispitivanja uslova radne sredine na radnim mjestima sa jonizujućim zračenjem, i sva eventualna odstupanja od propisanog su u fazi eliminisanja ili svođenja na dozvoljeni nivo.

Redovno su vršeni ljekarski pregledi na kliconoštvo za lica koja rade sa namirnicama.

Profesionalnih oboljenja nije bilo, ali je evidentirano 13 (trinaest) povreda na radu, od čega 11 lakših i 2 teže povrede.

Problemi koji su pratili zaštitu na radu u prethodnom periodu ogledaju se prije svega u neusklađenosti Pravila ZNR i ŽŽS u Vojsci sa Zakonom o zaštiti na radu Crne Gore. Zbog toga nije obezbijeđen akt o procjeni rizika za formacijska radna mjesta u Vojsci. Zbog nedostatka materijalnih sredstava već duži period nije vršeno ispitivanje uslova radne sredine (osim ispitivanja na jonizujuće zračenje). Takođe, nije izrađen program osposobljavanja za bezbjedan rad i osposobljavanje se ne vrši u skladu sa Zakonom.

4.2.4.2 Zaštita od požara

Organizacija i funkcionisanje protivpožarnog obezbjeđenja je na zahtijevanom nivou, što se potvrđuje činjenicom da su u analiziranom periodu bila samo 3 (tri) manja požara na vojnim objektima, koji su lokalizovani sopstvenim snagama i sredstvima. Osim toga bilo je 5 (pet) intervencija na gašenju požara van vojnih objekata i prostora, u saradnji sa civilnim institucijama.

Problemi koji se odnose na PP-zaštitu ogledaju se prije svega na dotrajalost opreme i sredstava (40% sredstava su stariji ili na granici od 30 godina). Održavanje i hidraulično ispitivanje boca pod pritiskom i vatrogasnih aparata predstavlja takođe veliki problem zbog nedostatka kapaciteta.

Oko 50% PP-vozila, je funkcionalno ispravno, ali ne i tehnički, pa je ograničena i njihova upotreba.

4.2.4.3 Zaštita životne sredine

U 2013. godini realizovane su veoma značajne aktivnosti u cilju sprečavanja ili smanjenja štetnih uticaja na životnu sredinu

Identifikovane su sve materije, u posjedu Ministarstva odbrane, koje čine otpad visokog rizika (ulja, kiseline, električni i elektronski otpad i sl.), gdje su na osnovu klasifikacije njihove toksičnosti preduzete neophodne mjere i postupci kako bi se izbjegle akcidentne situacije.

U analiziranom periodu nije bilo akcidentnih situacija niti kontaminiranja životne sredine. Bezbjedno su prikupljeni svi izvori jonizujućeg zračenja i predati Centru za ekotoksikološka ispitivanja.

4.2.5 Standardizacija i kodifikacija

Najvažnija aktivnost u oblasti standardizacije odbrane bila je donošenje Pravilnika o standardizaciji u oblasti odbrane, 27. maja 2013. godine. Pravilnik je pripremljen uz saradnju sa Sekretarijatom za zakonodavstvo Ministarstva pravde. Na osnovu tog Pravilnika, ministar odbrane je, 30.09.2013. godine, donijela Rješenje o formiranju Komisije za standardizaciju, kao savjetodavnog tijela ministra odbrane, čiji je zadatak da predlaže ministru prioritete za donošenje standarda odbrane, Plana standardizacije i politiku standardizacije.

Predstavnici Ministarstva odbrane su aktivno učestvovali u radu Instituta za standardizaciju Crne Gore. Jedan pripadnik učestvuje u radu Tehničkog komiteta za naftu i naftne derivate, a drugi u radu Tehničkog komiteta za Sredstva i uređaje za skladištenje i transport.

Na 104. Sastanku NATO Komiteta za kodifikaciju AC/135 i Svjetskom kodifikacionom forumu, koji je održan u Kopenhagenu, od 5. do 7. novembra 2013. godine, predstavljen je nacionalni izvještaj o napretku Crne Gore u razvoju NATO kodifikacionog sistema. Predstavnici Direkcije za standardizaciju i kodifikaciju su učestvovali na redovnim polugodišnjim sastancima NATO komiteta za standardizaciju – CS u Briselu, aprila i decembra mjeseca 2013. godine.

U oblasti kodifikacije, nastavljene su aktivnosti na ispunjavanju uslova za Tier 2 nivo partnerstva u NATO kodifikacionom sistemu, koji znači potpuno učešće u NATO kodifikacionom sistemu za zemlju koja nije članica NATO. Po ugovoru sa NATO Komitetom AC/135 izvršena je instalacija NATO Mail Box sistema za komunikaciju softvera BULCOD. Do kraja 2013. godine kodifikovano je 55 različitih originalnih proizvoda privrede Crne Gore, a za pet kompanija je dodijeljen kompanijski kod NCAGE.

4.2.6 Infrastruktura

4.2.6.1 Investicioni radovi u vojnom krugu

Realizacijom investicionih radova u vojnom krugu poboljšani su ukupni uslovi za život i rad komandi i jedinica Vojske Crne Gore i organizacionih jedinica Ministarstva odbrane.

Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane tokom 2013. godini bili su:

- Adaptacija dijela drugog sprata objekta Ministarstva odbrane za potrebe vojno obavještajne službe;
- Završetak radova na rekonstrukciji i servisiranju termotehničkih instalacija na objektima Ministarstva odbrane, kao priprema objekata za grejnu sezonu;
- Završetak radova na ispitivanju gromobranskih instalacija na magacinima municije i minsko eksplozivnih sredstava;
- Adaptacija prostorija u objektu Vojno-medicinskog centra u Podgorici;

- Ugovoreni su i otpočeli radovi na adaptaciji objekta KN-279 na vojnom aerodromu u Golubovcima;
- Završeni su radovi na izgradnji antentskog stuba u kasarni "13 Jul" u Nikšiću;
- Završeni su radovi na izgradnji mini kablovske kanalizacije i optičke infrastrukture u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu;
- Završeni su radovi na izgradnji antentskih stubova na "Mavrijanu" i "Obostniku"-program Raytheon;
- U saradnji sa Direkcijom javnih radova završeni su radovi na izgradnji prilazne saobraćajnice za ulazak u kasarnu "Milovan Šaranović" u Danilovgradu;
- Završeni su radovi na zamjeni krovne konstrukcije i krovnog pokrivača na objektima KN-7 i KN-10 u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu;
- Završeni su radovi na popravci instalacija na stacionarnom čvorištu veze "Lovćen";
- Završena je izrada Glavnog projekta za rekonstrukciju kuhinjsko-trpezarijskog bloka u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu;
- Redovno održavanje objekata preko građevinskog organa Komande logističke baze.
- Ukupna vrijednost isplaćenih radova za gore navedene aktivnosti iznosi oko 680.000 € (zadatak 4416, 4142 i donacija).

Otvaranje optičke infrastrukture u kasarni „Milovan Šaranović” u Danilovgradu

Iako je napravljen pomak u izdvajanju sredstava za poboljšanje vojne infastrukture i dalje je nizak nivo izdvajanja za investiciono održavanje iste, s obzirom na loše uslove života i rada, prije svega u kasarnama Nikšić, Pljevlja i Kolašin.

4.2.6.2 Donacije

Donacijom Vlade SR Njemačke, u iznosu od 200.000 €, izvršena je rekonstrukcija dva objekta (M-7 i S-2) za skladištenje municije u "Brezovik" u Nikšiću, kojima je izdata upotrebna dozvola u 2013. godine i izvršen tehnički prijem.

Rekonstrukcijom ovih objekata stvoreni uslovi za čuvanje municije u skladu sa tehničkim normativima za čuvanje ove vrste sredstava.

4.2.6.3 Imovinsko-pravni poslovi

U 2013. godini na planu imovinsko-pravnih odnosa, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Sprovođenje postupka za izdavanje u zakup nepokretnosti koje se nalaze na Durmitoru-Žabljak;
- Sprovođenje postupka za ustupanje u svojinu poslovnog prostora koji se nalazi u Tivtu, NVO Arsenal;
- Sprovođenje postupka za ustupanje na korišćenje strelišta na Zlatici, Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima;
- Izrada Sporazuma o plaćanju obaveza «Montenegro Airlines» nastalih korišćenjem objekata na aerodromu "Golubovci";
- Sprovođenje postupka za ustupanje na korišćenje objekta koji se nalazi u bivšem vojnom kompleksu na Starom aerodromu, Udruženju roditelja djece sa smetnjama u razvoju;
- Pokretanje postupka za izdavanje u zakup nepokretnosti koje se nalaze na aerodromu "Golubovci" u Podgorici.

4.2.6.4 Nepokretnosti u nadležnosti Ministarstva odbrane

Na teritoriji Crne Gore nalazi se ukupno 224 lokacija u nadležnosti Ministarstva, sa oko 1400 objekata visokogradnje, sa pratećim spoljnim instalacijama vodovoda, kanalizacije, rasvjete i trafostanicama. Određeni broj lokacija se aktivno koristi, dok veći broj objekata nije u funkciji, ali sa obavezom čuvanja. Za funkcionisanje Ministarstvu i Vojski potrebno su 22 lokacije, a ostale će biti predmet prodaje ili privatizacije.

Tokom 2013. godine Tenderska Komisija za turističku valorizaciju bivše vojne imovine objavila je šest oglasa za izdavanje u zakup objekata i to:

- "Bigovo-Trašte" Kotor,
- ostrvo "Mamula" Herceg Novi,
- kasarna "Radoje Dakić" Žabljak,
- odmaralište "Mediteran" Žabljak

4.2.6.5 Prihodi od zakupa nepokretnosti

Od zakupa vojnih nepokretnosti ostvareni su značajni prihodi koji su uplaćeni u budžet Crne Gore, na žiro-račun Ministarstva finansija.

Red. broj	OPIS PRIHODA	Naplaćeno (€)
1.	Prihodi od zakupa poslovnih prostora	30.771,01
2.	Prihodi od zakupa vojnih nepokretnosti	45.143,68
3.	Prihodi od otkupa stanova	174.777,34
UKUPNO NAPLAĆENI PRIHODI		260.692,03

Tabela 3. Prihodi od zakupa vojnih nepokretnosti

4.2.7 Informaciono-komunikacioni sistemi

U toku 2013.godine na polju IKS realizovano je ili je započeto više projekata i drugih brojnih aktivnosti, od kojih su najvažnije:

- Opremanje deklariranih sastava sa taktičkim radio uređajima,

- Realizovana je izgradnja optičke infrastrukture u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu,
- Nastavak digitalizacije radio-relejnih sistema,
- Održavanje postojećih sistema i sredstava,
- Obuka zaposlenih u MO CG i VCG

4.2.7.1 Modernizacija informaciono-komunikacionih sistema

Za potrebe modernizacije informaciono-komunikacionog sistema MO i VCG realizovane su sljedeće nabavke:

1. U toku 2013. godine, iz donacije SAD (3rd FMF Comm Case), izvršeno je opremanje jedinica Vojske Crne Gore radio sredstvima marke "HARRIS", ukupna vrijednosti oko 765.857,00 \$. U toku je realizacija opremanja iz donacije jedinica VCG radio sredstvima marke "HARRIS" (4th Comms case) u ukupnom iznosu od 849.327,00 \$. Isporuka opreme se očekuje tokom 2014. godine.

Krajem 2013.godine završena je tenderska procedura za nabavku taktičkih radio uređaja i sistema za Mornaricu VCG u iznosu od 40.000,00€ a realizacija se očekuje u I polovini 2014 godine.

2. Završena je izgradnja optičke infrastrukture u kasarnama Danilovgrad i Golubovci (projekat završen 2012.godine). Svi ključni objekti u ovim kasarnama su uvezani i stvoreni su preduslovi za kvalitetnu razmjenu svih vrsta elektronskih informacija u realnom vremenu. U toku 2013. godine je utrošeno 150.000,00 eura iz donacije, a ukupno u realizaciji ovog projekta i izgradnji lokalnih kablovskih mreža u objektima MO i VCG do sada je utrošeno oko 400.000,00 eura. Sredstva su donirana od strane Ministarstva odbrane Kraljevine Danske. Tokom 2014.godine planirani su radovi na izgradnji optičke IK infrastrukture u kasarni u Baru.

3. Realizovane su završne aktivnosti na pripremi za realizaciju tehničkog prijema i „puštanje“ u upotrebu digitalnih radio-relejnih linkova koji povezuju: zgradu MO, Lovćen, kasarnu u Golubovcima, Obostnik, Crni Rt, zgradu komande Mornarice VCG i kasarnu u Baru. Instalirana je radio-relejna oprema na lokacijama Mavrijan, Danilovgrad i Nikšić, a u toku je završetak obezbjeđenja zakonske procedure za implementaciju opreme na lokacijama Sjenica, Ostrog, Tović i Crni Rt. Ukupna vijednost ugovora za nabavku opreme u 2013.godini iznosi oko 150.000,00 €. Izvršenje tehničkog pregleda i puštanje u funkcionalnu upotrebu je planirano za I kvartal 2014.godine. Realizacija digitalizacije RR sistema na relaciji zgrada MO-Sjenica-Danilovgrad-Ostrog-Tović-Nikšić i Bjelasica-Lovćen-Tović-Nikšić planirana je u 2014.godine

4.2.7.3 Zaštita informacija

Tokom 2013 godine realizovani su radovi na rekonfiguraciji IKS u cilju stvaranja uslova za sertifikovanje istih za razmjenu tajnih podataka stepena »INTERNO«. Do kraja II kvartala 2014 godine planirana je :

- zamjena dijela uređaja za zaštitu IKS i dovođenje u funkcionalno stanje sistema zaštite, instalacija software-skih aplikacija za zaštitu IKS, implementacija "Network

monitoring" sistema, unapređenje PKI-OTP servisa, izgradnja „Disaster recovery” sistema, unapređenje „file server” kapacitet.

- za zaštitu IKS utrošena su sredstva u iznosu od oko 80.000,00€ i finansijska sredstva Kraljevine Danske u iznosu od oko 147.000,00€
- izrađena je dokumentacija koja definiše IKS Ministarstva i Vojske i ponašanje krajnjih korisnika povezanih na IKS Ministarstva i Vojske. Dokumentacija je usaglašena sa pravilnicima Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije (MIDiTk) koji su objavljeni u SL Crne Gore br. 34/2013 od 19.07.2013. godine.

4.2.8 Obuka ljudstva logistike

U organizaciji Direktorata za materijalne resurse, tokom 2013. godine, realizovano je više aktivnosti na obučavanju logističkog kadra.

U okviru Programa za partnerske ciljeve LOGEX, ukupno je 16 predstavnika učestvovalo na šest LOGEX aktivnosti u inostranstvu.

U okviru IPCP programa (kursevi logistike, podrške zemlje domaćina-HNS, NATO logističkog softvera LOGFAS i dr.) učešće je uzelo 10 predstavnika na 10 aktivnosti (sve u inostranstvu).

U oblasti saradnje sa NATO Komitetom za standardizaciju, realizovana je obuka jednog našeg pripadnika u centrali NATO Standardizacije Agencije NSA u Briselu od 14.-27.04.2013. godine po principu „On the job training”, koja je realizovana po pozivu direktora NSA Cihangira Aksita. U pitanju je bila prva takva obuka pripadnika partnerskih zemalja. Takođe, realizovana je radionica o terminologiji NATO standarda, koju je vodio ekspert NSA.

U periodu od 16. do 22.06.2013. godine u Ministarstvu odbrane realizovana je obuka iz oblasti kodifikacije za 10 pripadnika, na osnovu bilateralne saradnje sa R. Grčkom.

Pripadnici Ministarstva i Vojske su u toku godine učestvovali u radu nacionalnog CIRT tima za borbu protiv računarskog kriminala (www.cirt.me) koji se nalazi u sastavu Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije (MIDiTk).

Pripadnici Direkcije za razvoj i zaštitu informaciono-komunikacionih sistema učestvovali su na kursu „Odbrana od cyber napada za systemske i mrežne administratore” u Ankari u R. Turskoj i seminaru „Uticaj Cyber kriminala na ekonomsko okruženje u jugoistočnoj Evropi”, u Zagrebu, R. Hrvatska;

U okviru projekta "ECDL - ZA DIGITALNU CRNU GORU", u toku 2013. godine, 93 lica su završila obuku za rad na računarima po ECDL standardu.

Za upućivanje jedinice u mirovnu misiju u Avganistan koriste se bilateralni aranžmani sa SR Njemačkom i R. Hrvatskom kao i komercijalni ugovori na nacionalnom nivou.

4.3 BUDŽET

Za finansiranje Ministarstva odbrane u 2013. godini odobrena su sredstva iz Tekućeg budžeta države u iznosu od **35.954.804,39€**. Ovaj iznos sredstava predstavlja učešće od 1.09% u odnosu na procijenjeni BDP za 2013. godinu, što je na nivou učešća u BDP sredstava realizovanih u prethodnoj godini. Sredstva odobrena Zakonom o budžetu realizovana su u skladu sa planiranim aktivnostima i visinom opredijeljenih sredstava.

Krajem godine, uz odobrenje Vlade Crne Gore, preusmjerena su sredstva Generalnom Sekretarijatu Vlade u iznosu 5.500,00€ i Zavodu za hidrometeorologiju i seizmologiju u iznosu 3.500,00€. Zaključno sa 31.12.2013. godine, od raspoloživih 35.945.804,39€ isplaćeno je 32.909.001,10€ ili 91.55% i prenete obaveze u iznosu 225.287,50€ ili 0.6%. U strukturi sredstava isplaćenih iz Tekućeg budžeta, za 2013. godinu, učešće personalnih izdataka iznosi 74.36%, tekućih izdataka 17.55%, kapitalnih izdataka 3.72% i izdataka na ime obaveza iz prethodnih godina 4.36%.

Osim iznosa sredstava odobrenog iz Tekućeg budžeta Države, Zakonom o budžetu je u svrhu nastavka implementacije Partnerskih ciljeva odobreno i korišćenje 4.5 mil € prihoda od prodaje naoružanja i vojne opreme. Ekonomska situacija na globalnom nivou uslovlila je da iznos ostvarenih prihoda, u 2013. godini, iznosi 1.417.434,68€ ili 31,49% odobrenog iznosa. Imajući u vidu ograničenja u pogledu zakonskih rješenja (u smislu da je postupak nabavke moguće pokrenuti tek nakon obezbijedenja sredstava, kao i zabrane avansnog plaćanja) i činjenicu da je najveći dio priliva ostvaren tokom trećeg i četvrtog kvartala, nepovoljno je uticalo na realizaciju sredstava iz ostvarenih prihoda. Ona je na kraju izvještajnog perioda iznosila 144.520,88€ ili 10,20%. Upravo iz ovog razloga, a u cilju stvaranja povoljnijih uslova za realizaciju sredstava namijenjenih za opremanje i modernizaciju Vojske Crne Gore, pokrenuta je krajem godine Inicijativa za imjenu Uputstva o radu Državnog Trezora, u smislu odobrenja avansnog plaćanja za nabavke koje se odnose na kupovinu naoružanja i vojne opreme.

Pored ova dva izvora finansiranja, u 2013. godini, obezbijedena su i sredstva iz donacije od strane NATO-a u iznosu 34.935,00€. Ova sredstva su shodno Ugovoru o donaciji iskorišćena za organizaciju „Konferencije o saradnji u oblasti kontrole granica u kontekstu zaštite od upotrebe i polifracije hemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog (CBRN) naoružanja“. Nakon isplaćenih troškova u iznosu 22.606,60€, donatoru je izvršen povraćaj neutrošenih sredstava u iznosu 12.328,40€.

U strukturi ukupno isplaćenih sredstava u 2013. godini, u iznosu od 33.076.128,58€, učešće personalnih izdataka iznosi 73.98%, tekućih izdataka 17.53%, kapitalnih izdataka 4.15% i sredstava na ime obaveza iz prethodnih godina 4,34%.

5. VOJSKA CRNE GORE

5.1. Organizacijsko formacijska struktura

Utvrđena organizacijsko-formacijska struktura i veličina Vojske predviđa 2094 formacijska mjesta. Sa danom 31.12.2013. godine u Vojsci ima: 1816 lica, od čega je 233 oficira, 783 podoficira, 546 vojnika po ugovoru i 254 civilnih lica. Popuna je 86,7%.

Uredbom Vlade Crne Gore propisana je brojna veličina i struktura aktivne rezerve od 400 ljudi. Zbog nedostatka finansijskih sredstava uvođenje aktivne rezerve planira se za 2017. godinu.

Postojeća organizaciona struktura Vojske Crne Gore nije usklađena sa principima organizacije vojnih snaga zemalja članica NATO saveza, posebno kada je u pitanju brojna veličina, piramidalna struktura oficirskih činova i starosna struktura profesionalnog kadra.

Od ukupnog broja profesionalnih pripadnika 13,8% čine oficiri, 41,7% podoficiri, 33% vojnici po ugovoru a 11,5% su civilna lica. Sadašnja struktura personala oficir-podoficir-vpu na nivou Vojske je 1:3:2,5 i nije u skladu sa potrebama i najboljom praksom razvijenih zemalja.

Sadašnju organizacionu strukturu karakteriše višak civilnih lica, a nedostaju oficiri, podoficiri i vojnici po ugovoru. Postojeća situacija ukazuje na problem nepopunjenosti sa vojnicima po ugovoru i oficirima, trenutno iznosi oko 20 % i podoficirima 10% u odnosu na predviđeno stanje po formaciji Vojske.

U Ministarstvu odbrane formirana je radna grupa koja će, na osnovu smjernica datih u Strategijskom pregledu odbrane, uraditi novu organizacionu strukturu Vojske. Predviđen je prelazak sa brigadne na bataljonsku organizaciju i smanjenje brojnog stanja sa 2094 na 1950 pripadnika.

5.2 Misije i zadaci

Vojska Crne Gore se angažuje u međunarodnim misijama i operacijama na osnovu Odluke Skupštine Crne Gore, i to:

- U NATO vođenoj misiji, pod mandatom Ujedinjenih nacija, "INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE (ISAF)" u Avganistanu, od februara 2010. godine;
- U posmatračkoj misiji Ujedinjenih nacija "UNITED NATIONS MISSION IN LIBERIA" (UNMIL) u Liberiji, od juna 2006. godine;
- U pomorskoj operaciji Evropske unije NAVFOR - ATALANTA" u vodama Ardenskog zaliva, od septembra 2010. godine.

Mirovna misija ISAF – U mirovnoj misiji UN – ISAF u Avganistanu tokom 2013. godine nalazilo se:

- 40 pripadnika VI kontigenta Vojske (9 oficira, 13 podoficira, 16 VPU i 2 civilna policajca), u periodu od 13.09.2012. do 19.03.2013. godine;
- 27 pripadnika VII kontigenta Vojske (6 oficira, 15 podoficira i 6 VPU), u periodu od 03.03.2013. do 20.9.2013. godine;
- trenutno se u ISAF misiji nalazi 25 pripadnika VIII kontigenta Vojske (3 oficira, 12 podoficira i 10 VPU);

- Za IX kontigent Vojske priprema se 29 kandidata (3 oficira, 16 podoficira i 10 VPU).

Ispraćaj VIII kontigenta VCG u misiju ISAF

Početkom marta 2013. godine crnogorski vojnici su, zajedno sa mađarskim, uspješno završili zadatak u gradu Pol-e Komri, u provinciji Baglan i bazu "Panonia" predali Avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti (ANSF). Ovo je bilo planirano strategijskim planom koalicionih snaga za prenos ovlašćenja na lokalne avganistanske organe vlasti. Nakon završetka ovog zadatka, crnogorski vojnici su nastavili angažovanje na vrlo zahtjevnom zadatku zaštite snaga u najvećoj savezničkoj bazi na sjeveru Avganistana, "Marmal" u Mazar-e Šarifu. Partneri Vojski Crne Gore na ovom zadatku su Oružane snage R. Hrvatske, sa kojima se realizuju zajedničke pripreme i angažovanje na terenu.

Delegacije MO Crne Gore i MO R. Hrvatske prilikom ispraćaja VII kontingenta Vojske u misiju ISAF

Po prvi put sedmom crnogorskom kontingentu su dodijeljeni zadaci patroliranja izvan baze, što predstavlja značajno unaprijeđenje sposobnosti, obzirom da je prethodnih šest kontingenata bilo zaduženo za stacionarno obezbjeđenje baze u Pol-e Komriju.

U sklopu priprema za novi zadatak, Savjet za odbranu i bezbjednost je na predlog Ministarstva odbrane, usvojio izmjenu nacionalnih ograničenja, na osnovu kojih je

crnogorskim vojnicima odobreno da realizuju zadatke patroliranja izvan baze, u rejonu 25 km x 25 km oko baze "Marmal".

Tokom 2013. godine dvije delegacije Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, na čelu sa načelnikom Generalštaba, viceadmiralom Draganom Samardžićem, posjetile su pripadnike sedmog i osmog kontingenta Vojske Crne Gore u misiji "ISAF". Tada su uručene dvije donacije lokalnom stanovništvu u ukupnoj vrijednosti 5.945,95 €.

Posjeta načelnika GŠ VCG VII kontingentu VCG u misiji ISAF

Mirovna misija "UNMIL" u Liberiji- U mirovnoj misiji UNMIL u Liberiji, tokom 2013. godine u svojstvu posmatrača bila su angažovana 4 oficira. U julu i septembru izvršena je rotacija i primopredaja dužnosti između ove dvije grupe oficira angažovanih u ovoj misiji.

Mirovna operacija „EU NAVFOR - ATALANTA“- Vojska Crne Gore je, u junu 2013. godine, uputila prvog pripadnika u Komandu operacije "EU NAVFOR-ATALANTA" u Nortvud (Northwood), Velika Britanija. Na italijanskoj fregati "LIBECCIO", od 16. septembra 2013. godine, ukrcana su dvojica pripadnika Mornarice VCG. Predviđeno je da njihovo ukrcanje na italijanskom brodu traje do kraja februara 2014. godine. Pripadnici Mornarice ukrcani na brodovima, angažovani su na dužnostima savjetnika u bording timu, navigacijskih oficira, kao i pomoćnici oficira u brodskom operativnom centru.

5.3 Obuka i vježbe

Tokom 2013. godine, nastavljena je realizacija aktivnosti na osposobljavanju pripadnika Vojske, shodno Partnerskim ciljevima, a u cilju usvajanja NATO procedura. Realizovane su (u zemlji i inostranstvu) 332 aktivnosti iz oblasti osposobljavanja, na koje su učestvovala 1258 pripadnika Vojske. U Crnoj Gori je realizovano 57 aktivnosti (učestvovalo 516 pripadnika) dok su u inostranstvu realizovane 275 aktivnosti (učestvovala 742 pripadnika). U Crnoj Gori su izvedene dvije vojne vježbe: međunarodna vježba „**ADRION POOL 13**“, na kojoj su sa pripadnicima Mornarice VCG učestvovali pripadnici Mornarice R. Slovenije. Na vježbi „**ODLUČAN KORAK 03**“, prikazane su sposobnosti jedinice deklarisanе po Konceptu

operativnih sposobnosti, primjena usvojenih NATO procedura i standarda, kao i unapređenja osposobljenosti komandnog kadra u procesu donošenja vojnih odluka.

Na vježbama u inostranstvu, tokom 2013. godine, učestvovalo je ukupno 79 lica. Vojska Crne Gore je učestvovala na sljedećim vježbama: „LOGEX 13“ u Bosni i Hercegovini; „SHARED RESILIENCE 13“ u R. Makedoniji; „JOINT REACTION 13“ u R. Albaniji; „ADRIATIC STRIKE 2013“ u R. Sloveniji; „ADRION CAX 13“ i „ADRION LIVEX 13“ u R. Grčkoj; „IMMEDIATE RESPONSE 13“ u R. Hrvatskoj; „COMBINED ENDEAVOR 2013“ u SR. Njemačkoj; „DOLPHIN 13“ u R. Hrvatskoj; „EAGLE 13“ u R. Srbiji; „VIGILANT GUARD 14“ i „COMPUTER NETWORK DEFENSE SKILL EXCHANGE“ u Sjedinjenim Američkim Državama; „ASTRAPI 3/13“ i „AEGEAN SEAL 2013“ u R. Grčkoj.

Vojska značajnu pažnju posvećuje obuci i vježbama

5.4 Pomoć civilnim institucijama u kriznim situacijama – III Misija odbrane

Redefinisanjem misija i zadataka u okviru novog Strateškog pregleda odbrane Crne Gore, „Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama“ navedena je kao treća misija Vojske Crne Gore. Pripadnici Vojske su, u 2013. godini, učestvovali na više od 100 aktivnosti u okviru civilno-vojne saradnje, koje su se najvećim dijelom odnosile na pružanje podrške civilnim institucijama u zemlji.

Pripadnici Brigade Kopnene vojske, Logističke baze i drugih jedinica učestvovali su u organizaciji brojnih domaćih i međunarodnih takmičenja, manifestacija, kampova, dobrovoljnog davanja krvi, akcijama čišćenja i pošumljavanja terena i organizaciji prevoza za potrebe civilnih institucija.

Inženjerija VCG - probijanje puta Balj-Seoce

Pripadnici Inženjerske čete su na poziv opštinskih vlasti učestvovali u probijanju, nasipanju i proširenju puteva u opštinama Podgorica, Nikšić, Pljevlja i Andrijevića, na uređenju kruga Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci na Kakarickoj Gori u Opštini Podgorica, kao i na čišćenju sniježnih nanosa u nekoliko navrata u Opštini Nikšić.

Među najrizičnijim zadacima u okviru podrške civilnim institucijama bili su i podvodno pretraživanje akvatorijuma i vađenja neeksplozivnih ubojnih sredstava iz mora u rejonu luke bivše Kasarne „Orjenski bataljon“ u Kumboru i pretraživanje morskog dna u Luci „Porto Montenegro“ u Tivtu. Ovu aktivnost uspješno su izveli pripadnici Pomorskog odreda Mornarice VCG.

Najplemenitiji primjer podrške civilnim institucijama, bio je saniranje posljedica najveće saobraćajne nesreće u Crnoj Gori u toku prošle godine, kada je na magistralnom putu Kolašin – Podgorica, prilikom pada autobusa rumunskih registarskih oznaka u provaliju poginulo i povređeno više turista, rumunskih državljana.

Podrška je pružena u vidu ljudstva, sanitetskih, teretnih i terenskih vozila, sanitetskog i inženjerskog materijala, kao i pri prevoženju posmrtnih ostataka stradalih u ovoj teškoj nesreći. Predsjednik Rumunije, gospodin Trajan Basescu, dodijelio je Vojski Crne Gore rumunski nacionalni orden „Za zasluge“ kao znak zahvalnosti za pomoć žrtvama nesreće i iskazanu požrtvovanost pripadnika Vojske.

Rumunski predsjednik dodjeljuje priznanje Vojski

Pripadnici Mornarice VCG su pored ostalih aktivnosti, učestvovali i u suzbijanju posljedica ekološkog incidenta na mjestu potonulog remorkera PR-38 „Tunj“ u Risanskom zalivu.

Školski brod „Jadran“, kao i pučinski remorker, motorne jedrilice i motorni gliser iz sastava Mornarice, bili su angažovani, u toku 2013. godine, za potrebe civilnih institucija. Uz zajedničko ulaganje Vojske Crne Gore, Opštine Bar i streljačkog kluba „Mornar“ iz Bara, svečano je otvorena streljana u Kasarni „Pero Četković“ u Baru.

Pučinski remorker PR-41, interesorna vježbe

Vazduhoplovstvo VCG je angažovalo helikoptere sa posadama prilikom snimanja materijala za dokumentarne filmove i spotove za potrebe televizija i organizacija, kao i za prevoz odgovarajuće opreme.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Na osnovu Programa rada Ministarstva odbrane i Plana inspeksijskog nadzora za 2013. godinu, u skladu sa članom 56. Zakona o odbrani, Zakona o inspeksijskom nadzoru i drugim propisima koji regulišu inspeksijski nadzor u oblasti odbrane, u potpunosti i kvalitetno je ostvarena funkcija inspeksijskog nadzora i unutrašnje kontrole kao instrumenta civilne i demokratske kontrole u službi ministra odbrane.

Subjekti Odjeljenja za inspeksijski nadzor, osim u jednom slučaju, nijesu imali konkretnih primjedbi na izvještaje i ocjene nakon realizacije inspeksijskih nadzora i unutrašnjih kontrola.

6.1 Kontrola i ocjenjivanje borbene gotovosti u jedinicama Vojske Crne Gore

Planirane kontrole i ocjenjivanja borbene gotovosti komandi i jedinica Vojske prema Planu inspeksijskog nadzora u potpunosti su realizovane. Kontrolisani sastavi u toku realizacije kontrole ispoljili su visok stepen saradnje sa članovima inspeksijskog tima. Kontrolisani sastavi nijesu imali primjedbi na izvještaje i ocjene borbene gotovosti. Opšta zapažanja su:

- Na nivou GŠ VCG nije izrađen Plan pripravnosti. Komandama jedinica kao privremeno rješenje je dostavljeno je Uputstvo za izradu dokumenata za uzbunjivanje Vojske Crne Gore i izvod iz Plana uzbunjivanja, do izrade novog Plana pripravnosti Vojske Crne Gore (regulisano Naređenjem GŠ VCG iz marta 2011. godine).
- Komande kontrolisanih sastava su nedovoljno popunjene (posebno oficirima) i izražena je velika odsutnost ljudstva, što otežava realizaciju planiranih aktivnosti. Nepovoljna kvalifikaciona struktura podoficira iziskuje dodatne napore na njihovom didaktičko-metodičkom osposobljavanju kao neposrednih izvođača obuke.
- U odnosu na prethodnu godinu, u toku provjere i ocjenjivanja fizičkih sposobnosti pripadnika Vojske, konstatovano je značajno poboljšanje fizičke spremnosti pojedinaca i jedinica u cjelini.

- Skromna materijalna baza obuke i nedostatak adekvatnih poligona za izvršenje artiljerijskih gađanja i taktičkih vježbi sa bojnim gađanjem, negativno utiče na planiranje i realizaciju obuke.
- Kontrolisani sastavi su nedovoljno popunjeni motornim vozilima, sredstvima veze (osim deklariranih snaga) logorskom i hidrotehničkom opremom i imaju ograničene mogućnosti za izvršavanje namjenskih zadataka u terenskim uslovima.

6.2 Inspekcijski nadzor zaštite na radu u jedinicama Vojske

U proteklom periodu, konstatovano je da ova oblast nije u potpunosti regulisana u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu i u tom cilju predložene su mjere za poboljšanje postojećeg stanja.

Osnovni nedostaci u ovoj oblasti su:

- Nije izrađen opšti akt kojim se bliže uređuju poslovi zaštite u Ministarstvu i Vojsci, (član 14 Zakona o zaštiti na radu).
- Nije donešen akt o procjeni rizika (član 15 Zakona o Zaštiti na radu).
- Nije donešen Program za osposobljavanje za bezbjedan rad u Ministarstvu i Vojsci (član 19 Zakona o zaštiti na radu).
- Ne realizuju se zdravstveni pregledi zaposlenih (član 18 Zakona o zaštiti na radu).
- Nijesu definisana radna mjesta a posebnim uslovima rada (član 20 Zakona o zaštiti na radu).
- Ne vrši se ispitivanje opreme za rad, sredstava za rad i opreme lične zaštite na radu (član 48 Zakona o zaštiti na radu).
- Pripadnici Ministarstva i Vojske nijesu osigurani od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom (član 26 Zakona o radu).

6.3 Unutrašnja kontrola nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka

U potpunosti su realizovane planirane unutrašnje kontrole u organizacionim jedinicama Ministarstva odbrane, a u jedinicama Vojske su realizovane tokom kontrole i ocjenjivanja borbene gotovosti. Kontrole su realizovane u skladu sa Uredbom o načinu vršenja i sadržaju unutrašnje kontrole nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka („Službeni list CG”, broj 48/09).

Unutrašnjom kontrolom sagledavano je stvarno stanje zaštite dokumenata koja se čuvaju i dostavljaju korisnicima, a nastali su u radu Ministarstva odbrane ili su dobijena na korišćenje i upotrebu od drugih organa.

Predložene mjere su se odnosile na smanjenje broja dozvola za pristup tajnim podacima, preispitivanje dokumenata koja su stepenovana, ovlašćenje određenih lica da određuju stepen tajnosti dokumentima i određivanje stepena tajnosti dokumenta Plana veza u jedinicama.

Utvrđeno je poboljšanje stanja u primjeni mjera zaštite tajnih podataka u odnosu na 2012. godinu.

6.4 Unutrašnja kontrola vojnoobavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci

Planirane unutrašnje kontrole vojnoobavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci su u potpunosti realizovane. Cilj unutrašnjih kontrola bio je da se utvrdi dostignuti nivo formiranja Odjeljenja, zakonitost i normativna uređenost u oblasti vojno obavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci.

Izmjenama i dopunama Zakona o odbrani Crne Gore iz 2012. godine, stvoreni su zakonski preduslovi za vršenje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore, u cilju stvaranja uslova i omogućavanja podrške realizaciji misija i zadataka Vojske i daljeg nastavka evroatlanskih integracija u ovoj oblasti. Vojnoobavještajni, kontraobavještajni i bezbjednosni poslovi koji se obavljaju u Ministarstvu odbrane definisani su članom 40 i 41 Zakona o odbrani, a način vršenja poslova propisan je Pravilnikom o načinu vršenja obavještajnih i bezbjednosnih poslova u Ministarstvu i Vojsci Crne Gore, koji je stupio na snagu 09.05.2013. godine.

Popunjenost kontrolisanih sastava i obavještajno-izviđačkih organa u potčinjenim komandama i jedinicama Vojske je nezadovoljavajuća i znatno otežava realizaciju operativnih zadataka.

U skladu sa dinamikom konstituisanja i popunom adekvatnim vojnoobavještajnim kadrom potrebno je izraditi strategijska dokumenta kojima precizno definisati načine i procedure vršenja vojnoobavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova i uz praćenje i stručno usmjeravanje planiranih organizacijsko formacijskih promjena u VCG koje podrazumijevaju formiranje obavještajno-izviđačke jedinice, izgraditi obavještajnu arhitekturu u VCG.

6.5 Primjena ovlašćenja od strane vojnih lica i ostvarivanje prava lica na službi u Vojsci iz službe ili po osnovu službe

U toku 2013. godine jedno profesionalno vojno lica obratilo se glavnom inspektoru radi zaštite svojih prava po osnovu službe. U dosadašnjem radu nijesu utvrđeni slučajevi kršenja prava definisanim Ustavom i zakonima, a najčešća pitanja na koja pripadnici Vojske izjavljuju žalbe su iz domena radno pravnog statusa.

6.6 Inspekcijski nadzor planiranja i uređenja prostora, izgradnje, rekonstrukcije i održavanja vojnih objekata u vojnom krugu

Nijesu riješeni imovinsko - pravni odnosi za djelove zemljišta i objekata u kasarni "Vladimir Knežević Volođa" i izdvojenim objektima "Nova Lokacija" i "Mali Logor" u Pljevljima.

Objekti koji se nalaze u kasarnama „Vladimir Knežević Volođa“ i „Breza“ su stari i dotrajali. Na objektima su izvođeni radovi iz domena osnovnog održavanja. Održavanje infrastrukture svih objekata je neredovno. Krajnji korisnici pravilno koriste sve objekte.

Osnov za dalje investicije treba da predstavlja izrada planske dokumentacije, koju treba uskladiti sa stvarnim potrebama za život i rad komandi i jedinica Vojske u sledećih 10-20 godina.

7. VOJNO OBAVJEŠTAJNI, KONTRA OBAVJEŠTAJNI I BEZBJEDNOSNI POSLOVI

Nakon konstituisanja Odjeljenja za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove (Odjeljenje) i postavljanja načelnika, definisane su prioritetne aktivnosti u radu Odjeljenja.

Kao jedna od prioritetnih aktivnosti, definisana je izrada neophodne infrastrukture kojom će biti preciznije regulisana oblast vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova. Izrađen je Akcioni plan Odjeljenja za period 2014-2015. godine, koji je implementiran u okviru Akcionog plana za reformu sektora bezbjednosti Crne Gore i koji daje smjernice za rad Odjeljenja u naredne dvije godine. Takođe je izrađen set strateških i podzakonskih dokumenata (strategija, planova, uputstava, elaborata, itd.) koji se usvajaju u skladu sa rokovima definisanim Akcionim planom.

U pogledu vršenja obavještajnih poslova, tokom 2013. godine, Odjeljenje je intenzivno radilo na razvoju vojno obavještajne arhitekture u MO i Vojsci koja će biti interoperabilna sa NATO.

Osnovne aktivnosti Odjeljenja, u pogledu bezbjednosnih poslova, su se odnosile na podizanje nivoa bezbjednosti i zaštite zaposlenih u MO i Vojsci, pripadnika Vojske angažovanih u misijama, zaštitu objekata, materijalnih sredstava i vojne opreme, prostorija u kojima se čuvaju dokumenti označeni različitim stepenima tajnosti, kao i na bezbjednost informacija.

Pored navedenog, Odjeljenje je kontinuirano radilo na vršenju bezbjednosnih provjera (po raznim osnovama), kao i bezbjednosnih priprema prilikom upućivanja u inostranstvo.

U cilju razvijanja sposobnosti za obavljanje analitičkih poslova, tokom 2013. godine, Odjeljenje je kontinuirano radilo na praćenju i analiziranju procesa, aktivnosti, namjera i nosilaca vojnog i nevojnog ugrožavanja bezbjednosti Crne Gore, kao i praćenju i analiziranju procesa, aktivnosti, namjera i nosilaca ugrožavanja bezbjednosti pripadnika MO i Vojske angažovanih u međunarodnim operacijama i misijama. Pored toga, Odjeljenje je kontinuirano radilo na izradi analitičkih informacija koje su dostavljane krajnjim korisnicima.

U skladu sa strateškim opredjeljenjima Crne Gore, na međunarodnom planu, tokom 2013. godine, Odjeljenje je imalo intenzivnu vojno obavještajnu saradnju, prvenstveno sa obavještajno-bezbjednosnim strukturama NATO, kao i sa vojno obavještajnim i bezbjednosnim strukturama SAD. Inicirana je saradnja sa vojno obavještajnim i bezbjednosnim strukturama partnerskih NATO država i država u regionu i održani su brojni bilateralni sastanci na nivou šefova vojno obavještajnih službi, kao i brojni sastanci na ekspertskom nivou.

Kroz međunarodu saradnju, pored stvaranja uslova za efikasnu razmjenu vojno obavještajnih podataka, iskustava i naučenih lekcija, ostvarene su i mogućnosti za školovanje i usavršavanje vojno obavještajnog kadra. Tokom 2013. godine pripadnici Odjeljenja su učestvovali na brojnim kursovima u inostranstvu, radionicama i seminarima.

U okviru međuresorne saradnje, tokom 2013. godine, inicirana je saradnja sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost, s ciljem definisanja procedura, koordinacije i saradnje na stratejskom i operativnom nivou. Odjeljenje je izradilo nacrt sporazuma, čiji elementi su prezentovani pripadnicima ANB.

Iniciranje i uspostavljanje bliže saradnje sa ostalim institucijama i organima državne uprave Crne Gore planirano je tokom 2014. godine.

Prostorije u kojima je smješteno Odjeljenje su rekonstruisane u skladu sa savremenim standardima u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite tajnih podataka.

8.UNUTRAŠNJA REVIZIJA

Godišnjim planom za 2013.godinu predviđene su aktivnosti izvršenja revizija, izrade Plana integriteta ministarstva, edukacije i osposobljavanja za profesionalno obavljanje poslova unutrašnje revizije raspoređenih službenika.

U izvještajnom periodu sprovedena su tri revizijska postupka od kojih su dva u potpunosti realizovana i jedan djelimično (izvršen preliminarni pregled-terenski dio). Izvršena je revizija blagajničkog poslovanja u Brigadi KoV pri čemu nijesu utvrđene značajnije slabosti i Revizija Ugovora koji je ministarstvo zaključilo sa preduzećem "Montmetal" Podgorica. Na osnovu nalaza o izvršenoj reviziji Ugovora date su preporuka za otklanjanje uočenih slabosti, koje se odnose na razvijanje mehanizama za efikasniju naplatu prihoda proisteklih iz zaključenih ugovora kao i mjere prevencije mogućih rizika.

Ministarstvo odbrane, shodno članu 68 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji je stupio na snagu 1. januara 2013. godine ima obavezu da izradi svoj Plan integriteta. Plan integriteta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane(br. 806-1233/13-4 i 806-1233/13-15) priprema izrađuje i sprovodi Odjeljenje za unutrašnju reviziju.

Ministarstvo odbrane je izrazilo namjeru da se priključi Inicijativi izgradnje integriteta u sektoru bezbjednosti i odbrane, slanjem pisma namjera, 20.jula 2012. godine, pomoćniku Generalnog sekretara NATO za politička pitanja i bezbjedonosnu politiku (Political Affairs and Security Policy-PASP), ambasadoru Dirku Brengelmanu, u ime države Crne Gore.

Ministarstvo odbrane je, podržavajući projekat „Building Integrity“ u cilju smanjivanju rizika od korupcije u sektoru bezbjednosti , kroz jačanje transparentnosti, odgovornosti i razvoj kontrolnih mehanizama, uradilo Upitnik o Sigurnosnoj procjeni-“Self Assessment“ koji je poslat u NATO (februar 2013). Takođe, u pripremi je projekat, u saradnji sa K. Norveškom, pod nazivom „Jačanje sistema integriteta u oblasti bezbjednosti i odbrane“. Očekuje se da će projekat biti pokrenut u II kvartalu 2014. godine.

Realizovan je seminar “Building Integrity and Promoting Good Practices in the Defence and Security Sector, Experience from South Eastern Europe”. Ovaj seminar je dio Programa profesionalnog razvoja u oblasti Izgradnje integriteta za jugoistočnu Evropu i organizovan je u saradnji Ministarstva odbrane, MVPEI i NATO.

U Ministarstvu odbrane započeta je izrada Plana integriteta, kao zakonska obaveza utvrđena Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i smjernicama organa uprave nadležnog za antikorupcijske poslove. Shodno zakonskoj formulaciji, ti planovi treba da budu zasnovani na procjeni rizika od korupcije i analizi njihovog potencijalnog uticaja, kao i da formulišu i predlažu mjere za ograničavanje i smanjenje tih rizika. U skladu sa tim, formirana je Radna

grupa za izradu Plana, čiji je zadatak da pripremi program izrade i njegovog sprovođenja, upozna zaposlene sa potrebom donošenja Plana i dostavi izrađen prijedlog starješini organa na usvajanje.

Izgradnja integriteta-“Building Integrity” će biti novi Partnerski cilj u okviru IV paketa PC.

9. JAVNOST RADA

Informacije o aktivnostima Ministarstva i Vojske redovno se objavljuju na web-stranici Ministarstva odbrane u formi najava, saopštenja, audio i video priloga. Web-stranica Ministarstva se ažurira na dnevnom nivou. Takođe, Služba za odnose sa javnošću i protokol blagovremeno je odgovarala na sva pitanja i zahtjeve predstavnika medija.

Tokom protekle godine, ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đuričić održala je konsultacije sa predstavnicima akademske zajednice i nevladinog sektora, dala je intervju za dnevne novine “Vijesti” i “Pobjeda”, kao i za Radio Crne Gore. Na sajtu ministarstva objavljeno je 57 informacija koje se tiču aktivnosti ministra u zemlji i inostranstvu.

Pored ostalih redovnih aktivnosti koje realizuje Služba za odnose sa javnošću i protokol, posebno smo obratili pažnju na ažuriranje web sajta kako na crnogorskom, tako i na engleskom jeziku.

Stranica sajta na crnogorskom jeziku ažurirana je u sledećim domenima:

- Plan Integriteta;
- Školovanje, edukacija i obuka;
- Regionalne inicijative;
- Žene u Vojsci.

Na engleskoj stranici postavljene su najvažnije informacije o Ministarstvu odbrane, strateški dokumenti, organizaciona struktura MO, a trenutno se radi na njenom osmišljavanju i unaprijeđenju.

Stranica sajta na engleskom jeziku ažurirana je u sledećim domenima:

- Zakon o državnim službenicima i namještenicima;
- Plan integriteta;
- Stratejski pregled odbrane.

Pored toga, u cilju unapređenja odnosa sa javnošću u posljednjem tromjesečju 2013. godine inicirana je izrada Komunikacione strategije MO i Pravila o odnosima sa javnošću, koji će biti završeni u prvom tromjesečju 2014. godine.

Značajnu ulogu u afirmaciji aktivnosti Ministarstva i Vojske u 2013. godini imao je časopis “Partner”. Ovaj časopis je u 2013. godini publikovan ustaljenom dinamikom dvomjesečno, a do sada je objavljeno 56 brojeva. Časopis “Partner” prepoznat je kao važan faktor promocije Ministarstva i Vojske koji doprinosi stvaranju jasnije slike u široj javnosti o aktivnostima u oblasti odbrane i evroatlantskih integracija.

Realizovana je posjeta Ministarstvu odbrane i Vojsci R. Slovenije u cilju razmjene iskustava u oblasti odnosa sa javnošću. Tokom posjete, predstavljena je organizacija i funkcionisanje službi za odnose sa javnošću, a konstatovana je spremnost za pružanje pomoći, kao i otvorenost za razmjenu iskustava. Takođe, u saradnji sa Komunikacionim timom Vlade CG organizovane su posjete učenika i studenata kasarni u Danilovgradu i Komandi Mornarice u Baru.

U cilju unapređenja informisanja zaposlenih o procesima u sistemu odbrane i evroatlantskim integracijama, Služba za odnose sa javnošću i protokol je tokom 2013.godine dva puta mjesečno pripremala Informativni bilten, koji je distribuiran na sve mail adrese u Ministarstvu i Vojsci.

Takođe, u 2013.godini Služba za odnose sa javnošću i protokol je kroz dnevni press kliping konstantno i sistematično pratila količinu i kvalitet medijskog prostora u štampanim i elektronskim medijima posvećenog Ministarstvu. Dnevni press kliping se dostavlja Ministru i na određeni broj adresa u Ministarstvu i Vojsci.

ZAKLJUČAK

U okviru realizacije politike odbrane Crne Gore težišne aktivnosti MO bile su: međunarodna saradnja u oblasti odbrane; priprema i učešće Vojske Crne Gore u međunarodnim operacijama i regionalna i bilateralna saradnja. Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore imali su brojne aktivnosti u okviru međunarodne saradnje i realizacija aktivnosti je bila visoka.

Priprema i učešće jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim operacijama predstavljali su najznačajnije aktivnosti Ministarstva i Vojske. Jedinice Vojske su uspješno izvršile zadatke u međunarodnim operacijama i nije bilo ugrožavanja bezbjednosti njenih pripadnika.

Vlada je donijela novi Strategijski pregled odbrane gdje je u planiranju odbrane u potpunosti primijenjen koncept kolektivne bezbjednosti i odbrane i date smjernice za nastavak razvoja sistema odbrane i unapređenje sposobnosti Vojske.

Crna Gora je u protekle dvije godine radila na implementaciji III paketa partnerskih ciljeva. Ostvaren je značajan progres u implementaciji svih partnerskih ciljeva. Od 49 partnerskih ciljeva uspješno je implementirano sedam PC, koji se odnose na razvoj sposobnosti Mornarice (5 PC), CBRN zaštite i upravljanje lancem snabdjevanja- kodifikacija.

U pogledu nacionalne bezbjednosti, u saradnji sa partnerima, uspostavljen je sistem nadzora mora i formiran Nacionalni operativni centar u Mornarici, što će doprinijeti povećanju nacionalne, ali i regionalne pomorske bezbjednosti.

Potpuno smo opremili deklarisanu pješadijsku četu (obučava se po OCC konceptu) sa naoružanjem i vojnom opremom koja je kompatibilna sa članicama NATO i uspješno smo izveli njeno ocjenjivanje na nivou SEL-2 po NATO procedurama.

Nastavljen je proces neutralizacije viškova ubojnih sredstava kroz „MONDEM“ i Tehnički sporazum sa Vladom SAD. U toku izvještajne godine izvršena je neutralizacija oko 380 tona municije, ali ostaju znatne količine za neutralizaciju oko 3600 tona.

Nastavljen je proces unapređenja životnog standarda pripadnika Ministarstva i Vojske kroz dodjelu 55 stambenih jedinica, naselje Tološi, Podgorica.

Ostvareni rezultati i ukupni napredak sistema odbrane predstavljaju dobru osnovu za nastavak procesa reforme sistema odbrane i dostizanje potrebnih sposobnosti i standarda za preuzimanje obaveza koje proističu iz punopravnog članstva u NATO i EU.

Na osnovu Smjernica ministra odbrane, a u skladu sa sredstvima za odbranu u 2014. godini nastaviće se izgradnja i reforma sistema odbrane realizacijom sljedećih prioriternih aktivnosti:

- priprema i učešće jedinica Vojske u međunarodnim misijama i operacijama,
- implementacija Godišnjeg nacionalnog programa (ANP),
- razvoj ukupnih kapaciteta Ministarstva i Vojske kroz implementaciju partnerskih ciljeva,

- Implementacija novog Strategijskog pregleda odbrane,
- nastavak opremanja i modernizacije Vojske,
- nastavak rješavanja viškova municije, naoružanja i vojne opreme,
- nastavak školovanje kadra i usavršavanje engleskog jezika.

POJMOVNIK

1. **ACV** - Auto cistijerne za vodu
2. **ADAMS** - Planiranje logističke podrške jedinicama angažovanim u mirovnim misijama
3. **ADL** - Advanced Distributed Learning, Napredno učenje na daljinu
4. **ANP** - Godišnji Nacionalni Program
5. **ATALANTA** - EU misija u vodama Somalije
6. **CCW** - Konvencija o zabrani određenih vrsta konvencionalnog oružja
7. **CKIKIS** – Centar za komunikacije i komunikacioni infirmacioni sistem
8. **CL** - Civilna lica
9. **DSSR** - Defence and Security Sector Reforms- odbrambena saradnja sa Kraljevinom Norveškom
10. **EAPWP** - Euro Atlantic Partnership Work Program
11. **EAWP** - Euro Atlantic Work Program
12. **EU** - Evropska unija
13. **EUCOM** - United States European Command, Komanda američkih snaga u Evropi
14. **FEDUS** - Fakultet za Državne i Evropske Studije
15. **FMS** - Foreign Military Sales Case
16. **IMET** - International Military Education and Training Program, kursevi i školovanja u SAD
17. **INA , ADS, BETA** - Komunikaciona mreža za OEBS. Programi za izradu informacija po bečkom dokumentu
18. **IPP** - Individual Partnership Program, Individualni partnerski program
19. **ISAF** - International Security Assistance Force, Međunarodna bezbjednosna misija u Avganistanu
20. **ISOOC** - Međunarodni kurs za štabne oficire
21. **JFC** - Joint Force Command, Združena NATO komanda (u Napulju)
22. **KFOR** - Kosovo Force
23. **KIS** - Komunikaciono informacioni sistemi
24. **LOGEX** - Logističke vježbe
25. **LOGFAS** - Logistic Functional Area Services, Logistički softver
26. **LOGREP** - Logističko izvještavanje o stanju u jedinicama, misijama ili zemlji
27. **MAP** – Membership Action Plan, Akcioni plan za članstvo u NATO
28. **MAX ONE** – Telefonska centrala
29. **MCD** - Military Cooperation Division, Odjeljenje za vojnu saradnju
30. **MONDEM** - Montenegro demilitarization, Program uništavanja viškova naoružanja i municije
31. **MTCP** - Military Training Cooperation Programme
32. **NATO** - Nort Antlantic Treaty Oranization, Sjeverno atlantski savez
33. **NCS** - NATO Command Scructure, NATO komandne strukture
34. **NDU** - Univerzitet za Nacionalnu Bezbijednost
35. **OEBS** - Organizacija za evropsku bezbijednost i saradnju
36. **OSCE** - Organisation for Security and Cooperation in Europe
37. **OUN** - Organizacija ujedinjenih nacija
38. **PfP** - Partnership for Peace, Partnerstvo za mir
39. **PP** - Protivpožarna ekipa
40. **PR** – Public Relations, Portparol
41. **PSE** - Partnership for Peace Staff Element, Partnerski štabni elemenat
42. **PV** - Profesionalni vojnici
43. **PzM** - Partnerstvo za mir
44. **RACVIAC** - Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre, Regionalni centar za kontrolu naoružanja

- 45. **SAC** - Učionica za učenje stranih jezika
- 46. **SALW** - Small Arms and Light Weapons
- 47. **SEDM** - Sovereignty Education and Defense Ministry, Forum za saradnju ministara odbrane Jugoistočne Evrope
- 48. **SEEC** - South East Europe Clearinghouse, Inicijativa za pomoć zemljama Jugoistočne Evrope
- 49. **SGPLE** - Standing Group Partners Logistics Experts
- 50. **SPKN** - Sporazum o podregionalnoj kontroli naoružanja
- 51. **SPO** - Strategijski pregled odbrane
- 52. **STANAG 6001** - Standardization Agreement, nivo znanja engleskog jezika po NATO standardu
- 53. **TOEFL, SAT** - Testovi iz engleskog jezika i psihofizičkih aktivnosti
- 54. **UJFCOM** - U.S. Joint Force Command
- 55. **UN** - Ujedinjene nacije
- 56. **UNDP** - U.N. Development Program
- 57. **UNMIL** - United Nations Mission in Liberia, UN misija u Liberiji
- 58. **UNMOC** - Kurs za posmatrača
- 59. **USD** - U.S. Dolar
- 60. **VMA** - Vojno medicinska akademija
- 61. **VPU** - Vojnici po ugovoru

PREGLED

ugovorene opreme za potrebe VCG u 2013. godini

R.br.	VRSTA OPREME	VRIJEDNOST
1	Nabavka kombinovane inženjerske mašine	82.959,66€
2	Vučni voz za prevoz inženjerske mašine	105.890,00€
3	Nabavka kompjuterske opreme i pribora	49.797,93€
4	Nabavka aparata za biohemijsku analizu	22.996,75€
5	Planinarska oprema	27.875,75€
6	Skijaška oprema	66.164,00€
7	Oprema za spašavanje	10.769,50€
8	Nabavka telefonskih uređaja i sistema	37.975,14€
9	Motorne kosačice sa priključcima i potrošnim materijalom	24.659,64€
10	Nabavka građevinskog materijala i alata	43.135,44€
11	Nabavka rezervnih djelova i SA za naoružanje	29.880,00€
12	Informaciono komunikaciona oprema za ASDE projekat	52.786,47€
13	Nabavka zaštitno balističkeopreme	59.977,90€
14	Nabavka optičkih instrumenata za deklarisanje snage	204.403,36€
15	Nabavka NBH opreme	346.635,97€
16	Nabavka municije i nastavnih sredstava za obuku	71.993,14€
17	Ulja i masti za motorna vozila i plovila	8.826,80€
18	Akumulatori i baterije	7.921,87€
19	Pneumatici za teretna vozila i građevinske mašine	43.158,00€
UKUPNA VRIJEDNOST UGOVORENE OPREME		1.297.807,32€

Prilog 2

P R E G L E D

uništenih ubojnih sredstava po MONDEM programu u 2013. godini

R. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Uništeno	Težina (kg/kom.)	Ukupna težina (kg)
1	Mina 60 mm, trenutna	1.705	2,417	4.120,99
2	Mina 82 mm, trenutna	4.431	5,800	25.699,80
3	Mina 120 mm, LTF	2.540	18,000	45.720,00
4	Metak 82 mm, kum. za BsT	1.280	11,000	14.080,00
5	Metak 82 mm, RKZ za BsT	246	12,333	3.033,92
6	RBR 64 mm M80	696	6,250	4.350,00
7	Metak 130 mm TFG pb/p	1.583	85,000	134.555,00
8	Metak 23 mm, TFG M78	278	0,450	125,10
9	Metak 30 mm TOG za PA top M53/59	840	1,575	1.323,00
10	Metak 40 mm za PAT M1 Bofors	45	3,700	166,50
11	Metak 30 mm, za PA top br. AK-230	7.600	1,590	12.084,00
12	Raketa 128 mm, TF M74	32	63,000	2.016,00
UKUPNO				247.274,30

Prilog 3

P R E G L E D

uništenih UbS po Tehničkom sporazumu sa Vladom SAD u 2012.godinu

R. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Uništeno	Težina (kg/kom.)	Ukupna težina (kg)
1	Metak 7,62 mm, obilježavajuće zrno M78	1.465.880	0,024	35.181,12
2	Metak 7,62 mm, probojno zap. zrno M82	463.240	0,024	11.117,76
3	Mina tromblonska kumulativna	16.731	1,167	19.525,08
4	Mina tromblonska osvetljavajuća	2.495	0,750	1.871,25
5	PO bomba BRK M79	4.631	2,250	10.419,75
6	Bomba aerosolna M91 FAB - 275	52	309,000	16.068,00
7	Piromehanizam MDV-4	651	0,375	244,13
8	Upaljač, AUFK-M91	102	3,500	357,00
9	Upaljač, UTI -1	371	0,583	216,29
10	Upaljač, UTI -2	167	0,403	67,30
11	Piropatrone PP-3	228	0,375	85,50
12	Upaljač, UTI-2 P1	721	0,453	326,61
13	Upaljač, V-5M	400	0,609	243,60
14	Upaljač V-5K	1	0,344	0,34
15	Metak 20mm TZG za HISPANO	118.100	0,340	40.154,00
UKUPNO				135.877,73

P R E G L E D

ostvarenih prihoda prodajom NVO u 2013. godini (USD)

R. br.	Naziv sredstva	Prodato preduzeću	Količina (kom.)	Cijena (USD/kom.)	Cijena (USD)	Placeno (USD)	Provizija (USD)
1	PT mina TMA-3	"BOOSTER" Nikšić	7.512	3,29	24.714,48	24.714,46	
2	PT mina TMA-5	"BOOSTER" Nikšić	1.702	2,51	4.272,02		
3	Bomba fugasna avionska, OFAB-250-270 M79	MDI Podgorica	5	350,00	1.750,00	5.934,53	87,50
4	PT mina TMA-3	"BOOSTER" Nikšić	3.883	3,05	11.843,15	9.474,52	
5	PT mina TMA-4	"BOOSTER" Nikšić	616	2,25	1.386,00	1.108,80	
6	AUTOMAT 7,62 mm, M56	"NIKOLAS" H. Novi	7	30,00	210,00	199,50	10,50
7	PUŠKOMITRALJEZ 7,9mm, M53	"NIKOLAS" H. Novi	38	160,00	6.080,00	5.776,00	304,00
8	MITRALJEZ 7,9mm, M53	"NIKOLAS" H. Novi	18	260,00	4.680,00	4.446,00	234,00
9	MITRALJEZ 7,9mm, M42	"NIKOLAS" H. Novi	3	305,00	915,00	869,25	45,75
10	PUŠKA 7,9 mm, M48	"CAPRIS" Bar	530	128,59	68.152,70	12.949,01	681,53
11	METAK 7,62 mm, obi. zr. M67 (u okviru)	"CAPRIS" Bar	6.354.880	0,17	1.065.014,34	202.352,72	10.650,14
12	METAK 7,62 mm, obi. z. M67 (bez okv.)	"CAPRIS" Bar	2.818.620	0,17	472.372,53	89.750,78	4.723,73
13	METAK 7,62mm, lako zrno M908 za M84	"CAPRIS" Bar	579.960	0,16	91.395,90	17.365,22	913,96
14	METAK 7,62mm, teško zr. M30 za M84	"CAPRIS" Bar	1.420.800	0,17	245.215,87	46.591,02	2.452,16
15	METAK 7,9 mm, snajperski	"CAPRIS" Bar	1.300.680	0,27	355.853,04	67.612,08	3.558,53
16	Metak 30 mm za PAT brodski AK 230	"COFIS-M" Podg.	29.808	3,20	95.385,60	76.308,48	
17	SOPL "RUBEŽ"	"COFIS-M" Podg.	1	106.342,00	106.342,00	21.268,40	
18	Eksplziv TNT	"POLIEX" Berane	11.735,40	0,95	11.148,63		
19	AUTOMAT TOMPSON	MDI Podgorica	2	70,00	140,00	26,60	1,40
20	MINOBACAČ 60 mm	MDI Podgorica	40	810,00	32.400,00	6.156,00	324,00
21	MINOBACAČ 82 mm	MDI Podgorica	27	1.400,00	37.800,00	7.182,00	378,00
22	METAK 12,7 "BROWNING"	MDI Podgorica	136.390	0,55	75.014,50	14.252,76	750,15
23	BOMBA ručna M75	MDI Podgorica	18.930	3,00	56.790,00	10.790,10	567,90
24	BOMBA ručna M50 i M52P3	MDI Podgorica	18.200	2,00	36.400,00	6.916,00	364,00
25	MINA 82 mm, trenutna	MDI Podgorica	8.800	13,00	114.400,00	21.736,00	1.144,00
26	MINA 82 mm, trenutna	MDI Podgorica	1.200	13,00	15.600,00	14.820,00	780,00
27	PT MINA TMRP-6	MDI Podgorica	31.332	5,00	156.660,00	29.765,40	1.566,60
28	Metak 23 mm, TGF M78	MDI Podgorica	47.300	2,00	94.600,00	17.974,00	946,00
29	Metak 23 mm, PZOZ M86	MDI Podgorica	18.400	2,00	36.800,00	6.992,00	368,00
30	Metak 23 mm, PZZ M78	MDI Podgorica	39.900	2,00	79.800,00	15.162,00	798,00
31	Metak 23 mm, PZZ, BZ-A	MDI Podgorica	300	2,00	600,00	114,00	6,00
32	Ručni bacač raketa 64 mm, M80 "Zolja"	MDI Podgorica	1.000	120,00	120.000,00	114.000,00	6.000,00
33	Mina 60 mm, trenutna	MDI Podgorica	1.200	10,00	12.000,00	11.400,00	600,00
34	Mina 120 mm, LTF	MDI Podgorica	700	20,00	14.000,00	13.300,00	700,00
35	Bomba ručna, odbramb., M50P3 i M52P3	MDI Podgorica	3.500	2,00	7.000,00	6.650,00	350,00
36	Bomba ručna, odbrambena, M75	MDI Podgorica	3.500	3,00	10.500,00	9.975,00	525,00
37	Metak 12,7 mm, sa redenikom	MDI Podgorica	50.000	0,55	27.500,00	26.125,00	1.375,00
38	MT 7,62 mm, M84	MDI Podgorica	29	900,00	26.100,00		
39	Metak 12,7 mm, sa redenikom	MDI Podgorica	50.000	0,55	27.500,00	26.125,00	1.375,00
40	Metak 12,7 mm, sa redenikom	MDI Podgorica	382.010	0,55	210.105,50	39.920,05	2.101,06
41	Top bestrzajni 82 mm, M60 i M60A	MDI Podgorica	20	200,00	4.000,00	3.800,00	200,00
42	Top bestrzajni 82 mm, M60 i M60A	MDI Podgorica	3	200,00	600,00	114,00	6,00
43	Metak 7,62 mm, obilj. zrno M78	MDI Podgorica	1.774.080		124.185,60	23.595,26	1.241,86
44	Metak 7,62 mm, PZZ, M82	MDI Podgorica	1.000.400		70.028,00	13.305,32	700,28
UKUPNO					3.957.254,85	1.026.917,25	46.830,03

Prilog 5

P R E G L E D

pokretnih stvari ustupljenih drugim subjektima po zaključcima Vlade Crne Gore

Red br	NAZIV SREDSTVA	kom	SUBJEKAT DONACIJE	Zaključak Vlade Crne Gore
1	VOZILA - autoprikolica	1	Crveni krst Kolašin	06-001-224/2 6.2.2013
2	VOZILA - TAM 150 T 11 ACD. - Elektroagregat ADP 15/16	2 2	Opština Kotor	06-882/3 18.4.2013
3	metalna kasa, (upotrebljavana)	30	Opština Berane	06/001-2027/2 04.09.2013
4	kuhinja autoprikolica, (upotrebljavana)	1	Opština Pljevlja	06/001-2026/2 04.09.2013

Prilog 6

PREGLED PROPISA, SPORAZUMA (MEMORANDUMA) I DRUGIH AKATA

I ZAKONI

Redni broj	NAZIV	Objavljeno u „Službenom listu Crne Gore” broj:
1.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojsci Crne Gore	utvrđen na sjednici od 20. juna 2013.god.
2.	Predlog zakona o dopunama Zakona o tajnosti podataka	utvrđen na sjednici od 18. decembra 2013.god.

II PROPISI ZA SPROVOĐENJE ZAKONA O VOJSCI CRNE GORE IZ NADLEŽNOSTI VLADE CRNE GORE

Redni broj	NAZIV	Objavljeno u „Službenom listu Crne Gore”, broj:
1.	Odluka o određivanju vojnih objekata i lica koja obezbjeđuje Vojna policija	33/13
2.	Uredba o dopuni Uredbe o planiranju i uređenju prostora, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju vojnih objekata u vojnom krugu	06/14

III PROPISI ZA SPROVOĐENJE ZAKONA O ODBRANI IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

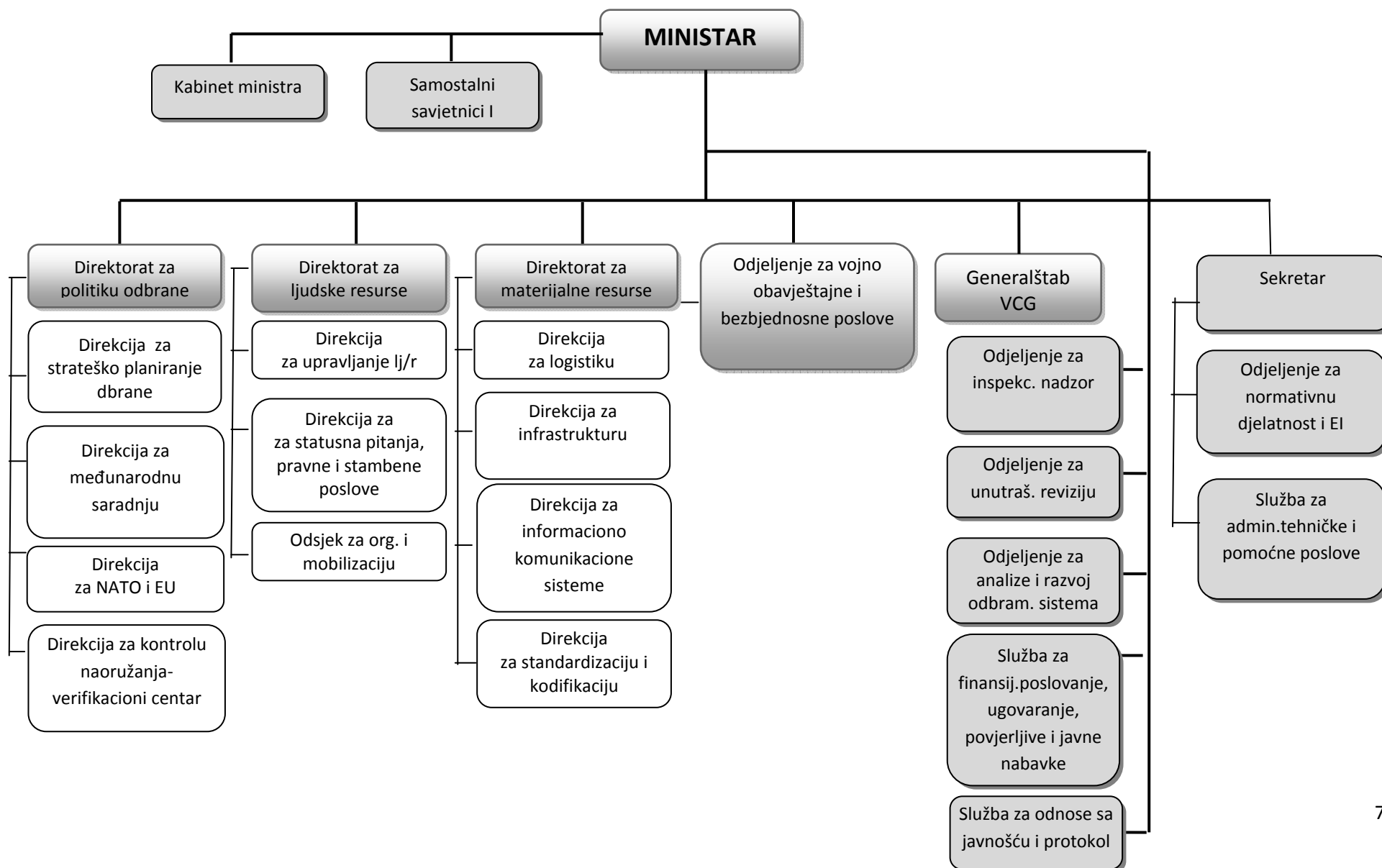
Redni broj	NAZIV	Objavljeno u „Službenom listu Crne Gore”, broj:
1.	Pravilnik o standardizaciji u oblasti odbrane	23/13
2.	Pravilnik o obrascu i načinu izdavanja službene legitimacije ovlašćenog lica koje vrši vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove	17/13
3.	Pravilnik o načinu vršenja vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova	Ne objavljuje se

IV MIŠLJENJA NA ZAKONE I PODZAKONSKE AKTE

Redni broj	NAZIV	Obrađivač propisa na čiji zahtjev je dato mišljenje
1.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica	Ministarstvo finansija
2.	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o licima kojima se izdaje diplomatski i službeni pasoš	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
3.	Predlog inicijalnog izvještaja o sprovođenju međunarodne konvencije za zaštitu svih lica od prisilnog nestanka	

Prilog 7

ORGANIZACIONA STRUKTURA MINISTARSTVA ODBRANE

CRNA GORA
Direkcija za zaštitu
tajnih podataka

IZVJEŠTAJ
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
Direkcije za zaštitu tajnih podataka za 2013. godinu

Podgorica, april 2013. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
I NORMATIVNI POSLOVI	3
II DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA	3-4
<i>Dozvole za pristup tajnim podacima za fizička lica</i>	3-4
<i>Dozvole za pristup tajnim podacima za pravna lica</i>	4
III NATO I EU	4
III-1. NATO	5
<i>Pravni okvir za saradnju</i>	5
<i>Način razmjene NATO tajnih podataka</i>	5
<i>Razmjena NATO tajnih podataka</i>	5
<i>Bezbjednost komunikacija</i>	6
<i>Sertifikati za pristup NATO tajnim podacima</i>	6
<i>Inspekcija NATO</i>	6-7
<i>MAP-ANP</i>	7
<i>PARP</i>	7
III-2. EVROPSKA UNIJA	7-9
<i>Pravni okvir za saradnju</i>	7-8
<i>Eu pregovori - Poglavlje 31 – Vanjska bezbjednosna i odbrambena politika</i>	8
<i>Razmjena EU tajnih podataka</i>	8
<i>Inspekcija tajnih podataka EU</i>	9
IV MEĐUNARODNA SARADNJA	9
<i>Bilateralna saradnja</i>	9
V MEĐURESORSKA SARADNJA	9-10
VI SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	10
VII OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA	10
<i>Stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Direkcije</i>	10-11
VIII ORGANIZACIJA DIREKCIJE	11-12
IX INSPEKCIJSKI NADZOR	13
X BUDŽET	13
XI FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTORLA	13
XII JAVNOST RADA	13

UVOD

Izveštajem o radu Direkcije za zaštitu tajnih podataka obuhvaćen je pregled najvažnijih aktivnosti Direkcije u 2013. godini, u vezi sa: izradom nacrt propisa iz oblasti tajnih podataka i opštih akata Direkcije, izdavanjem dozvola za pristup tajnim podacima i NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima, razmjenom tajnih podataka sa NATO i Evropskom unijom, EU pregovorima za Poglavlje 31 – Vanjska bezbjednosna i odbrambena politika, izvršavanjem obaveza iz Akcionog plana za članstvo u NATO (MAP) i Partnerskih ciljeva (PARP), međunarodnom saradnjom i zaključivanjem bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, međuresorskom saradnjom i saradnjom sa nevladinim organizacijama, obukama iz oblasti tajnih podataka, stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem službenika Direkcije, organizacijom Direkcije i njenim funkcionisanjem, izvršenjem Budžeta i pružanjem obavještenja o radu Direkcije putem sredstava javnog informisanja.

U izvještajnom periodu, Direkcija je, u skladu sa svojim nadležnostima, pratila implementaciju propisa iz oblasti tajnih podataka i implementaciju bezbjednosnih sporazuma sa NATO i Evropskom unijom.

I **NORMATIVNI POSLOVI**

Zakon o izmjeni Zakona o tajnosti podataka objavljen je u "Sl. list Crne Gore, broj 14/2013" od 15.3.2013. god. Izmjena zakona odnosila se na proširenje liste lica koja imaju pristup tajnim podacima bez dozvole za pristup tajnim podacima, za članove Odbora Skupštine Crne Gore za antikorupciju.

U izvještajnom periodu, Direkcija je pripremila nacрте Uredbe o uslovima i načinu obezbjeđivanja kriptozastite tajnih podataka, Uredbe o bližim uslovima i načinu sprovođenja administrativnih i fizičkih mjera zaštite tajnih podataka i Uredbe o bližim kategorijama podataka kojima se može odrediti stepen tajnosti STROGO TAJNO, TAJNO i POVJERLJIVO.

Vlada je na sjednici od 09. maja 2013. godine utvrdila novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije za zaštitu tajnih podataka, na osnovu kojeg je sačinjena i Formacija za radna mjesta u Direkciji na koja se mogu raspoređivati profesionalna vojna lica.

Direkcija je učestvovala u davanju mišljenja na predloge zakona i podzakonskih akata koje su pripremali drugi organi, kao i mišljenja na predloge sporazuma o saradnji koji su uključivali odredbe o razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

II **DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA**

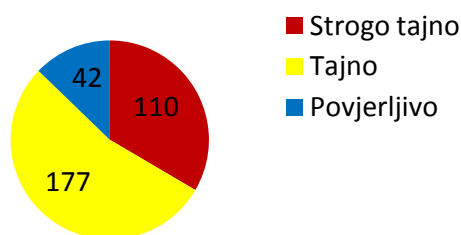
Dozvole za pristup tajnim podacima za fizička lica

Direkcija za zaštitu tajnih podataka, u skladu sa Zakonom, nadležna je za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima stepena tajnosti STROGO TAJNO, TAJNO i POVJERLJIVO.

U 2013. godini izdato je ukupno 329 dozvola, od čega 110 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti STROGO TAJNO, 177 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti TAJNO i 42 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti POVJERLJIVO.

Po zahtjevima za produženje važenja dozvole za pristup tajnim podacima, u 2013. godini produženo je važenje 84 dozvole.

Dozvole za pristup domaćim tajnim podacima - po stepenima tajnos

Dozvole za pristup tajnim podacima za pravna lica

U 2013. godini podnesena su četiri zahtjeva za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima pravnim licima i izdate dvije dozvole.

III NATO I EU

Najznačajnija dužnost Direkcije u razmjeni i zaštiti tajnih podataka sa NATO i EU je ta što Direkcija vrši poslove bezbjednosnog organa za koordinaciju i sprovođenje bezbjednosne politike NATO i EU u Crnoj Gori, u cilju obezbjeđivanja adekvatnog nivoa zaštite tajnih podataka (NSA-National Security Authority) i izdavanje NATO i EU sertifikata korisnicima NATO i EU tajnih podataka.

Za ostvarivanje razmjene i zaštite NATO i EU tajnih podataka ustanovljeni su i vode se Centralni registar NATO i EU tajnih podataka u Direkciji za zaštitu tajnih podataka i podregistri tajnih podataka u Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO i Stalnoj misiji Crne Gore pri EU u Briselu i Komandi združenih snaga SHAPE u Monsu.

Podregistri tajnih podataka predstavljaju prvu tačku prijema NATO i EU tajnih podataka, odakle se tajni podaci distribuiraju Centralnom registru Direkcije, za potrebe državnih organa u Crnoj Gori.

Distribucija tajnih podataka iz Centralnog registra prema državnim organima, korisnicima NATO i EU tajnih podataka, vrši se u okviru registara tajnih podataka uspostavljenih u državnim organima.

III-1. NATO

Pravni okvir za saradnju

Sporazum o bezbjednosti informacija koji je zaključen između Crne Gore i NATO, aprila 2007. godine, a sertifikovan novembra 2008. godine, predstavlja pravni okvir za saradnju u oblasti tajnih podataka i obezbjeđuje primjenu standarda za razmjenu i zaštitu NATO tajnih podataka.

Način razmjene NATO tajnih podataka

Razmjena NATO tajnih podataka, u papirnoj formi, vrši se preko posebno obučene i bezbjednosno provjerene kurirske službe Direkcije i zahtijeva stalne kurirske aranžmane na relaciji Podgorica – Brisel.

Elektronska razmjena NATO tajnih podataka vrši se putem kriptografskog sistema za zaštitu tajnih podataka, odobrenog od strane NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS, (kripto - softvera PEM HEART, koji je u upotrebi od novembra 2009. godine) i sistema kripto - telefona (Motorola).

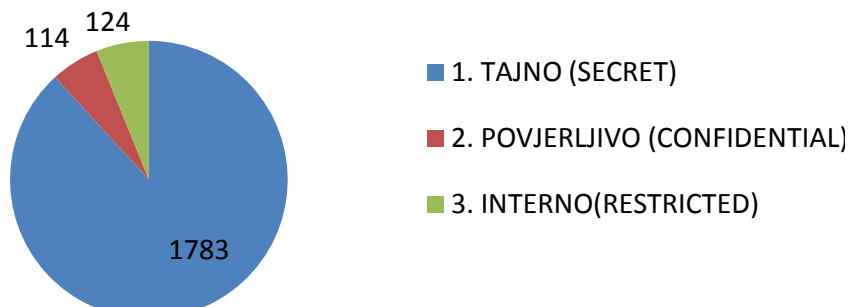
Redovnu zamjenu kripto ključeva za prenos NATO tajnih podataka vrše predstavnici NATO SITCEN, koji su tim povodom juna 2013. godine posjetili Direkciju i izvršili brifing lica koja rade na kriptotelefonima za razmjenu NATO tajnih podataka.

Razmjena NATO tajnih podataka

U skladu sa navedenim Sporazumom u kontinuitetu se odvija razmjena tajnih podataka sa NATO, koja je otpočela nakon upućivanja prvog kontigenta crnogorskih vojnika u mirovnu misiju ISAF u Avganistanu.

U 2013. godini razmijenjeno je ukupno 2021 NATO tajni podatak različitih stepena tajnosti, od čega 1783 stepena tajnosti TAJNO, 114 stepena tajnosti POVJERLJIVO i 124 stepena tajnosti INTERNO.

Pregled razmijenjenih NATO tajnih podataka, po stepenima tajnosti

Bezbjednost komunikacija

U 2013. godini nastavljena je elektronska razmjena glasovnih/pisanih NATO tajnih podataka, do i uključujući stepen tajnosti TAJNO/SECRET, putem sigurnih kripto-komunikacionih sistema na relaciji Brisel - Podgorica - Avganistan.

Sertifikati za pristup NATO tajnim podacima

Za pristup NATO tajnim podacima koji se prosleđuju Crnoj Gori, kao i za učešće na određenim NATO aktivnostima (konferencijama, obukama i dr.) na kojima se razmatraju NATO tajni podaci, neophodno je posjedovanje NATO sertifikata.

U skladu sa Sporazum o bezbjednosti informacija sa NATO, Direkcija je organ nadležan za izdavanje NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima i u 2013. godini izdala je 100 NATO stalnih sertifikata.

Budući da je Sporazum sertifikovan do i uključujući nivo TAJNO, sertifikati za pristup NATO tajnim podacima izdaju se najviše do i uključujući nivo TAJNO.

Inspekcija NATO

NATO tajni podaci prosljeđeni Crnoj Gori čuvaju se u Centralnom registru Direkcije, koriste u skladu sa propisanim standardima i podliježu redovnoj godišnjoj inspekcijskoj kontroli NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS.

Marta 2013. godine, eksperti NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS izvršili su redovnu godišnju inspekcijsku kontrolu u Direkciji za zaštitu tajnih podataka i drugim bezbjednosnim organima u Crnoj Gori, koji su korisnici NATO tajnih podataka i to Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvu odbrane i Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, a u vezi sa rukovanjem i čuvanjem NATO tajnih podataka prosljeđenih Crnoj Gori.

Izveštajem o inspekcijskoj kontroli pozitivno su ocijenjeni postignuti rezultati na ispunjavanju NATO bezbjednosnih standarda za razmjenu i zaštitu NATO tajnih podataka sadržanih u Sporazumu o bezbjednosti informacija sa NATO i NATO bezbjednosnoj politici.

Data je preporuka da se u Zakonu o tajnosti podataka precizira član 26, u smislu da pristup NATO tajnim podacima bez dozvole imaju samo najviši zvaničnici u državi.

Kopije NATO tajnih podataka koje se iz Centralnog registra tajnih podataka prosleđuju državnim organima na korišćenje, čuvaju se u registrima tajnih podataka tih organa, a pored inspekcijske kontrole NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS podliježu i inspekcijskoj kontroli Direkcije.

U martu 2013. godine, od strane ovlašćenih službenika Direkcije, izvršena je inspekcijska kontrola registara u državnim organima Crne Gore.

Rukovanje NATO tajnim podacima u podregistrima tajnih podataka u Briselu i Monsu takođe je predmet inspekcijskih kontrola Direkcije i u decembru 2013. godine izvršena je kontrola Podregistra tajnih podataka u Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO.

MAP-ANP

Godišnjim nacionalnim programom (ANP) u okviru MAP, Direkcija je zadužena za realizaciju IV poglavlja “Bezbjednosna pitanja” i u okviru IV ciklusa nastavila sa ispunjavanjem planiranih aktivnosti, u cilju dostizanja standarda NATO u oblasti tajnih podataka.

PARP

Direkcija za zaštitu tajnih podataka odgovorna je za realizaciju Partnerskog cilja “Nacionalni program za bezbjednosnu saradnju sa NATO”, koji je NATO ocijenio visokoprioritetnim za Crnu Goru, budući da članovi Alijanse treba da garantuju da su ispunjeni zakonski i praktični uslovi za zaštitu NATO tajnih podataka, u skladu sa NATO bezbjednosnom politikom. U tom cilju, vrši se redovno usklađivanje propisa iz oblasti tajnih podataka sa novom NATO bezbjednosnom regulativom.

Direkcija redovno sačinjava i dostavlja izvještaje o realizaciji preuzetih aktivnosti iz Partnerskog cilja.

U okviru saradnje sa NATO, u maju 2013. godine, predstavnici Direkcije učestvovali su na sastanku sa predstavnicima NATO ekspertskog tima iz Odjeljenja za politička pitanja i bezbjednosnu politiku – PASP, u okviru projekta Inicijativa izgradnje integriteta u oblasti bezbjednosti i odbrane, koji se bavi pitanjima izrade mehanizama i mjera za prevenciju korupcije (učešće u izradi Upitnika o samoprocjeni izgradnje integriteta i smanjenju rizika od korupcije).

III-2. EVROPSKA UNIJA

Pravni okvir za saradnju

Sporazum o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka zaključen između Crne Gore i Evropske Unije (septembra 2010. godine) i Bezbjednosni aranžmani za implementaciju Sporazuma (iz februara 2011. godine) predstavljaju pravni okvir za saradnju

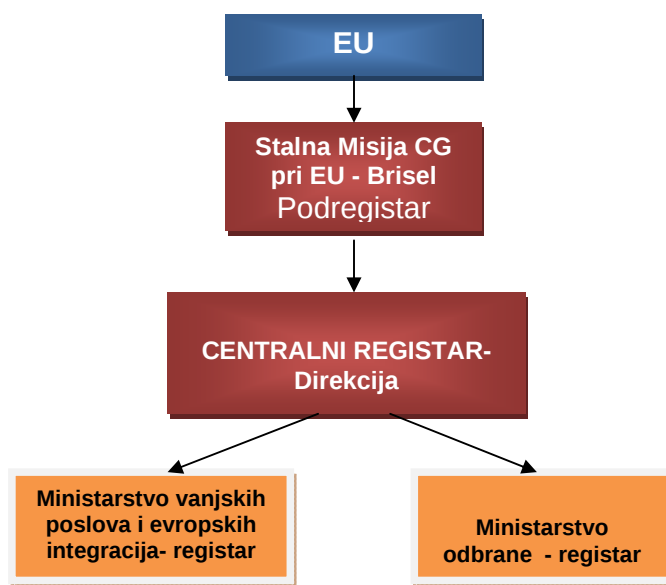
u oblasti tajnih podataka i obezbjeđuju primjenu standarda prilikom razmjene i zaštite tajnih podataka iz oblasti zajedničke vanjske, bezbjednosne i odbrambene politike.

U septembru 2013. godine Vijeće Evropske unije donijelo je novu Odluku o sigurnosnim propisima za zaštitu klasifikovanih podataka EU-a (2013/488/EU), koja će biti detaljno razmotrena i u skladu sa kojom će se izvršiti eventualno usklađivanje propisa.

EU PREGOVORI - Poglavlje 31 – Vanjska bezbjednosna i odbrambena politika

Direktor Direkcije, kao član radne grupe, učestvovao je u bilateralnom skriningu za ovo Poglavlje i predstavio EK stepen usaglašenosti propisa iz oblasti tajnih podataka sa evropskim propisima. Izveštajem sa skrininga EU je potvrdila usaglašenost propisa u ovoj oblasti, sa preporukom praćenja budućih izmjena i dopuna EU legislative.

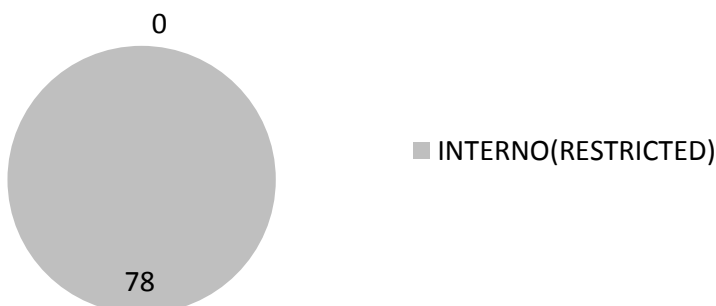
Razmjena EU tajnih podataka

Tajni podaci koji su u 2013. godini razmjenjivani sa EU odnosili su se na podatke o angažovanju pripadnika Vojske Crne Gore u pomorskoj mirovnoj operaciji "EU NAVFOR – ATALANTA" u somalijskim vodama, praćenju aktivnosti i bezbjednosti njihovog učešća u operaciji.

U 2012. godini sa EU je razmijenjeno ukupno 195 tajnih podataka, od čega 193 tajna podatka stepena tajnosti "INTERNO" i dva tajna podatka stepena tajnosti "POVJERLJIVO".

Pregled razmijenjenih EU tajnih podataka, po stepenima tajnosti

Inspekcija tajnih podataka EU

EU tajni podaci koji se prosleđuju Crnoj Gori i dostavljaju državnim organima, korisnicima tih podataka, čuvaju se i koriste u skladu sa propisanim standardima sadržanim u Odluci Vijeća EU o bezbjednosnim pravilima za zaštitu tajnih podataka EU i propisima u oblasti tajnih podataka i predmet su redovnih inspekcijskih kontrola od strane ovlašćenih službenika Direkcije.

IV MEĐUNARODNA SARADNJA

Bilateralna saradnja

Direkcija za zaštitu tajnih podataka ostvarivala je i koordinirala međunarodnu saradnju u oblasti razmjene i zaštite tajnih podataka i na osnovu odluka Vlade Crne Gore zaključivala međunarodne sporazume o međusobnoj razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

U 2013. godini, zaključen je bilateralni sporazumi o uzajamnoj razmjeni i zaštiti tajnih podataka sa Republikom Albanijom, pripremljeni za zaključivanje sporazumi sa Saveznom Republikom Njemačkom i Republikom Grčkom, dok su završeni pregovori sa Republikom Poljskom.

Razvoj i unapređenje međunarodne saradnje odvijali su se i kroz učešće predstavnika Direkcije na Međunarodnoj regionalnoj konferenciji nacionalnih bezbjednosnih organa – NSA Jugoistočne Evrope SEENSA 2013. u Albaniji i Regionalnom sastanku direktora NSA šest država regiona RND-6S održanom u Sloveniji.

U okviru međunarodne saradnje, u maju 2013. godine, realizovana je posjeta predstavnika Ministarstva sigurnosti BiH – Sektora za zaštitu tajnih podataka, u vezi vršenja TEMPEST mjerenja i obuke iz ove oblasti.

V MEĐURESORSKA SARADNJA

U okviru međuresorske saradnje Direkcija je učestvovala u izradi Godišnjeg nacionalnog programa NATO MAP ANP za 2013-2014. godinu, Radnoj grupi za Poglavlje 31 – pregovori sa EU, Interresornoj Komisiji za PzM, pružanju pomoći državnim organima po pitanju implementacije propisa o tajnim podacima i drugim aktivnostima.

Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom odbrane (novoformiranim Odjeljenjem za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove) i Agencijom za nacionalnu bezbjednost odvijala se intenzivno, a po pitanju implementacije mjera zaštite tajnih podataka neophodnih u radu sa tajnim podacima.

Saradnja Direkcije sa Upravom za antikorupcijsku inicijativu, po pitanju Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, odvijala se kroz davanje predloga mjera za Akcioni plan, izvještavanje o realizaciji mjera iz Akcionog plana koje su iz nadležnosti Direkcije i izradi Plana integriteta Direkcije.

Saradnja sa Ministarstvom finansija odvijala se po pitanju: realizacije budžeta, davanja

saglasnosti o obezbjeđenju finansijskih sredstava za popunu radnih mjesta u Direkciji, dostavljanju kvartalnih i godišnjeg izvještaja o finansijskom upravljanju i kontroli, izrade internih pravila i procedura.

U okviru saradnje sa Ministarstvom odbrane predstavnici Direkcije održali su prezentaciju za vojne atašee u Crnoj Gori o razmjeni i zaštiti NATO i EU tajnih podataka.

Saradnja sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama odvijala se kroz periodičnu dostavu podataka za potrebe informacionog sistema u vezi rješavanja zahtjeva za slobodan pristup informacijama i kroz održavanje seminara o implementaciji Zakona o tajnosti podataka i njegovom odnosu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

U cilju lakše primjene Zakona o tajnosti podataka ažurirani su obrasci za njegovu primjenu i istaknuti na internet stranici Direkcije.

VI SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

U izvještajnom periodu, Direkcija je sarađivala sa nevladinim organizacijama kroz učešće na okruglom stolu koji je organizovao Institut alternativa, uz podršku Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve (DCAF), na temu "Druga godina primjene Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane" i upoznala se sa Monitoring izvještajem za 2012.godinu, kroz učešće na VI Nacionalnoj anti-korupcijskoj konferenciji, koju je organizovala Mreža za afirmaciju nevladinog sektora – MANS, uz podršku Evropske komisije iz Brisela i Ambasade SAD u Crnoj Gori.

Saradnja sa nevladinim organizacijama odvijala se i kroz dostavljanje odgovora na pitanja, popunjavanje upitnika u okviru raznih projekta, rješavanje zahtjeva za slobodan pristup informacijama i sl.

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama sačinjen je novi Vodič za slobodan pristup informacijama i istaknut na internet stranici Direkcije. Internet stranica je ažurirana i na njoj su objavljene informacije koje zahtijevaju proaktivan pristup.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka redovno dostavlja Godišnji izvještaj o saradnji sa nevladinim organizacijama Savjetu za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija.

VII OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA

U cilju stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika i profesionalnih vojnih lica, te unapređenja znanja iz oblasti tajnih podataka Direkcija je u saradnji sa Upravom za kadrove realizovala je 21 seminar, i to: 15 na temu Primjena Zakona o tajnosti podataka, pet na temu Informatička zaštita tajnih podataka i jedan na temu Korelacija Zakona o tajnosti podataka sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, koje su u 2013. godini pohađala 624 lica.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Direkcije

U okviru Programa stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika, koji realizuje Uprava za kadrove, službenici Direkcije pohađali su niz seminara koji su se odnosili na

pripremu i sprovođenje plana integriteta, postupak izrade akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, ocjenjivanje državnih službenika i namještenika, motivaciju zaposlenih, vještine prezentacije, ustavni sistem Crne Gore, slobodan pristup informacijama, program za novozaposlene i sl.

Službenici Direkcije učestvovali su i na drugim obukama u zemlji i inostranstvu, i to:

- Obuka za transport tajnog materijala (za kurire), održana u Sloveniji,
- Kurs Sistem menadžmenta bezbjednosti informacija – ISO/IEC 27001:2005, organizovan od strane MOBES QUALITY, pod akreditacijom RABOSA (USA) - modul za razumijevanje i inplementaciju IS i modul za provjeru i izdavanje certifikata AU (interni auditor) i izdavanje certifikata TL (eksterni auditor), održan u Podgorici,
- Seminaur Upravljanje bezbjednošću - za menadžere bezbjednosti (PNE 105 Basic Security Manager Seminar), koji obuhvata programe iz oblasti informacione bezbjednosti, fizičke, administrativne i industrijske bezbjednosti, održan u Beogradu,
- Obuka iz oblasti sajber bezbjednosti, organizovana od strane Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije u saradnji sa Odjeljenjem za nove bezbjednosne izazove, programa Nauka za mir i bezbjednost NATO-a, održana u Ankari u Turskoj,
- Radionica o NATO bezbjednosnoj politici za ne-NATO države i oficire bezbjednosti međunarodnih organizacija, održana u Sloveniji,
- Seminar Položaj organizacija koje vrše javna ovlašćenja u Crnoj Gori – seminar o međunarodnim standardima (rasprava o međunarodnim iskustvima u uređivanju nezavisnih agencija i dr. javnih tijela), u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, održan u Danilovgradu – ReSPA i
- TEMPEST radionica u organizaciji Evropske komisije i Ministarstva sigurnosti BiH (prezentacija informatičkih i fizičkih mjera bezbjednosti i prezentacija novog softvera), održana u Sarajevu.

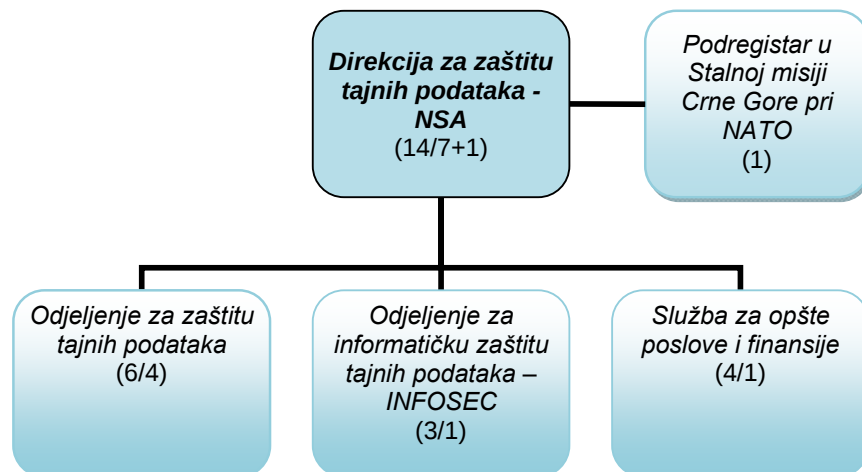
VIII ORGANIZACIJA DIREKCIJE

Direkcija za zaštitu tajnih podataka donijela je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji je utvrdila Vlada Crne Gore na sjednici od 09. maja 2013. godine, koji je stupio na snagu i primjenjuje se od 31. maja 2013. godine. Na osnovu ovog Pravilnika izmijenjena je i Formacija Direkcije za radna mjesta na koja se mogu raspoređivati profesionalna vojna lica. Razlog za donošenje novog Pravilnika je njegovo usklađivanje sa Zakonom o državnim službenicima i namjerštenicima („Sl. List CG“, br. 39/11, 50/11 i 66/12), čija je primjena počela 01. januara 2013. godine.

Pravilnikom je zadržana postojeća organizaciona struktura, broj i vrsta unutrašnjih organizacionih jedinica, kao i broj sistematizovanih radnih mjesta (ukupno 14, uključujući i direktora).

Direkcija je organizovana u tri organizacione jedinice i to:

1. Odjeljenje za zaštitu tajnih podataka,
2. Odjeljenje za informatičku zaštitu tajnih podataka - INFOSEC i
3. Služba za opšte poslove i finansije.

U Odjeljenju za zaštitu tajnih podataka vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti Direkcije koji se odnose na: sprovođenje mjera zaštite tajnih podataka i kontrolu primjene mjera zaštite, izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima i NATO sertifikata, evidentiranje NATO i EU tajnih podataka proslijeđenih Crnoj Gori i njihovu diseminaciju, razmjenu tajnih podataka, učešće u izradi nacrtu propisa iz oblasti tajnih podataka i njihovo usklađivanje sa EU i NATO regulativom, planiranje i ostvarivanje međunarodne saradnje, sprovođenje obuka iz oblasti tajnih podataka i dr.

U Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka - INFOSEC-u vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti koji se odnose na primjenu mjera bezbjednosti za zaštitu tajnih podataka koji se primaju, obrađuju, prenose, čuvaju i arhiviraju u komunikaciono-informacionim sistemima i drugim elektronskim sistemima, od gubitka povjerljivosti, cjelovitosti ili dostupnosti.

U okviru ovog Odjeljenja ostvaruju se tri važne funkcije Direkcije koje se odnose na: bezbjednost komunikacija za izbor, upravljanje i održavanje kriptografske opreme za prenos, obradu i čuvanje tajnih podataka podataka (NCSA), bezbjednosnu akreditaciju komunikaciono-informacionih sistema i procesa u kojima se koriste tajni podaci (SAA) i upravljanje materijalima za kriptografsku zaštitu tajnih podataka (NDA).

U Službi za opšte poslove i finansije vrše se poslovi koji se odnose na ljudske resurse Direkcije, materijalno finansijsko poslovanje, javne nabavke, saradnju sa državnim organima i nevladinim organizacijama, vođenje Kadrovskog informacionog sistema (KIS), kancelarijsko poslovanje, dostavu NATO i EU tajnih podataka i druge administrativno – tehničke poslove.

Ukupno 14 sistematizovanih radnih mjesta popunjeno je sa osam izvršilaca i jednim koji je, u skladu sa Sporazumu zaključenim između Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i Direkcije, upućen u Podregistar tajnih podataka pri Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO u Briselu. Ovaj izvršilac upućen je radi obavljanja stručnih poslova prijema, evidencije i čuvanja NATO tajnih podataka zaprimljenih u neposrednoj razmjeni sa NATO, te distribuciji istih Centralnom registru Direkcije.

Od postojećeg broja izvršilaca u Direkciji jedan je profesionalno vojno lice, a ostali imaju status državnih službenika, od kojih su pet sa visokim i tri sa srednjim obrazovanjem.

Nepopunjenost Direkcije u punom kapacitetu, posebno radnih mjesta u Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka, radnog mjesta inspektora za kontrolu mjera zaštite tajnih podataka i radnih mjesta u Službi za opšte poslove i finansije, u znatnoj mjeri otežavaju

rad Direkcije.

IX INSPEKCIJSKI NADZOR

U decembru 2013. godine, ovlašćeni službenici Direkcije izvršili su inspekcijsku kontrolu u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Predmet kontrole bila je primjena Zakona o tajnosti podataka, sa posebnim osvrtom na preporuke date prethodnom kontrolom.

X BUDŽET

Za finansiranje Direkcije u 2013. godini odobreno je 126.435,16 € budžetskih sredstava.

Od raspoloživih sredstava u iznosu od 126.435,16 €, isplaćena su sredstva u iznosu od 76.050,27€ ili 60,14%.

XI FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTROLA

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Direkcija je sačinila 11 internih pravila i procedura za određene poslovne procese, a u cilju uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola u Direkciji, i to: Uputstvo o troškovima reprezentacije, Uputstvo za izradu zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava, Uputstvo za izradu internih pravila/procedura koja se primjenjuju u Direkciji, Uputstvo o upoznavanju zaposlenih sa Etičkim kodeksom, Interno pravilo za obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada, Uputstva o komunikaciji sa medijima, Pravilnik o postupku javne nabavke neposrednim sporazumom, Uputstvo o korišćenju i raspolaganju inventarom i sredstvima za rad Direkcije, inovirano Uputstvo o uslovima i načinu korišćenja službenog vozila, inoviranu Odluku o dodjeli službenog vozila na korišćenje i Pravilnik o postupku javne nabavke neposrednim sporazumom.

Interna pravila i procedure sadrže opis procedure, ovlašćena lica i kontrolne mehanizme i sastavni su dio Knjige procedura za finansijsko upravljanje i kontrolu.

O sprovođenju finansijskog upravljanja i kontrole u 2013. godini, Direkcija je podnijela Godišnji izvještaj Ministarstvu finansija.

U skladu sa Sporazumom o povjeravanju poslova unutrašnje revizije Ministarstvu odbrane, Odjeljenje za unutrašnju reviziju Ministarstva podnijelo je Godišnji izvještaj o unutrašnjoj reviziji u Direkciji za 2013. godinu.

XII JAVNOST RADA

Direktor Direkcije redovno je izvještavao javnost o najznačajnijim pitanjima iz nadležnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Direkcija je ažurno odgovarala na upućena pitanja medija.

Za potrebe javnosti rada, Direkcija je ažurirala internet stranicu, na adresi www.nsa.gov.me, na kojoj se nalaze propisi iz oblasti tajnih podataka i obrasci za njihovu primjenu, organizacija Direkcije, podaci o značajnim aktivnostima u okviru međunarodne saradnje, kao i druge informacije koje je, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, organ vlasti dužan da objavi na internet stranici.